

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

27 Μαΐου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 103

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4689

Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2016/800, 2017/1371, 2017/541, 2016/1919, 2014/57/ΕΕ, κύρωση του Μνημονίου Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, τροποποιήσεις του ν. 3663/2008 (Α'99) προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 και άλλες διατάξεις.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Ι. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2016/800
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 11ης ΜΑΪΟΥ 2016
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΠΤΟΙ
Ή ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ (ΕΕ L 132/21.5.2016)

Άρθρο 1 Αντικείμενο (άρθρο 1 Οδηγίας)

Το παρόν μέρος θεσπίζει κανόνες σχετικά με ορισμένα δικαιώματα των ανηλίκων που:

- είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας ή
- υπόκεινται σε διαδικασία ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, κατ' εφαρμογή του ν. 3251/2004 (Α'127).

Άρθρο 2 Πεδίο εφαρμογής (άρθρο 2 Οδηγίας)

1. Το παρόν μέρος εφαρμόζεται στους ανήλικους που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι σε ποινική διαδικασία μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης.

2. Το παρόν μέρος εφαρμόζεται στους ανήλικους που είναι καταζητούμενοι από τη στιγμή της σύλληψής τους στο κράτος μέλος εκτέλεσης, σύμφωνα με το άρθρο 15 του παρόντος.

3. Με εξαίρεση το άρθρο 5, το άρθρο 8 παρ. 3 στοιχείο β' και το άρθρο 14, στον βαθμό που οι εν λόγω διατάξεις αφορούν ασκούντα τη γονική μέριμνα, το παρόν μέρος, εφαρμόζεται στα πρόσωπα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, εφόσον τα πρόσωπα αυτά ήταν ανήλικα όταν άρχισαν οι διαδικασίες αυτές, ακόμα κι αν συμπλήρωσαν στη συνέχεια την ηλικία των δεκαοκτώ (18) ετών, ιδιαίτερα όταν η εφαρμογή του παρόντος μέρους ή ορισμένων διατάξεων αυτού κρίνεται ενδεδειγμένη υπό το πρίσμα όλων των περιστάσεων της υπόθεσης, μεταξύ άλλων, του κατά πόσο το συγκεκριμένο πρόσωπο είναι ώριμο και ευάλωτο. Το παρόν μέρος δεν εφαρμόζεται, όταν το πρόσωπο στο οποίο αφορούν οι διατάξεις, έχει συμπληρώσει την ηλικία των είκοσι πέντε (25) ετών.

4. Το παρόν μέρος εφαρμόζεται και σε ανήλικους που δεν ήταν αρχικά ύποπτοι ή κατηγορούμενοι για την τέλεση αξιόποινης πράξης, αλλά απέκτησαν την ιδιότητα αυτή μεταγενέστερα, σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής διαδικασίας, με επίσημη κοινοποίηση ή με άλλον τρόπο από τις αρμόδιες αρχές.

5. Το παρόν μέρος εφαρμόζεται σε πράξεις, για τις οποίες όταν τελούνται από ενήλικο, προβλέπεται ποινή φυλάκισης, το κατώτατο όριο της οποίας είναι τουλάχιστον έξι (6) μηνών, χωρίς να θίγονται τα δικαιώματα που παρέχονται σε κάθε ύποπτο ή κατηγορούμενο από τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

6. Σε κάθε περίπτωση, το παρόν μέρος εφαρμόζεται πλήρως όταν ο ανήλικος έχει στερηθεί την ελευθερία του, ανεξάρτητα από το στάδιο της ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 3 Ορισμοί (άρθρο 3 Οδηγίας)

Για τους σκοπούς του παρόντος μέρους, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- «ανήλικος»: κάθε φυσικό πρόσωπο ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ (18) ετών,
- «ασκών τη γονική μέριμνα»: κάθε πρόσωπο που ασκεί τη γονική μέριμνα του ανηλίκου,
- «γονική μέριμνα»: το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που παρέχονται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με δικαστική απόφαση, απευθείας από τον νόμο ή με ισχύουσα συμφωνία, όσον αφορά στο πρόσωπο ή στην περιουσία ανηλίκου, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων επιμέλειας, εκπροσώπησης, διοίκησης της περιουσίας και προσωπικής επικοινωνίας.

Όταν είναι αβέβαιο, βάσει εγγράφων ή ιατρικής εξέτασης ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων, εάν το πρόσωπο είναι άνω ή κάτω των δεκαοκτώ (18) ετών, τότε τεκμαίρεται ότι είναι ανήλικο.

Άρθρο 4 **Δικαίωμα ενημέρωσης** **(άρθρο 4 Οδηγίας)**

1. Ο ανήλικος ενημερώνεται άμεσα, προφορικός ή γραπτώς, σχετικά με τα δικαιώματά του και σχετικά με τις γενικές πτυχές της διεξαγωγής της διαδικασίας, που προβλέπονται στο παρόν μέρος, στις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, με αντίστοιχη γραπτή πιστοποίηση ότι έλαβε γνώση αυτών, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στις διατάξεις των άρθρων 95 και 96 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Η ενημέρωση περιλαμβάνει τα ακόλουθα δικαιώματα, ανά στάδιο της ποινικής διαδικασίας:

Α) Όταν ο ανήλικος πληροφορηθεί ότι είναι ύποπτος ή κατηγορούμενος, ενημερώνεται αμέσως για:

- i) το δικαίωμα ενημέρωσης του ασκούντος τη γονική μέριμνα αυτού (άρθρο 5),
- ii) το δικαίωμα συνδρομής δικηγόρου (άρθρο 6),
- iii) το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής του ζωής (άρθρο 13),
- iv) το δικαίωμα συνοδείας του από τον ασκούντα τη γονική του μέριμνα ή από άλλον ενήλικο (άρθρα 5 παρ. 2 και 14 παρ. 2), σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας,
- v) το δικαίωμα χορήγησης νομικής συνδρομής (άρθρο 16),
- vi) το δικαίωμα σε αποτελεσματικά μέσα ένδικης προστασίας (άρθρα 170 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας).

Β) Από την άσκηση της ποινικής δίωξης και πάντως πριν από την απαγγελία της κατηγορίας, ο ανήλικος ενημερώνεται αμέσως για:

- i) το δικαίωμα ατομικής αξιολόγησης (άρθρο 7),
- ii) το δικαίωμα ιατρικής εξέτασης, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος ιατρικής περίθαλψης (άρθρο 8),
- iii) το δικαίωμα περιορισμού της στέρησης της ελευθερίας, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος σε περιοδική επανεξέταση της κράτησής του και τυχόν αντικατάστασής αυτής με άλλα αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα (άρθρο 10),
- iv) το δικαίωμα συνοδείας από τον ασκούντα τη γονική μέριμνα κατά την ακροαματική διαδικασία (άρθρο 14),
- v) το δικαίωμα αυτοπρόσωπης παράστασης στη δίκη (άρθρο 340 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας).

Γ) Με την έκδοση της απόφασης, ο ανήλικος ενημερώνεται αμέσως για το δικαίωμα άσκησης ενδίκων μέσων ή βοηθημάτων.

Δ) Σε κάθε περίπτωση στέρησης της προσωπικής του ελευθερίας, ο ανήλικος ενημερώνεται αμέσως για το δικαίωμα ειδικής μεταχείρισης κατά τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας (άρθρο 11).

2. Κατά την παροχή των ανωτέρω πληροφοριών, χρησιμοποιείται γλώσσα απλή και κατανοητή στην επικοινωνία με τον ανήλικο. Γ' αυτόν τον σκοπό, λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ανήλικου, ιδί-

ως η ηλικία, η ωριμότητα, οι πνευματικές και διανοητικές ικανότητες, το μορφωτικό επίπεδο, η γλωσσική επάρκεια, τυχόν προβλήματα ακοής ή όρασης, καθώς και η έντονη συναισθηματική φόρτιση αυτού, τα οποία ενδεχομένως επηρεάζουν την ικανότητά του να κατανοεί ή να γίνεται κατανοητός. Διατίθεται δε, οδηγός δικαιωμάτων του παρόντος μέρους, διατυπωμένος στις πιο συχνά ομιλούμενες γλώσσες, καθώς και στη γραφή Μπράιγ (Braille).

Άρθρο 5 **Δικαίωμα του ανήλικου να ενημερωθεί** **ο ασκών τη γονική μέριμνα** **(άρθρο 5 Οδηγίας)**

1. Η ενημέρωση του ανήλικου σύμφωνα με το άρθρο 4 παρέχεται το συντομότερο δυνατό και στον ασκούντα τη γονική μέριμνα, κατά τα αντίστοιχα χρονικά στάδια.

2. Η ενημέρωση της παρ. 1 παρέχεται σε άλλον κατάλληλο ενήλικο, που ορίζεται από τον ανήλικο, που δεν ασκεί τη γονική μέριμνα αυτού, εφόσον γίνει αποδεκτός, υπό αυτή την ιδιότητα, από την αρμόδια, ανά στάδιο της διαδικασίας, δικωτική, εισαγγελική ή δικαστική αρχή, όταν η παροχή της εν λόγω ενημέρωσης στον ασκούντα τη γονική μέριμνα: α) αντιβαίνει στο υπέρτατο συμφέρον του ανήλικου ή β) είναι ανέφικτη, επειδή, αν και καταβλήθηκαν εύλογες προσπάθειες, είναι αδύνατη η επικοινωνία με αυτόν ή είναι άγνωστη η ταυτότητά του ή γ) μπορεί, βάσει αντικειμενικών και πραγματικών περιστατικών, να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο την ποινική διαδικασία. Όταν ο ανήλικος δεν έχει ορίσει άλλον κατάλληλο ενήλικο ή όταν ο ενήλικος που έχει οριστεί από τον ανήλικο, δεν γίνεται αποδεκτός από την αρμόδια αρχή, η τελευταία, λαμβάνοντας υπόψη το υπέρτατο συμφέρον του ανήλικου, ορίζει άλλο πρόσωπο και παρέχει την ενημέρωση σε αυτό. Το εν λόγω πρόσωπο μπορεί να είναι εκπρόσωπος αρχής ή φορέα, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που αναλαμβάνει την ευθύνη για την προστασία ή εν γένει την προάσπιση δικαιωμάτων των ανηλίκων.

3. Όταν εκλείψουν οι περιστάσεις που οδήγησαν στην εφαρμογή των περ. α', β' ή γ' της παρ. 2, κάθε πληροφορία που λαμβάνει ο ανήλικος σύμφωνα με το άρθρο 4, η οποία εξακολουθεί να διατηρεί τη σημασία της στο πλαίσιο της διαδικασίας, παρέχεται στον ασκούντα τη γονική μέριμνα του ανήλικου.

Άρθρο 6 **Συνδρομή από δικηγόρο** **(άρθρο 6 Οδηγίας)**

1. Οι ανήλικοι που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι για την τέλεση αξιόποινης πράξης, έχουν το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και του ν. 4478/2017 (Α' 91). Καμία διάταξη του παρόντος μέρους και ειδικότερα του παρόντος άρθρου δεν θίγει το δικαίωμα αυτό.

2. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι ανήλικοι ασκούν αποτελεσματικά τα δικαιώματα υπεράσπισής τους, δικαιούνται να λαμβάνουν τη συνδρομή δικηγόρου, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, μόλις ενημερωθούν από τις αρμόδιες αρχές, με επίσημη κοινοποίηση ή με

άλλον τρόπο, σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής διαδικασίας, ότι απέκτησαν την ιδιότητα του ύποπτου ή κατηγορουμένου για την τέλεση αξιόποινης πράξης. Σε κάθε περίπτωση, οι ανήλικοι δικαιούνται να λαμβάνουν τη συνδρομή δικηγόρου σε όποιο από τα ακόλουθα γεγονότα επισυμβεί νωρίτερα:

α) προτού εξεταστούν από τις διωκτικές, εισαγγελικές ή δικαστικές αρχές,

β) κατά τη διενέργεια ανακριτικής πράξης ή άλλης πράξης συλλογής αποδεικτικών στοιχείων από ανακριτική ή άλλη αρμόδια αρχή, σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 3,

γ) χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση αμέσως μετά τη σύλληψή τους,

δ) όταν έχουν κλητευθεί ενώπιον ποινικού δικαστηρίου, εγκαίρως πριν παραστούν ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου.

3. Η συνδρομή από δικηγόρο περιλαμβάνει τα εξής:

α) δικαίωμα κατ' ιδίαν συνάντησης και εν γένει επικοινωνίας του ανήλικου με τον δικηγόρο που τον εκπροσωπεί, πριν από την εξέτασή του από τις διωκτικές, εισαγγελικές ή δικαστικές αρχές,

β) την παράσταση του δικηγόρου κατά τη διάρκεια της εξέτασης του ανήλικου από τις υπό στ. (α) αρχές, η οποία πιστοποιείται με σχετική αναφορά της παράστασής του στη συνταχθείσα έκθεση εξέτασης, καθώς και την ουσιαστική συμμετοχή αυτού κατά τη διάρκεια της εξέτασης,

γ) την παράσταση του δικηγόρου, τουλάχιστον, κατά τις ακόλουθες ανακριτικές πράξεις ή πράξεις συλλογής αποδεικτικών στοιχείων, εφόσον ο ύποπτος ή κατηγορούμενος ανήλικος υποχρεούται ή δικαιούται να παραστεί στη συγκεκριμένη πράξη:

i) προσέλευση προσώπων για αναγνώριση,

ii) κατ' αντιπαράσταση εξετάσεις,

iii) αναπαραστάσεις του εγκλήματος.

4. Η επικοινωνία του ανήλικου και του δικηγόρου του είναι απόρρητη και πραγματοποιείται με συναντήσεις, αλληλογραφία, τηλεφωνικές συνομιλίες, μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οποιονδήποτε άλλον νόμιμο τρόπο.

5. Η συνδρομή δικηγόρου είναι υποχρεωτική στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν ο ανήλικος προσάγεται ενώπιον εισαγγελικής ή δικαστικής αρχής, προκειμένου να ληφθεί απόφαση σχετικά με τη στέρηση ή μη της ελευθερίας του, σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής διαδικασίας και εντός του πεδίου εφαρμογής του παρόντος μέρους και

β) κατά τη διάρκεια της κράτησής του.

6. Ο ανακριτής έχει την υποχρέωση να διορίσει αυτεπαγγέλτως συνήγορο, στην περίπτωση που ο ανήλικος ή ο ασκών τη γονική μέριμνα αυτού δεν έχει διορίσει δικηγόρο επιλογής του.

7. Όταν ο ανήλικος δικαιούται τη συνδρομή δικηγόρου, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, αλλά δεν παρίσταται δικηγόρος, οι αρμόδιες διωκτικές, εισαγγελικές ή δικαστικές αρχές αναβάλλουν την εξέταση του ανήλικου ή τη διενέργεια άλλης ανακριτικής πράξης ή πράξης συλλογής αποδεικτικών στοιχείων που προβλέπεται στην περ. γ' της παρ. 3, για εύλογο χρονικό διάστημα είτε προκειμένου να αναμείνουν την άφιξη δικηγόρου είτε

προκειμένου να εξασφαλίσουν δικηγόρο για τον ανήλικο, όταν αυτός δεν έχει διορίσει δικηγόρο επιλογής του.

8. Σε εξαιρετικές περιστάσεις και μόνο κατά την προδικασία, είναι δυνατή η παρέκκλιση προσωρινά από την εφαρμογή των προβλεπόμενων στην παρ. 2 δικαιωμάτων, στον βαθμό που ειδικές περιστάσεις της υπόθεσης το δικαιολογούν, για έναν από τους ακόλουθους επιτακτικούς λόγους:

α) όταν υπάρχει επείγουσα ανάγκη να αποτραπούν σοβαρές δυσμενείς συνέπειες για τη ζωή, την ελευθερία ή τη σωματική ακεραιότητα προσώπου,

β) όταν είναι επιτακτική η ανάληψη άμεσης δράσης από τις ανακριτικές αρχές προς αποτροπή σημαντικού κινδύνου για την ποινική διαδικασία σε σχέση με σοβαρό ποινικό αδίκημα, με πρωταρχικό κριτήριο πάντοτε το υπέρτατο συμφέρον του ανήλικου.

Για την παρέκκλιση της παρούσας παραγράφου, όταν αυτή ενεργείται από προανακριτικό υπάλληλο, που δεν είναι δικαστικός λειτουργός, απαιτείται η προηγούμενη έγκριση του αρμόδιου Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών.

Άρθρο 7

Δικαίωμα σε ατομική αξιολόγηση (άρθρο 7 Οδηγίας)

1. Ανήλικος που είναι ύποπτος ή κατηγορούμενος για την τέλεση αξιόποινης πράξης, αξιολογείται ατομικά αμελλητί από την Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7, 8 και 14 του π.δ. 49/1979 (Α' 11), μετά από γραπτή παραγγελία του αρμόδιου ανά στάδιο της ποινικής διαδικασίας, εισαγγελικού ή δικαστικού λειτουργού. Η ατομική αξιολόγηση συνίσταται στη συγκέντρωση πληροφοριών, οι οποίες αποτελούν το περιεχόμενο σχετικής έκθεσης κοινωνικής έρευνας, αναφορικά με την προσωπικότητα, το οικονομικό, κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον, καθώς και την ψυχική, σωματική και διανοητική κατάσταση του ανήλικου. Η έκταση και οι λεπτομέρειες του περιεχομένου της σχετικής έκθεσης μπορούν να διαφέρουν ανάλογα με τις περιστάσεις της υπόθεσης, τα μέτρα που ενδέχεται να ληφθούν, εάν το δικαστήριο κρίνει ότι ο ανήλικος τέλεσε την πράξη για την οποία κατηγορείται και εάν ο ανήλικος έχει υποβληθεί πρόσφατα σε ατομική αξιολόγηση. Η ατομική αξιολόγηση επικαιροποιείται, καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, σε περίπτωση που ουσιαστικά μεταβάλλονται οι περιστάσεις που αποτέλεσαν τη βάση της και χρησιμεύει στις αρμόδιες αρχές, όταν πρόκειται να αποφασίσουν για την αναγκαιότητα λήψης ή μη ενός μέτρου που ωφελεί τον ανήλικο, για τη λήψη του καταλληλότερου μέτρου προς το συμφέρον του ανήλικου και την αποτελεσματικότητα ενδεχόμενων ασφαλιστικών μέτρων όσον αφορά τον ανήλικο, καθώς και για τη λήψη απόφασης ή ανάληψη δράσης στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας - μεταξύ άλλων - κατά την επιμέτρηση της ποινής. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο να ληφθεί ένα μέτρο, χωρίς προηγουμένως να έχει διενεργηθεί η ατομική αξιολόγηση, η προσφορότητα του ληφθέντος μέτρου επανεξετάζεται, μόλις αυτή διενεργηθεί. Ατομική αξιολόγηση που έχει διεξαχθεί για τον ίδιο ανήλικο

στο πρόσφατο παρελθόν για άλλη υπόθεση, μπορεί να χρησιμοποιηθεί, εφόσον επικαιροποιηθεί. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η υποχρέωση σύνταξης της έκθεσης κοινωνικής έρευνας δύναται να παραλειφθεί, εφόσον τούτο δικαιολογείται από τις περιστάσεις της υπόθεσης και εξυπηρετεί το υπέρτατο συμφέρον του ανηλίκου και υπό την προϋπόθεση, ότι η ατομική αξιολόγηση είναι διαθέσιμη σε κάθε περίπτωση κατά την έναρξη των ακροαματικών διαδικασιών ενώπιον δικαστηρίου.

2. Εάν η αρμόδια Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής εκδώσει γνωμάτευση ότι απαιτείται εξειδικευμένη αξιολόγηση για την εκτίμηση της ψυχικής υγείας του ανηλίκου ή για τη διάγνωση διαταραχών εθισμού, καθώς και σε περίπτωση που η υπηρεσία αυτή δεν λειτουργεί, ο αρμόδιος Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών επικουρείται από Επιστημονική Ομάδα Εκτίμησης Ανηλίκων Δραστῶν, η οποία αποτελείται από:

(α) έναν παιδοψυχίατρο ή έναν ψυχίατρο με εμπειρία σε θέματα παιδιών, εφήβων και νέων,

(β) έναν ψυχολόγο με εμπειρία σε θέματα παιδιών, εφήβων και νέων,

(γ) έναν κοινωνικό λειτουργό με εμπειρία σε θέματα παιδιών, εφήβων και νέων ή έναν επιμελητή ανηλίκων ή επιμελητή κοινωνικής αρωγής, με τους νόμιμους αναπληρωτές τους.

Εάν υπάρχει μεγάλος φόρτος υποθέσεων, ορίζεται και δεύτερη Επιστημονική Ομάδα Εκτίμησης Ανηλίκων με τους αναπληρωτές της.

3. Τα μέλη της Επιστημονικής Ομάδας Εκτίμησης Ανηλίκων Δραστῶν συμπεριλαμβάνονται στους καταρτιζόμενους στην έδρα κάθε Εισαγγελίας Εφετών πίνακες πραγματογνωμόνων, σε ειδικό κεφάλαιο υπό τον τίτλο «Επιστημονική Ομάδα Εκτίμησης Ανηλίκων Δραστῶν» και αποζημιώνονται, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τους πραγματογνώμονες. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης μπορεί να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα αναφορικά με τα ποσά των αποζημιώσεων και των εξόδων, τις προϋποθέσεις πληρωμής, τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων από τους ενδιαφερόμενους, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την τεκμηρίωση της προβλεπόμενης από το παρόν άρθρο εξειδίκευσης, τα επιμέρους καθήκοντα του κάθε μέλους της Επιστημονικής Ομάδας Εκτίμησης Ανηλίκων Δραστῶν και το πρωτόκολλο λειτουργίας της, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό και λεπτομερειακό θέμα, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 576 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

4. Η Επιστημονική Ομάδα Εκτίμησης Ανηλίκων Δραστῶν, μετά από την ανάθεση σε αυτήν για αξιολόγηση κάθε υπόθεσης, από τον αρμόδιο Εισαγγελέα, με έκθεσή της προς αυτόν, προτείνει την ενδεδειγμένη παρέμβαση. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιστημονική Ομάδα Εκτίμησης Ανηλίκων Δραστῶν συνεργάζεται με τους επιμελητές ανηλίκων και κοινωνικής αρωγής.

5. Η Επιστημονική Ομάδα Εκτίμησης Ανηλίκων Δραστῶν ορίζεται ετησίως με την έναρξη του δικαστικού έτους από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών της έδρας κάθε εισαγγελίας εφετών, μετά από πρόταση του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών. Σε κάθε όμως περίπτωση, συνεχίζει και ολοκληρώνει τις εργασίες της επί των

υποθέσεων που της είχαν ανατεθεί ενόσω διαρκούσε η θητεία της.

6. Μέχρις ότου συγκροτηθούν οι Επιστημονικές Ομάδες Εκτίμησης Ανηλίκων Δραστῶν, οι αρμοδιότητές τους ασκούνται από τις οριζόμενες από τον αρμόδιο Εισαγγελέα ή το δικαστήριο δομές του Εθνικού Συστήματος Υγείας.

7. Η ατομική αξιολόγηση διεξάγεται με την ενεργό συμμετοχή του ανηλίκου και, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, με τη συμμετοχή του ασκούντος τη γονική μέριμνα ή άλλου κατάλληλου ενηλίκου ή εξειδικευμένου επαγγελματία.

8. Οι εκθέσεις κοινωνικής έρευνας, οι εκθέσεις εκτίμησης, που συντάσσονται από την Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής και την Επιστημονική Ομάδα Εκτίμησης Ανηλίκων Δραστῶν, αντίστοιχα, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που περιέρχεται σε γνώση των τελευταίων, κατά την ενάσκηση των καθηκόντων τους, είναι απόρρητα, δεν επισυνάπτονται στη σχετική δικογραφία και γνώση αυτών λαμβάνουν μόνο οι αρμόδιες, ανά στάδιο ποινικής διαδικασίας, εισαγγελικές και δικαστικές αρχές, καθώς και ο ύποπτος ή κατηγορούμενος, εφόσον το αιτηθεί.

Άρθρο 8

Δικαίωμα ιατρικής εξέτασης (άρθρο 8 Οδηγίας)

1. Ο ανήλικος που στερείται την ελευθερία του έχει δικαίωμα να ζητήσει την χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση ιατρική εξέταση της πνευματικής και σωματικής του κατάστασης. Η ιατρική εξέταση είναι όσο το δυνατόν λιγότερο επεμβατική και διενεργείται χωρίς καθυστέρηση από ιατρό ή άλλο εξειδικευμένο επαγγελματία υγείας. Για την ιατρική εξέταση συντάσσεται γραπτή έκθεση, η οποία αποτελεί μέρος της δικογραφίας. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες κρίνεται αναγκαίο, παρέχεται στον ανήλικο ιατρική περίθαλψη. Εφόσον απαιτείται από τις περιστάσεις, διενεργείται και κάθε άλλη ιατρική εξέταση.

2. Τα αποτελέσματα της ιατρικής εξέτασης λαμβάνονται υπόψη, όταν προσδιορίζουν την ικανότητα του ανηλίκου να κατανοήσει πλήρως και να παρακολουθήσει την ποινική διαδικασία, όπως ανακριτικές πράξεις, πράξεις συλλογής αποδεικτικών στοιχείων ή οποιαδήποτε μέτρα λαμβάνονται ή προβλέπεται να ληφθούν κατά αυτού.

3. Η ιατρική εξέταση διενεργείται είτε αυτεπαγγέλτως, εφόσον υπάρχουν συγκεκριμένες ενδείξεις που απαιτούν τη διακρίβωση της πνευματικής και σωματικής κατάστασης του ανηλίκου, είτε κατόπιν σχετικής αίτησης οποιουδήποτε από τα ακόλουθα πρόσωπα: α) του ανηλίκου, β) του ασκούντος τη γονική μέριμνα ή άλλου κατάλληλου προσώπου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 5 και 14 και γ) του συνηγόρου υπεράσπισης του ανηλίκου.

Άρθρο 9

Οπτικοακουστική καταγραφή (άρθρο 9 Οδηγίας)

1. Η εξέταση του ύποπτου ή κατηγορούμενου ανηλίκου από δικαστικές αρχές καταχωρίζεται σε ηλεκτρονικό οπτικοακουστικό μέσο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) για τις πράξεις που αναφέρονται στα άρθρα 322, 323Α, 324, 336, 337, 338, 339, 342, 345, 348, 348Α, 348Β, 348Γ, 349, 351Α Π.Κ., καθώς και στα άρθρα 29 παρ. 5 και 6 και 30 του ν. 4251/2014 (Α'80), ως ισχύουν, ή για πράξη την οποία, αν τελούσε ενήλικος, θα ήταν κακούργημα απειλούμενο με την ποινή της ισόβιας κάθειρξης, ανεξαρτήτως εάν ο ανήλικος παρίσταται ή μη με δικηγόρο ή έχει στερηθεί ή μη την ελευθερία του,

β) όταν δεν παρίσταται δικηγόρος,

γ) όταν ο ανήλικος έχει στερηθεί την ελευθερία του.

2. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η εξέταση συντάσσεται εγγράφως.

3. Το παρόν άρθρο δεν θίγει τη δυνατότητα υποβολής ερωτήσεων με αποκλειστικό σκοπό την ταυτοποίηση του ανηλίκου χωρίς οπτικοακουστική καταγραφή.

4. Στις περιπτώσεις που είναι υποχρεωτική η οπτικοακουστική καταγραφή της εξέτασης του ανηλίκου, αλλά, λόγω ανυπέβλητου τεχνικού προβλήματος, καθίσταται αυτή αδύνατη, τότε η εξέταση του ανηλίκου συντάσσεται εγγράφως, εφόσον η επίλυση του τεχνικού προβλήματος είναι ανέφικτη, δεν κρίνεται σκόπιμη η αναβολή της εξέτασης και αυτό εξυπηρετεί το υπέρτατο συμφέρον του ανηλίκου.

Άρθρο 10

Εναλλακτικά μέτρα

(άρθρο 11 Οδηγίας)

Στους ανήλικους επιβάλλονται αναμορφωτικά και θεραπευτικά μέτρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 122, 123 και 126 Π.Κ., καθώς και στο τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 283 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 11

Ειδική μεταχείριση στην περίπτωση στέρησης της ελευθερίας

(άρθρο 12 παρ. 1, 2, 3, 4, 6 Οδηγίας)

1. Νεαροί κρατούμενοι και των δύο φύλων, οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο (15ο) έτος και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό πρώτο (21ο) έτος της ηλικίας τους και στους οποίους έχει επιβληθεί προσωρινή κράτηση ή ποινικός σωφρονισμός, κρατούνται σε ειδικά καταστήματα κράτησης νέων, στα οποία εφαρμόζονται εξειδικευμένα προγράμματα μορφωτικού και επαγγελματικού χαρακτήρα.

2. Ανήλικοι δράστες που έχουν συλληφθεί επ' αυτοφώρω ή σε βάρος των οποίων έχει εκτελεσθεί ένταλμα σύλληψης ή βιαίας προσαγωγής, κρατούνται σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους των αστυνομικών τμημάτων, εκτός εάν κρίνεται ότι αυτό δεν εξυπηρετεί το υπέρτατο συμφέρον τους ή εάν, σε εξαιρετικές περιστάσεις, αυτό δεν είναι πρακτικά δυνατό, υπό την προϋπόθεση ότι οι ανήλικοι κρατούνται μαζί με ενηλικούς με τρόπο συμβατό με το υπέρτατο συμφέρον τους.

3. Οι νεαροί κρατούμενοι επιτρέπεται να παραμένουν στα ειδικά γι' αυτούς καταστήματα ή τμήματα, μέχρι τη συμπλήρωση του εικοστού πέμπτου έτους της ηλικίας τους, εάν αυτό κρίνεται αναγκαίο από την Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών (Κ.Ε.Μ.), μετά από πρόταση του

Συμβουλίου Φυλακής, προς ολοκλήρωση των μορφωτικών ή επαγγελματικών προγραμμάτων, τα οποία παρακολουθούν, εφόσον οι ίδιοι δείχνουν ενδιαφέρον και η παραμονή τους στο κατάστημα δεν προκαλεί προβλήματα στην κοινή διαβίωση και την ομαλή λειτουργία του καταστήματος.

4. Ο ανήλικος κρατούμενος επικοινωνεί το συντομότερο δυνατό, κατά την αστυνομική προανάκριση και κατά το στάδιο της προδικασίας ή της κύριας διαδικασίας, με τον έχοντα τη γονική μέριμνα αυτού γονέα ή ένα από τα πρόσωπα των άρθρων 5 και 14, εφόσον η συνάντησή αυτή συνάδει με τις ανακριτικές και επιχειρησιακές ανάγκες.

Η παρούσα παράγραφος δεν θίγει τον ορισμό άλλου κατάλληλου ενήλικα δυνάμει των άρθρων 5 ή 14.

Άρθρο 12

Έγκαιρη και επιμελής εξέταση των υποθέσεων (άρθρο 13 Οδηγίας)

1. Οι ποινικές διαδικασίες που αφορούν σε ανήλικους διεξάγονται κατ' απόλυτη προτεραιότητα και εξετάζονται με τη δέουσα επιμέλεια.

2. Καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας:

α) Οι ανήλικοι αντιμετωπίζονται κατά τρόπο που να προστατεύεται η αξιοπρέπειά τους και κατάλληλο για την ηλικία τους, την ωριμότητά τους και το επίπεδο κατανόησης, και που λαμβάνει υπόψη τυχόν ειδικές ανάγκες, μεταξύ άλλων τις δυσχέρειες επικοινωνίας που ενδεχομένως έχουν.

β) Η εξέταση των ανηλίκων διενεργείται αμελλητί από την αρμόδια αρχή και με όσο το δυνατόν περιορισμένο και αναγκαίο αριθμό καταθέσεων. Η διάρκεια κάθε εξέτασης δεν υπερβαίνει τον αναγκαίο χρόνο. Εκείνος που διενεργεί την εξέταση, καταγράφει στην έκθεση εξέτασης και τις ερωτήσεις που απευθύνει στον εξεταζόμενο ανήλικο.

γ) Ανάλογα με την ηλικία των ανηλίκων, την ωριμότητά τους, το επίπεδο κατανόησης και άλλων δυσχερειών επικοινωνίας που ενδεχομένως έχουν, η υποβολή ερωτήσεων σε κάθε εξέτασή τους, γίνεται σε γλώσσα κατανοητή και απλή. Οι ερωτήσεις υποβάλλονται με τρόπο ευκρινή και ουδέτερο, μη καθοδηγητικό, μη υποβολιμαίο ή συναισθηματικά φορτισμένο.

δ) Κατά την εξέταση του ανηλίκου που είναι ύποπτος ή κατηγορούμενος για τις πράξεις των άρθρων 322, 323Α, 324, 336, 337, 338, 339, 342, 345, 348, 348Α, 348Β, 348Γ, 349, 351Α Π.Κ., των παρ. 5 και 6 του άρθρου 29, καθώς και του άρθρου 30 του ν. 4251/2014 (Α'80), μετά από γραπτή παραγγελία του αρμόδιου ανά στάδιο της ποινικής διαδικασίας, εισαγγελικού ή δικαστικού λειτουργού, παρίσταται ένας παιδοψυχίατρος και σε περίπτωση έλλειψής του, ψυχίατρος ή ψυχολόγος, μέλος της Επιστημονικής Ομάδας Εκτίμησης Ανηλίκων Δραστών του άρθρου 7, ο οποίος προετοιμάζει τον ανήλικο για την εξέταση και παρίσταται κατά την εξέτασή του, συνεργαζόμενος προς τούτο με τις δικτυικές, εισαγγελικές και δικαστικές αρχές. Στις λοιπές περιπτώσεις πράξεων κακούργηματικού χαρακτήρα, η παράσταση εξειδικευμένου επαγγελματία ψυχικής υγείας κατά την εξέταση

του ανηλίκου είναι δυνατή και παραγγέλλεται, κυρίως, στις περιπτώσεις ανηλίκων που έχουν αξιολογηθεί ιατρικά, κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 8 και έχουν διαγνωσθεί ως ανήλικοι με ειδικές ανάγκες, δηλαδή, ανήλικοι με χαμηλό δείκτη νοημοσύνης ή με οριακή νοημοσύνη, με αυτισμό ή με προβλήματα ψυχικής υγείας, όπως η διαταραχή ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας (Δ.Ε.Π.Υ.), η διαταραχή διαγωγής, η αντικοινωνική διαταραχή της προσωπικότητας και οι διαταραχές εθισμού.

Άρθρο 13
Δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής
(άρθρο 14 Οδηγίας)

1. Κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, οι αρμόδιες δικωτικές, εισαγγελικές και δικαστικές αρχές προστατεύουν την ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ανηλίκου, λαμβάνοντας υπόψη τα προσωπικά χαρακτηριστικά αυτού, που προκύπτουν από τη διαδικασία ατομικής αξιολόγησης και ιατρικής εξέτασης, κατά τα άρθρα 7 και 8, αντίστοιχα.

2. Τα Δικαστήρια Ανηλίκων συνεδριάζουν κεκλεισμένων των θυρών. Πλην των διαδίκων, των συνηγόρων τους και των Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής, δύναται να παρίστανται οι γονείς ή οι κηδεμόνες ή οι αντιπρόσωποι της οικείας Εταιρείας Προστασίας Ανηλίκων, σε περίπτωση που της έχει ανατεθεί η επιμέλεια του ανηλίκου ή εκπρόσωπος αρχής ή φορέα, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που αναλαμβάνει την προστασία ή εν γένει την προάσπιση δικαιωμάτων των ανηλίκων. Το Δικαστήριο Ανηλίκων, κατά τη διαδικασία, δύναται να διατάξει την εκ του ακροατηρίου προσωρινή απομάκρυνση του ανηλίκου κατηγορούμενου, οσάκις κρίνει ότι τούτο ενδείκνυται προς το γενικότερο συμφέρον αυτού ή ότι η παρουσία αυτού θα αποτελούσε πρόσκομμα στην ειλικρινή κατάθεση μάρτυρα ή συγκατηγορουμένου του. Στην περίπτωση αυτή, παραμένει στο ακροατήριο ο συνηγόρος του απόντος κατηγορουμένου.

3. Η ιδιωτική ζωή και η ταυτότητα του ανηλίκου προστατεύονται από κάθε εμπλεκόμενη υπηρεσία και η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων του γίνεται πάντοτε σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και του ν. 4624/2019 (Α' 137).

4. Η ολική ή μερική μετάδοση από την τηλεόραση, το ραδιόφωνο ή το διαδίκτυο, καθώς και η κινηματογράφηση, μαγνητοσκόπηση και μαγνητοφώνηση της δίκης ενώπιον του Δικαστηρίου Ανηλίκων απαγορεύεται. Η μετάδοση από την τηλεόραση ή το διαδίκτυο, καθώς και η κινηματογράφηση ή μαγνητοσκόπηση ή μαγνητοφώνηση ή φωτογράφιση των ανηλίκων που εμφανίζονται ενώπιον των δικωτικών, εισαγγελικών, δικαστικών και λοιπών αρχών απαγορεύεται.

5. Οι παραβάτες της παρ. 4, καθώς και της δημοσιοποίησης των καταγραφών του άρθρου 9, τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών και χρηματική ποινή είκοσι χιλιάδων (20.000) έως διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ.

Άρθρο 14
Δικαίωμα του ανηλίκου να συνοδεύεται
από τον ασκούντα τη γονική μέριμνα
κατά τη διαδικασία
(άρθρο 15 Οδηγίας)

1. Ο ανήλικος συνοδεύεται από τον ασκούντα τη γονική του μέριμνα, κατά την προδικασία και την κύρια διαδικασία.

2. Ο ανήλικος συνοδεύεται από άλλον ενήλικο που ορίζεται από τον ίδιο και γίνεται αποδεκτός, υπό αυτή την ιδιότητα, από την αρμόδια, ανά στάδιο της διαδικασίας, δικωτική, εισαγγελική ή δικαστική αρχή, στις περιπτώσεις που η παρουσία του ασκούντος τη γονική μέριμνα: α) αντιβαίνει στο υπέρτατο συμφέρον του ανηλίκου ή β) είναι ανέφικτη, επειδή, αν και καταβλήθηκαν εύλογες προσπάθειες, είναι αδύνατη η επικοινωνία με αυτόν ή είναι άγνωστη η ταυτότητά του ή γ) μπορεί, βάσει αντικειμενικών και πραγματικών περιστατικών, να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο την ποινική διαδικασία. Όταν ο ανήλικος δεν έχει ορίσει άλλον κατάλληλο ενήλικο ή όταν ο ενήλικος που έχει οριστεί από τον ανήλικο, δεν γίνεται αποδεκτός από την αρμόδια αρχή, η τελευταία, λαμβάνοντας υπόψη το υπέρτατο συμφέρον του ανηλίκου, ορίζει άλλο πρόσωπο. Το εν λόγω πρόσωπο μπορεί να είναι εκπρόσωπος αρχής ή φορέα, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που αναλαμβάνει την ευθύνη για την προστασία ή εν γένει την προάσπιση δικαιωμάτων των ανηλίκων.

3. Όταν εκλείψουν οι περιστάσεις που οδήγησαν στην εφαρμογή των περ. α', β' ή γ' της παρ. 2, ο ανήλικος συνοδεύεται από τον ασκούντα τη γονική μέριμνα αυτού, σε κάθε επόμενο στάδιο της ποινικής διαδικασίας.

4. Η προδικασία διεξάγεται χωρίς την παρουσία του ασκούντος τη γονική μέριμνα του ανηλίκου ή άλλου κατάλληλου ενηλίκου, κατά την παρ. 2, όταν η παρουσία των προσώπων αυτών:

- α) δεν εξυπηρετεί το υπέρτατο συμφέρον του ανηλίκου ή
- β) δυσχεραίνει την πρόοδο της ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 15
Διαδικασίες του ευρωπαϊκού εντάλματος
σύλληψης
(άρθρο 17 Οδηγίας)

1. Όταν ο εκζητούμενος ανήλικος συλλαμβάνεται σε εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, του χορηγείται αμέσως έγγραφο με πληροφορίες για τα δικαιώματά του και οδηγείται χωρίς αναβολή στον Εισαγγελέα Εφετών. Ο Εισαγγελέας Εφετών, αφού βεβαιώσει την ταυτότητα του ανηλίκου, τον ενημερώνει: α) για την ύπαρξη και το περιεχόμενο του εντάλματος, β) για το δικαίωμα ενημέρωσης του ασκούντος τη γονική μέριμνα αυτού (άρθρο 5), γ) για το δικαίωμα ενημέρωσης άλλου ενηλίκου, επιλογής του ανηλίκου, εφόσον γίνει αποδεκτός υπό αυτή την ιδιότητα από τον Εισαγγελέα εφετών, υπό τις προϋποθέσεις των παρ. 2, 3 του άρθρου 5, δ) για το δικαίωμα ενημέρωσης των προξενικών αρχών του κράτους του οποίου είναι

υπήκοος, ε) για το δικαίωμα να συνοδεύεται από τον ασκούντα τη γονική μέριμνα αυτού ή άλλον ενήλικο επιλογής του, κατά τα ανωτέρω (άρθρο 14), κατά τις διαδικασίες του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, στ) για το δικαίωμα να συγκατατεθεί στην προσαγωγή του στο κράτος έκδοσης του εντάλματος, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 17 του ν. 3251/2004 (Α' 127), ζ) για το δικαίωμα να προσφύγει στις υπηρεσίες νομικού παραστάτη (άρθρο 6) και διερμηνέα στο κράτος μέλος εκτέλεσης και στο κράτος-μέλος έκδοσης, η) για το δικαίωμα σε ιατρική εξέταση (άρθρο 8) και θ) για το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής του ζωής (άρθρο 13). Για την ανωτέρω ενημέρωση και τις σχετικές δηλώσεις του εκζητουμένου συντάσσεται έκθεση σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 148 έως 153 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

2. Μετά τη σύλληψη του εκζητουμένου ανηλίκου και τη βεβαίωση της ταυτότητάς του, ο αρμόδιος Εισαγγελέας Εφετών αποφασίζει εάν είναι αναγκαίο να τεθεί υπό κράτηση, ώστε να αποφευχθεί η διαφυγή του ή να αφεθεί ελεύθερος με την επιβολή περιοριστικών όρων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο τρίτο και το τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 283 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Ο Εισαγγελέας Εφετών μπορεί να διατάξει την προσωρινή απόλυση του εκζητουμένου ανηλίκου και την επιβολή περιοριστικών όρων κατά τα ανωτέρω. Σε περίπτωση παραβίασης των περιοριστικών όρων που επιβλήθηκαν στον ανήλικο είναι δυνατή η αντικατάστασή τους με το μέτρο της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 122 Π.Κ., ενώ σε περίπτωση που ανακύψει κίνδυνος φυγής του, οι περιοριστικοί όροι που του επιβλήθηκαν, μπορούν να αντικατασταθούν με κράτηση.

3. Σε περίπτωση που διατάχθηκε η κράτηση του εκζητουμένου ανηλίκου ή η επιβολή περιοριστικών όρων, το πρόσωπο αυτό δικαιούται εντός δύο (2) ημερών από την έκδοση της σχετικής διάταξης να προσφύγει στο συμβούλιο εφετών. Η προσφυγή κατατίθεται στη γραμματεία της Εισαγγελίας Εφετών και εισάγεται από τον Εισαγγελέα στο Συμβούλιο, το οποίο ορίζει δικάσιμο εντός πέντε (5) ημερών και, αφού τον ακούσει, αποφασίζει αμέσως αμετάκλητα.

4. Η δικαστική αρχή που αποφασίζει για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης αποφαινεται και για την κράτηση ή μη του εκζητουμένου ή την επιβολή περιοριστικών όρων.

5. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 3251/2004 και το άρθρο 11 του παρόντος.

Άρθρο 16

Δικαίωμα στη χορήγηση νομικής συνδρομής (άρθρο 18 Οδηγίας)

Ο ανήλικος ύποπτος ή κατηγορούμενος δικαιούται νομική βοήθεια σε ποινικές υποθέσεις σύμφωνα με τον ν. 3226/2004 (Α' 24), εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 3226/2004, για πράξεις, οι οποίες, όταν τελούνται από ενήλικο, προβλέπεται ποινή φυλάκισης, το κατώτατο όριο της οποίας είναι τουλάχιστον έξι (6) μηνών.

Άρθρο 17

Κατάρτιση

(άρθρο 20 Οδηγίας)

1. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, σε συνεργασία με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Εσωτερικών, το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών, εξασφαλίζει την ειδική επιμόρφωση των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών, των γενικών και ειδικών ανακριτικών υπαλλήλων, των υπαλλήλων που εργάζονται στα Ειδικά Καταστήματα Κράτησης Νέων και στα Ιδρύματα Αγωγής, των επιμελητών ανηλίκων και των επιμελητών κοινωνικής αρωγής, που στελεχώνουν τις αντίστοιχες υπηρεσίες, των παιδοψυχιάτρων, ψυχιάτρων, ψυχολόγων, που δι-ορίζονται για τους σκοπούς του άρθρου 12, των μελών των Επιστημονικών Ομάδων Εκτίμησης, των υπαλλήλων που εργάζονται σε υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, καθώς και των δικηγόρων, σε θέματα σχετικά με τα δικαιώματα των ανηλίκων, τις κατάλληλες ανακριτικές τεχνικές, την παιδική ψυχολογία και την επικοινωνία σε γλώσσα προσαρμοσμένη στους ανηλίκους, σύμφωνα και με τις αρχές που περιέχονται στο παρόν μέρος.

2. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι ενισχύουν την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση των μελών τους σχετικά με τους τομείς επιμόρφωσης που περιέχονται στην παρ. 1.

3. Μέσω των δημόσιων υπηρεσιών ή της χρηματοδότησης οργανώσεων υποστήριξης ανηλίκων ενθαρρύνονται πρωτοβουλίες, ούτως ώστε όσοι παρέχουν στους ανηλίκους υποστήριξη και οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης να τυγχάνουν επαρκούς κατάρτισης σε επίπεδο κατάλληλο για την επαφή τους με τους ανηλίκους και να τηρούν τα επαγγελματικά πρότυπα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται με αμεροληψία, με σεβασμό και με επαγγελματικό τρόπο.

Άρθρο 18

Συλλογή στοιχείων

(άρθρο 21 Οδηγίας)

1. Μέχρι την 11η Ιουνίου 2021 και ακολούθως, ανά τριετία από την παραπάνω ημερομηνία, αποστέλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα διαθέσιμα δεδομένα που αποδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο έχουν εφαρμοστεί τα δικαιώματα που προβλέπονται στο παρόν μέρος.

2. Όλες οι εμπλεκόμενες δημόσιες αρχές, περιλαμβανομένων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, των δικαστικών, εισαγγελικών και δικαστικών αρχών και υπηρεσιών, των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής, των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και κοινωνικής πρόνοιας και του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, τηρούν πλήρη και ενημερωμένα στατιστικά στοιχεία της αρμοδιότητάς τους, σχετικά με την εφαρμογή των δικαιωμάτων που προβλέπονται στο παρόν μέρος.

3. Τα στατιστικά στοιχεία περιλαμβάνουν τουλάχιστον: α) τον αριθμό των ανηλίκων που είχαν πρόσβαση σε δικηγόρο, β) τον αριθμό των ατομικών αξιολογήσεων που διενεργήθηκαν, γ) τον αριθμό των ιατρικών εξετάσεων

που διενεργήθηκαν, δ) τον αριθμό των ανακρίσεων που καταγράφονται με οπτικοακουστικά μέσα, ε) τον αριθμό των ανηλίκων που στερούνται της ελευθερίας τους, στ) τον αριθμό των ανηλίκων στους οποίους επιβλήθηκαν αναμορφωτικά μέτρα, ζ) τον αριθμό των ανηλίκων στους οποίους επιβλήθηκαν θεραπευτικά μέτρα, η) τον αριθμό των ανηλίκων που άσκησαν μέσα ένδικης προστασίας.

4. Η Γενική Διεύθυνση Διοίκησης Δικαιοσύνης, Διεθνών Νομικών Σχέσεων και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης μεριμνά επίσης για τη συλλογή, καταχώρηση και επεξεργασία των ως άνω στατιστικών στοιχείων, ζητώντας πληροφορίες από τις ανωτέρω αρχές.

5. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ορίζονται η διαδικασία και οι τεχνικές λεπτομέρειες για τη συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία των ανωτέρω στατιστικών στοιχείων.

Άρθρο 19
Έξοδα
(άρθρο 22 Οδηγίας)

Τα έξοδα που προκύπτουν από την εφαρμογή των άρθρων 7, 8 και 9 βαρύνουν το Δημόσιο, ανεξάρτητα από την έκβαση της διαδικασίας. Κατ' εξαίρεση, δεν βαρύνουν το Δημόσιο, τα έξοδα που προκύπτουν από την εφαρμογή του άρθρου 8, εφόσον αυτά καλύπτονται από ιατρική ασφάλιση.

Άρθρο 20
Καταργούμενες διατάξεις

Το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 239 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας καταργούνται.

II. ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2017/1371
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, ΤΗΣ 5ης ΙΟΥΛΙΟΥ 2017,
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ,
ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ
ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
(ΕΕ L 198/28.7.2017)

Άρθρο 21
Αντικείμενο και ορισμοί
(άρθρα 1 και 2 παρ. 1 της Οδηγίας)

1. Το παρόν μέρος θεσπίζει κανόνες σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων όσον αφορά την καταπολέμηση της απάτης και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό την ενίσχυση της προστασίας κατά των ποινικών αδικημάτων που θίγουν τα εν λόγω οικονομικά συμφέροντα, συμφώνως προς το κεκτημένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αυτόν τον τομέα.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος μέρους ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) Ως «οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης» νοείται το σύνολο των εσόδων, δαπανών και στοιχείων ενεργητικού που καλύπτονται, αποκτώνται μέσω ή οφείλονται: i) στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ii) στους προϋπολογισμούς των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν ιδρυθεί δυνάμει των Συνθηκών ή στους προϋπολογισμούς, των οποίων αυτά ασκούν, άμεσα ή έμμεσα, την εποπτεία.

β) Ως «νομικό πρόσωπο» νοείται μια οντότητα που διαθέτει νομική προσωπικότητα σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο, εξαιρουμένων των κρατών ή των δημόσιων φορέων κατά την άσκηση κρατικής εξουσίας και των δημόσιων διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 22
Δωροληψία και δωροδοκία υπαλλήλου
σχετική με τα οικονομικά συμφέροντα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης
(άρθρο 4 παρ. 2 και 4 και άρθρο 11 παρ. 2
εδάφιο πρώτο της Οδηγίας)

1. Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 235 Π.Κ., όταν οι εκεί αναφερόμενες υπηρεσιακές ενέργειες ή παραλείψεις ζημιώνουν ή μπορούν να ζημιώσουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις όπου η πράξη της δωροληψίας τελείται α) από οποιοδήποτε υπάλληλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την έννοια της παρ. 5 του ίδιου άρθρου, ανεξαρτήτως του κράτους στο οποίο έχει την έδρα του το οικείο όργανο ή ο οικείος οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή β) από οποιοδήποτε πρόσωπο που ασκεί δημόσιο λειτουργήμα ή υπηρεσία για άλλο κράτος.

2. Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 236 Π.Κ., όταν οι σε αυτό αναφερόμενες υπηρεσιακές ενέργειες ή παραλείψεις ζημιώνουν ή μπορούν να ζημιώσουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις όπου η πράξη της δωροδοκίας τελείται προς οποιοδήποτε υπάλληλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την έννοια της παρ. 4 του ίδιου άρθρου, ανεξαρτήτως του κράτους στο οποίο έχει την έδρα του το οικείο όργανο ή ο οικείος οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 23
Διασυννοριακή απάτη σχετικά με τον Φ.Π.Α.
(άρθρο 3 παρ. 2 στοιχείο δ'
και άρθρο 7 της Οδηγίας)

Όποιος κατά την εκτέλεση οργανωμένου σχεδίου που περιλαμβάνει πράξεις τελούμενες στην επικράτεια δύο (2) τουλάχιστον κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιφέρει απώλεια πόρων Φ.Π.Α. που υπερβαίνει συνολικά τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ α) χρησιμοποιώντας ή υποβάλλοντας ψευδείς, ανακριβείς ή ελλιπείς δηλώσεις Φ.Π.Α. ή έγγραφα ή αποσιωπώντας πληροφορίες συνδεδεμένες με τον Φ.Π.Α. κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης ανακοίνωσής τους ή β) υποβάλλοντας δηλώσεις με σκοπό τη δόλια συγκάλυψη της μη απόδοσης Φ.Π.Α. ή την παράνομη θεμελίωση δι-

καιώματος επιστροφής Φ.Π.Α., τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή χιλίων (1000) ημερησίων μονάδων.

Άρθρο 24

Επικουρικές διατάξεις

για την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 3 παρ. 2 στοιχεία α', β' και γ', άρθρο 4 παρ. 3 και άρθρο 7 της Οδηγίας)

1. Όποιος χρησιμοποιεί ή υποβάλλει ψευδείς, ανακριβείς ή ελλιπείς δηλώσεις ή έγγραφα ή αποσιωπά πληροφορίες κατά παράβαση ειδικής νομικής υποχρέωσης ανακοίνωσής τους και, με τον τρόπο αυτό, λαμβάνει ή παρακρατεί παράνομως επιχορηγήσεις ή όμοιας φύσης οικονομικές παροχές που δεν συνδέονται άμεσα με ισάξιες αντιπαροχές και προέρχονται από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τους προϋπολογισμούς των κάθε είδους οργάνων και οργανισμών της, ανεξαρτήτως του εκάστοτε φορέα διαχείρισης, τιμωρείται με βάση τα άρθρα 386, 386Α ή 386Β του Π.Κ.. Με την ίδια ποινή και την ίδια επιφύλαξη τιμωρείται και όποιος εν γνώσει χρησιμοποιεί νόμιμα ληφθείσες παροχές υπό την παραπάνω έννοια, οι οποίες υπάγονται με βάση τον νόμο ή τη σύμβαση χορήγησής τους σε συγκεκριμένους περιορισμούς, κατά παράβαση αυτών των περιορισμών.

2. Όποιος, με σκοπό να αποκομίσει ο ίδιος ή άλλος παράνομο περιουσιακό όφελος σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χρησιμοποιεί ή υποβάλλει ψευδείς, ανακριβείς ή ελλιπείς δηλώσεις ή έγγραφα ή αποσιωπά πληροφορίες κατά παράβαση ειδικής νομικής υποχρέωσης ανακοίνωσής τους και, με τον τρόπο αυτό, λαμβάνει ή παρακρατεί παράνομως παροχές που συνδέονται με αντιπαροχές αγαθών και υπηρεσιών και προέρχονται από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τους προϋπολογισμούς των κάθε είδους οργάνων και οργανισμών της, ανεξαρτήτως του εκάστοτε φορέα διαχείρισης, τιμωρείται με φυλάκιση, εκτός αν η πράξη τιμωρείται βαρύτερα με βάση τα άρθρα 386 ή 386Α Π.Κ.. Με την ίδια ποινή και την ίδια επιφύλαξη τιμωρείται και όποιος, με σκοπό να αποκομίσει ο ίδιος ή άλλος παράνομο περιουσιακό όφελος σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χρησιμοποιεί εν γνώσει νόμιμα ληφθείσες παροχές υπό την παραπάνω έννοια, οι οποίες υπάγονται με βάση τον νόμο ή τη σύμβαση χορήγησής τους σε συγκεκριμένους περιορισμούς, κατά παράβαση αυτών των περιορισμών, προκαλώντας, με τον τρόπο αυτό, ζημία στα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Όποιος χρησιμοποιεί ή υποβάλλει ψευδείς, ανακριβείς ή ελλιπείς δηλώσεις ή έγγραφα ή αποσιωπά πληροφορίες κατά παράβαση ειδικής νομικής υποχρέωσης ανακοίνωσής τους ή χρησιμοποιεί εν γνώσει κατά παράβαση των προβλεπόμενων γι' αυτό ειδικών περιορισμών ένα νόμιμα χορηγηθέν οικονομικό πλεονέκτημα και, με τον τρόπο αυτό, μειώνει παράνομως έσοδα του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των προϋπολογισμών των κάθε είδους οργάνων και οργανισμών

της, ανεξαρτήτως του εκάστοτε φορέα διαχείρισης, πλην των εσόδων που προέρχονται από τον Φ.Π.Α. ή εισπράττονται από τα Τελωνεία, τιμωρείται με φυλάκιση, εκτός αν η πράξη τιμωρείται βαρύτερα με βάση τα άρθρα 386 ή 386Α Π.Κ..

4. Όποιος, στο πλαίσιο της εμπιστευμένης σε αυτόν διαχείρισης πόρων και περιουσιακών στοιχείων του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των προϋπολογισμών των κάθε είδους οργάνων και οργανισμών της διαχειρίζεται τους οικείους πόρους κατά παράβαση των κανόνων επιμελούς διαχείρισης ή ιδιοποιείται παράνομα ή χρησιμοποιεί κατ' απόκλιση από τον νόμιμα καθορισμένο σκοπό τους τα οικεία περιουσιακά στοιχεία, ζημιώνοντας με αυτόν τον τρόπο τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τιμωρείται με φυλάκιση, εκτός αν η πράξη τιμωρείται βαρύτερα με βάση τα άρθρα 375 ή 390 Π.Κ..

5. Οι διατάξεις των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 381 Π.Κ. και των παρ. 2 και 3 του άρθρου 405 Π.Κ. εφαρμόζονται κατά περίπτωση και τα για τα αδικήματα του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 25

Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 4 παρ. 1 της Οδηγίας)

Τα αδικήματα των άρθρων 23 και 24 του παρόντος μέρους, καθώς και τα αδικήματα των άρθρων 159, 159Α, 235, 236, 237, 237Β, 375, 386, 386Α, 386Β, 390 Π.Κ. και 155 επ. του ν. 2960/2001 (Α' 265), όταν αυτά στρέφονται κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συνδέονται με την προσβολή αυτών των συμφερόντων, συνιστούν βασικά αδικήματα κατά την έννοια του άρθρου 4 του ν. 4557/2018 (Α' 139).

Άρθρο 26

Γενικές διατάξεις (άρθρο 11 παρ. 4 της Οδηγίας)

1. Τα αδικήματα των άρθρων 23 και 24 του παρόντος μέρους, καθώς και τα αδικήματα των άρθρων 375, 386, 386Α, 386Β και 390 του Π.Κ., όταν αυτά στρέφονται κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συνδέονται με την προσβολή αυτών των συμφερόντων, διώκονται αυτεπάγγελα.

2. Η δικαιοδοσία των ελληνικών ποινικών δικαστηρίων για τα αδικήματα των άρθρων 23 και 24 του παρόντος μέρους, καθώς και για τα αδικήματα των άρθρων 159, 159Α, 235, 236, 237, 237Β, 375, 386, 386Α, 386Β, 390 Π.Κ., 155 επ. του ν. 2960/2001 (Α' 265) και 39 του ν. 4557/2018 (Α' 139), όταν αυτά στρέφονται κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συνδέονται με την προσβολή αυτών των συμφερόντων, καθιερύεται στις περιπτώσεις που τελούνται στην αλλοδαπή από ημεδαπό, ακόμα και αν η πράξη δεν είναι αξιόποινη, με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της, κατά τους νόμους της χώρας στην οποία τελέσθηκε ή δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3 του άρθρου 6 του Π.Κ..

3. Οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 216, της παρ. 5 του άρθρου 242, της παρ. 2 του άρθρου 374, της παρ. 3 του άρθρου 375, της παρ. 2 του άρθρου 386, της παρ. 3 του άρθρου 386Α και της παρ. 2 του άρθρου 390 του Π.Κ. εφαρμόζονται και όταν το προβλεπόμενο σ' αυτές ποινικό αδίκημα στρέφεται άμεσα κατά του νομικού προσώπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του νομικού προσώπου οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ιδρύθηκαν με βάση τις Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 27
Υποβολή στατιστικών αναφορών
(άρθρο 18 παρ. 2 της Οδηγίας)

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης υποβάλλει ετησίως στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στατιστικές αναφορές για τα αδικήματα των άρθρων 23 και 24 του παρόντος μέρους, καθώς και για τα αδικήματα των άρθρων 159, 159Α, 235, 236, 237, 375, 386, 386Α, 386Β, 390 Π.Κ., 155 επ. του ν. 2960/2001 (Α'265) και 39 του ν. 4557/2018 (Α' 139), όταν αυτά στρέφονται κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συνδέονται με την προσβολή αυτών των συμφερόντων. Ειδικότερα, υποβάλλει αναφορές για α) τον αριθμό σχετικών δικογραφιών που αρχειοθετήθηκαν, καθώς και τον αριθμό σχετικών ποινικών δίωξεων που ασκήθηκαν, έπαυσαν, κηρύχθηκαν απαράδεκτες, κατέληξαν σε αθώωση, οδήγησαν σε καταδίκη ή βρίσκονται σε εξέλιξη και β) τα ποσά που ανακτήθηκαν κατόπιν ποινικών δίωξεων και την εκτιμώμενη ζημία. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ρυθμίζονται λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 28
Κατάργηση του ν. 2803/2000 (Α' 48)
(άρθρο 16 της Οδηγίας)

Ο ν. 2803/2000 καταργείται. Όπου σε διατάξεις του ισχύοντος δικαίου γίνεται αναφορά στις διατάξεις του ανωτέρω νόμου και στα αδικήματα που αυτός τυποποιεί, νοούνται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος μέρους, καθώς και οι κατά περίπτωση αντίστοιχα εφαρμοστέες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα.

ΙΙΙ. ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2017/541
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 15ης ΜΑΡΤΙΟΥ
2017 ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ-ΠΛΑΙΣΙΟΥ 2002/475/ΔΕΥ
ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ
ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 2005/671/ΔΕΥ
ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (ΕΕ L 88/31.3.2017)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 29
Αντικείμενο
(άρθρο 1 Οδηγίας)

Το παρόν μέρος θεσπίζει κανόνες σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των ποινών, στον το-

μέα των τρομοκρατικών εγκλημάτων, των εγκλημάτων που σχετίζονται με τρομοκρατική ομάδα και όσων σχετίζονται με τρομοκρατικές δραστηριότητες, καθώς και μέτρα προστασίας, στήριξης και αρωγής των θυμάτων της τρομοκρατίας.

Άρθρο 30
Ορισμοί
(άρθρα 2 και 22 παρ. 1 Οδηγίας)

Για τους σκοπούς του παρόντος μέρους, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. Ως «τρομοκρατικό έγκλημα» καλείται οποιοδήποτε έγκλημα προβλέπεται ως τέτοιο στο παρόν μέρος και στις διατάξεις των άρθρων 187Α και 187Β Π.Κ..

2. Ως «δομημένη ομάδα» καλείται ομάδα που δεν συγκροτήθηκε περιστασιακά για την άμεση διάπραξη εγκλήματος και η οποία δεν απαιτείται να έχει τυπικά καθορισμένους ρόλους για τα μέλη της ή συνέχεια στη δράση των μελών της ή αναπτυγμένη δομή.

3. Ως «τρομοκρατική ομάδα», καλείται δομημένη ομάδα με περισσότερα από δύο (2) πρόσωπα, που συγκροτείται για αόριστη χρονική περίοδο και ενεργεί συντονισμένα, με σκοπό τη διάπραξη τρομοκρατικών εγκλημάτων.

4. Ως «θύμα τρομοκρατίας» καλείται: (α) φυσικό πρόσωπο, το οποίο υπέστη ζημία, συμπεριλαμβανομένης σωματικής, ψυχικής ή συναισθηματικής βλάβης ή οικονομικής ζημίας που προκλήθηκε απευθείας από τρομοκρατικό έγκλημα, ή (β) μέλος της οικογένειας προσώπου ο θάνατος του οποίου προκλήθηκε απευθείας από τρομοκρατικό έγκλημα, το οποίο έχει υποστεί ζημία εξαιτίας του θανάτου του εν λόγω προσώπου.

5. Ως «κεφάλαια», καλούνται περιουσιακά στοιχεία κάθε είδους, υλικά ή άυλα, κινητά ή ακίνητα, ασχέτως του τρόπου απόκτησής τους, καθώς και νομικά έγγραφα ή πράξεις σε οποιαδήποτε μορφή, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής ή ψηφιακής, που αποδεικνύουν δικαίωμα ή συμφέρον στα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία, στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τραπεζικές πιστώσεις, ταξιδιωτικές επιταγές, τραπεζικές επιταγές, εντολές πληρωμών, μετοχές, κινητές αξίες, ομόλογα, συναλλαγματικές και πιστωτικές επιστολές.

6. Ως «νομικό πρόσωπο» καλείται οντότητα που έχει νομική προσωπικότητα σύμφωνα με την εφαρμοστέα νομοθεσία, εξαιρουμένων των κρατών ή των οργανισμών δημόσιου δικαίου που ασκούν κρατική εξουσία και των διεθνών οργανισμών δημόσιου δικαίου.

7. Ως «κράτος - μέλος» καλείται κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

8. Ως «τρίτη χώρα», καλείται κράτος εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

9. Ως «EUROJUST» καλείται ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ιδρύθηκε και λειτουργεί δυνάμει των διατάξεων του «Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Νοεμβρίου 2018 σχετικά με τον οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης (EUROJUST) και την αντικατάσταση και την κατάργηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου» (L295/138/21.11.2018).

Άρθρο 31
Πεδίο εφαρμογής
(άρθρο 19 της Οδηγίας)

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 5 έως 9 Π.Κ., τα ελληνικά δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία να επιλαμβάνονται και να εκδικάζουν κάθε αδίκημα που προβλέπεται στο παρόν μέρος και στις διατάξεις των άρθρων 187Α και 187Β Π.Κ., όταν: α) Το τρομοκρατικό έγκλημα τελείται προς όφελος νομικού προσώπου που είναι εγκατεστημένο στο έδαφος της Ελλάδας, β) το τρομοκρατικό έγκλημα στρέφεται κατά των θεσμών ή του πληθυσμού της Ελλάδας ή κατά θεσμικών και λοιπών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα και γ) ο δράστης του τρομοκρατικού εγκλήματος είναι πολίτης ή κάτοικος της Ελλάδας.

2. Σε περίπτωση που, εκτός από τη Ελλάδα, δικαιοδοσία για την άσκηση ποινικής δίωξης βάσει των ίδιων πραγματικών περιστατικών αδικήματος που διαπράττεται, με βάση τις διατάξεις του παρόντος νόμου έχει και άλλο κράτο- μέλος, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές της Ελλάδος συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές του άλλου κράτους - μέλους, προκειμένου να αποφασιστεί ποιο κράτος μέλος θα ασκήσει τη δίωξη, με σκοπό, εφόσον είναι δυνατό, να συγκεντρωθούν οι διαδικασίες σε ένα κράτος-μέλος. Προς τούτο, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές μπορούν να συνεργάζονται με τη EUROJUST, για να διευκολύνει τη συνεργασία με αυτές του άλλου κράτους-μέλους και τον συντονισμό των ενεργειών τους.

3. Για τον καθορισμό της δικαιοδοσίας κατά την παρ. 2 λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία: α) ο τόπος δι-άπραξης του αδικήματος, β) η υπηκοότητα ή η κατοικία του δράστη, γ) η καταγωγή των θυμάτων και δ) ο τόπος που εντοπίστηκε ο δράστης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

Άρθρο 32
Οργάνωση ή με άλλον τρόπο διευκόλυνση
ταξιδιών με σκοπό την τρομοκρατία
(άρθρο 10 της Οδηγίας)

Με φυλάκιση τιμωρείται όποιος εν γνώσει του με οποιονδήποτε τρόπο οργανώνει ταξίδι ή διευκολύνει άλλον να ταξιδέψει με σκοπό να τελέσει ή να συμβάλει στην τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος ή να συμμετάσχει στις δραστηριότητες τρομοκρατικής ομάδας ή με σκοπό να προσφέρει ή να παρακολουθήσει εκπαίδευση για τέλεση τρομοκρατικών πράξεων, με επίγνωση του γεγονότος ότι με την πράξη του συμβάλλει στον σκοπό αυτόν.

Άρθρο 33
Διακεκριμένη κλοπή που σχετίζεται
με τρομοκρατική δραστηριότητα
(άρθρο 12α της Οδηγίας)

Όποιος διαπράττει το αδίκημα του άρθρου 374 Π.Κ. με σκοπό την τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος, τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή, εκτός εάν η πράξη τιμωρείται με μεγαλύτερη ποινή.

Άρθρο 34
Εκβίαση που σχετίζεται
με τρομοκρατική δραστηριότητα
(άρθρο 12 περ. β' Οδηγίας)

Όποιος διαπράττει το αδίκημα του άρθρου 385 Π.Κ., με σκοπό την τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος, τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή, εκτός εάν η πράξη τιμωρείται με μεγαλύτερη ποινή. Αν η πράξη που τελέσθηκε είναι πλημμέλημα, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή.

Άρθρο 35
Πλαστογραφία που σχετίζεται
με τρομοκρατική δραστηριότητα
(άρθρο 12 περί. γ' Οδηγίας)

Όποιος διαπράττει το αδίκημα του άρθρου 216 Π.Κ., που αφορά δημόσιο έγγραφο, με σκοπό την τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος, τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή, εκτός εάν η πράξη τιμωρείται με μεγαλύτερη ποινή. Αν η πράξη που τελέσθηκε είναι πλημμέλημα, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή.

Άρθρο 36
Ευθύνη νομικού προσώπου
(άρθρα 17 και 18 Οδηγίας)

1. Αν κάποιο τρομοκρατικό έγκλημα τελέσθηκε προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου και κατέχει διευθυντική θέση εντός αυτού με βάση εξουσία εκπροσώπησής του ή εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων για λογαριασμό του ή για την άσκηση ελέγχου εντός αυτού, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Προστασίας του Πολίτη και Δικαιοσύνης, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι ακόλουθες κυρώσεις:

i) διοικητικό πρόστιμο από εκατό χιλιάδες (100.000) μέχρι πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ,

ii) οριστική ή προσωρινή για χρονικό διάστημα από (1) μήνα έως (2) δύο έτη ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας ή απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας,

iii) απαγόρευση άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή εγκατάστασης υποκαταστημάτων ή αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, για το ίδιο χρονικό διάστημα,

iv) οριστικός ή προσωρινός για το ίδιο χρονικό διάστημα αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, επιδοτήσεις, αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, προμήθειες, διαφημίσεις και διαγωνισμούς του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα.

2. Όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στην παρ. 1 κατέστησε δυνατή την τέλεση από ιεραρχικά κατώτερο στέλεχος κάποιας από τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στην παρ. 1 προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι ακόλουθες κυρώσεις:

α) διοικητικό πρόστιμο από πενήντα χιλιάδες (50.000) έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ,

β) οι προβλεπόμενες στα στοιχεία ii, iii και iv της παρ. 1 κυρώσεις, για χρονικό διάστημα έως (12) μήνες.

3. Για τη σωρευτική ή διαζευκτική επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 και για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών λαμβάνονται υπόψη ιδίως η βαρύτητα της παράβασης, ο βαθμός της υπαιτιότητας, η οικονομική επιφάνεια του νομικού προσώπου και η τυχόν υποτροπή του. Οι παραπάνω κυρώσεις επιβάλλονται κατόπιν κλητεύσεως των νόμιμων εκπροσώπων του νομικού προσώπου προς παροχή εξηγήσεων. Η κλήση κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο τουλάχιστον (10) πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας) (Α' 45).

4. Η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος είναι ανεξάρτητη από την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των αναφερόμενων σε αυτές φυσικών προσώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'
ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 2005/671/ΔΕΥ
(άρθρο 22 της Οδηγίας)

Άρθρο 37
Πρόσβαση σε πληροφορίες, σχετικές
με τρομοκρατικά εγκλήματα
(Απόφαση 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου
της 20ής Σεπτεμβρίου 2005)

1. Η Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (Δ.Α.Ε.Ε.Β.) του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία εδρεύει στην Αττική και η τοπική της αρμοδιότητα εκτείνεται σε ολόκληρη την Ελληνική Επικράτεια, προς εκπλήρωση της αποστολής της, όπως αυτή προσδιορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 29 του π.δ. 178/2014 (Α' 281), ορίζεται ως εξειδικευμένη υπηρεσία, η οποία έχει πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες, που αφορούν και απορρέουν από τις ποινικές έρευνες που διεξάγουν όλες οι προανακριτικές αρχές της Ελληνικής Επικράτειας, για τρομοκρατικά εγκλήματα, για τις οποίες ενημερώνεται και τις οποίες συγκεντρώνει.

2. Ο Εισαγγελέας, ο οποίος ορίζεται, εκάστοτε, ως επόπτης του έργου της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής, στη δίωξη του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 3387/2005 (Α' 224), όπως τροποποιήθηκε με το στ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 109 του ν. 4055/2012 (Α' 51), και ως Πρόεδρος του Συμβουλίου Συντονισμού, Ανάλυσης και Ερευνών, για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 2265/1994 (Α' 209), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του ν. 3424/2005 (Α' 305) και την παρ. 1 του άρθρου 54 του ν. 4249/2014 (Α' 73), ορίζεται ως εθνικός ανταποκριτής EUROJUST, για θέματα τρομοκρατίας, ο οποίος έχει πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες, που αφορούν ποινικές δίωξεις και καταδίκες, από κάθε εισαγγελική και δικαστική αρχή της Ελληνικής

Επικράτειας, για τρομοκρατικά εγκλήματα για τις οποίες ενημερώνεται και τις οποίες συγκεντρώνει.

Άρθρο 38
Συγκέντρωση και διαβίβαση πληροφοριών,
σχετικών με τρομοκρατικά εγκλήματα,
που θίγουν ή ενδέχεται να θίξουν δύο
ή περισσότερα κράτη – μέλη στη Europol
και EUROJUST

1. Αν οι κατά τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 37 πληροφορίες αφορούν ποινικές έρευνες επί τρομοκρατικών εγκλημάτων, τα οποία θίγουν ή μπορούν να θίξουν δύο ή περισσότερα κράτη-μέλη, η Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (Δ.Α.Ε.Ε.Β.) του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, διαβιβάζει στη Europol, προς εξέταση, όσες εκ των πληροφοριών αυτών αφορούν: α) δεδομένα, τα οποία επιτρέπουν τον προσδιορισμό του φυσικού ή νομικού προσώπου, της ομάδας ή της οντότητας, β) πράξεις, που αποτελούν το αντικείμενο έρευνας και τις ειδικές περιστάσεις, υπό τις οποίες αυτές διαπράχθηκαν, γ) το συγκεκριμένο ποινικό αδίκημα, δ) σχέσεις με άλλες συναφείς υποθέσεις, ε) τη χρήση τεχνολογιών επικοινωνίας, και στ) την απειλή, την οποία αντιπροσωπεύει η ενδεχόμενη κατοχή όπλων μαζικής καταστροφής.

2. Αν οι κατά τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 37 πληροφορίες αφορούν ποινικές έρευνες, δίωξεις ή καταδίκες για εγκλήματα τρομοκρατίας, τα οποία θίγουν ή μπορούν να θίξουν δύο ή περισσότερα κράτη – μέλη, ο Εισαγγελέας που αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 37, διαβιβάζει στη EUROJUST, προς εκτέλεση των καθηκόντων της, όσες εκ των πληροφοριών αυτών αφορούν: α) δεδομένα, τα οποία επιτρέπουν τον προσδιορισμό του φυσικού ή νομικού προσώπου, της ομάδας ή οντότητας, που αποτελεί αντικείμενο ποινικής έρευνας ή δίωξης, β) το συγκεκριμένο ποινικό αδίκημα και τις ειδικές περιστάσεις, υπό τις οποίες αυτό διαπράχθηκε, γ) πληροφορίες, σχετικά με τελικές καταδίκες, για εγκλήματα τρομοκρατίας και τις ειδικές περιστάσεις, υπό τις οποίες αυτά διαπράχθηκαν, δ) σχέσεις με άλλες συναφείς υποθέσεις, ε) αιτήσεις αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών παραγγελιών, από ή προς άλλο κράτος – μέλος, καθώς και τις απαντήσεις τους.

3. Ως «ομάδα ή οντότητα» κατά την έννοια των παρ. 1 και 2, νοούνται οι ενώσεις προσώπων που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 30, καθώς και οι «ομάδες και οντότητες» οι οποίες περιλαμβάνονται στον κατάλογο που προσαρτάται στην κοινή θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 27ης.12.2001 (ΕΕ L 344/28.12.2001, σ. 93), όπως η τελευταία τροποποιήθηκε, από την κοινή θέση 2005/220/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 69/16.3.2005, σ. 59). Ως «τρομοκρατική ομάδα», νοείται η δομημένη ομάδα, με περισσότερα από δύο πρόσωπα, η οποία συγκροτείται για μακροχρόνια περίοδο και ενεργεί συντονισμένα με σκοπό την τέλεση τρομοκρατικών εγκλημάτων. Ως «δομημένη ομάδα», νοείται η ομάδα, που δεν συγκροτήθηκε περιστασιακά, για την άμεση τέλεση εγκλήματος και που δεν χρειάζεται να έχει τυπικά καθορισμένους ρόλους, για τα μέλη της, συνέχεια της δράσης των μελών της ή αναπτυγμένη δομή.

Άρθρο 39
Φορείς και αίτια συγκέντρωσης
και διαβίβασης πληροφοριών σχετικών
με εγκλήματα τρομοκρατίας

1. Οι κατά τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 37 πληροφορίες, που συλλέγονται, είτε από τη Διεύθυνση Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (Δ.Α.Ε.Ε.Β.) του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας είτε από τον Εισαγγελέα που εκτελεί καθήκοντα εθνικού ανταποκριτή EUROJUST, για θέματα τρομοκρατίας, στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, επί τρομοκρατικών εγκλημάτων, στην περίπτωση που αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την πρόληψη, ανίχνευση, διερεύνηση ή δίωξη των τρομοκρατικών εγκλημάτων, σε άλλο κράτος - μέλος, τίθενται, το συντομότερο δυνατό, στη διάθεση των αρμόδιων αρχών του εν λόγω κράτους - μέλους, είτε κατόπιν σχετικής αιτήσεως των τελευταίων είτε αυθόρμητα.

2. Η παρ. 1 δεν εφαρμόζεται, όταν κρίνεται, ότι η ανταλλαγή πληροφοριών θα θέσει σε κίνδυνο τρέχουσες έρευνες ή την ασφάλεια ενός φυσικού προσώπου ή ότι είναι αντίθετη με ουσιώδη συμφέροντα της ασφάλειας του Ελληνικού Κράτους.

3. Οι κατά την παρ. 1 πληροφορίες, που λαμβάνονται από τις αρμόδιες ελληνικές αρχές, καταχωρούνται και αξιολογούνται άμεσα, από αυτές, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'
ΣΤΗΡΙΞΗ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΘΥΜΑΤΩΝ

Άρθρο 40
Στήριξη και προστασία των θυμάτων
της τρομοκρατίας
(άρθρα 24, 25 και 26 της Οδηγίας)

1. Σε κάθε θύμα τρομοκρατικού εγκλήματος, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 54 έως 71 του ν. 4478/2017 (Α' 91), παρέχεται κατάλληλη ιατρική περίθαλψη αμέσως μετά την τρομοκρατική επίθεση και για όσο διάστημα είναι απαραίτητο, σύμφωνα με το εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης.

2. Σε κάθε θύμα τρομοκρατικού εγκλήματος, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 54 έως 71 του ν. 4478/2017, παρέχονται υπηρεσίες στήριξης, σύμφωνα με το εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, οι οποίες ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες των θυμάτων της τρομοκρατίας, και οι υπηρεσίες αυτές διατίθενται σε κάθε θύμα αμέσως μετά τη διάπραξη του τρομοκρατικού εγκλήματος και για όσο διάστημα είναι απαραίτητο. Νοείται ότι, για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ο όρος «θύμα της τρομοκρατίας» περιλαμβάνει και μέλος της οικογένειας επιζώντος θύματος της τρομοκρατίας.

3. Οι υπηρεσίες στήριξης των θυμάτων αδικημάτων τρομοκρατίας σύμφωνα με την παρ. 2 και με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 54 έως 71 του ν. 4478/2017, παρέχουν συνδρομή και στήριξη στα θύματα της τρομοκρατίας ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες τους. Περιλαμβάνουν, ιδίως:

α) συναισθηματική και ψυχολογική στήριξη, όπως μετατραυματική υποστήριξη και συμβουλευτική,

β) παροχή συμβουλών και πληροφοριών σχετικά με οποιοδήποτε συναφές νομικό, πρακτικό ή οικονομικό θέμα, μεταξύ άλλων για τη διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος ενημέρωσης των θυμάτων της τρομοκρατίας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 40 και

γ) συνδρομή κατά την άσκηση αγωγών, όσον αφορά την αποζημίωση θυμάτων αδικημάτων τρομοκρατίας.

4. Οι υπηρεσίες στήριξης των θυμάτων τρομοκρατίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 54 έως 71 του ν. 4478/2017, είναι εμπιστευτικές, παρέχονται δωρεάν και είναι εύκολα προσβάσιμες από όλα τα θύματα της τρομοκρατίας.

IV. ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2016/1919
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ 26ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016 ΣΧΕΤΙΚΑ
ΜΕ ΤΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΡΩΓΗ ΓΙΑ ΥΠΟΠΤΟΥΣ
ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΚΑΤΑΖΗΤΟΥ-
ΜΕΝΟΥΣ ΣΕ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ
ΣΥΛΛΗΨΗΣ (ΕΕ L 297/4.11.2016)

Άρθρο 41
Δικαιούχοι νομικής βοήθειας
(άρθρο 1 της Οδηγίας)

1. Οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 1 του ν. 3226/2004 (Α' 24) αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Ως πολίτες χαμηλού εισοδήματος για την παροχή νομικής βοήθειας σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις θεωρούνται εκείνοι, των οποίων το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα δεν υπερβαίνει τα δύο τρίτα των κατώτατων ετήσιων ατομικών αποδοχών, που προβλέπει η κείμενη νομοθεσία. Σε περίπτωση ενδοοικογενειακής διαφοράς ή διένεξης, δεν λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα εκείνου με τον οποίο υπάρχει διαφορά ή η διένεξη.

3. Δικαιούχοι νομικής βοήθειας ως προς τις τυχόν ποινικές και αστικές αξιώσεις τους είναι και τα θύματα των εγκληματικών πράξεων που προβλέπονται στα άρθρα 187Α, 187Β, 323Α, 324, 339, 342, 348 παρ. 2 εδάφιο πρώτο, 348Α, 351Α Π.Κ. και στα άρθρα 29 παρ. 5 και 6 και 30 του ν. 4251/2014, καθώς και τα ανήλικα θύματα των πράξεων που προβλέπονται στα άρθρα 336, 338, 343, 345, 348, 348Β, 348Γ και 349 Π.Κ.. Στις περιπτώσεις αυτές, το εκάστοτε αρμόδιο όργανο, κατά τις διατάξεις του παρόντος, για παροχή νομικής βοήθειας μπορεί, αν κριθεί αναγκαίο, να διορίσει συνήγορο αυτεπαγγέλτως από τις καταστάσεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 3.»

2. Στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004 προστίθεται παρ. 4, ως εξής:

«4. Ειδικά, σε ό,τι αφορά την παροχή νομικής βοήθειας σε υπόπτους, κατηγορούμενους ή εκζητούμενους, καθώς και σε παρισταμένους προς υποστήριξη της κατηγορίας ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 6.»

Άρθρο 42
Αίτηση για παροχή νομικής βοήθειας
και αυτεπάγγελτος διορισμός συνηγόρου
(άρθρα 1 και 2 της Οδηγίας)

1. Το εδάφιο πρώτο της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 3226/2004 (Α' 24) αντικαθίσταται ως εξής:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 6, η αίτηση και τα δικαιολογητικά υποβάλλονται δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δίκη ή την πράξη για την οποία ζητείται η παροχή νομικής βοήθειας.»

2. Στο άρθρο 2 του ν. 3226/2004 προστίθεται παρ. 6, ως εξής:

«6. Στις περ. των άρθρων 99 παρ. 3, 200 παρ. 1 εδ. β', 340 παρ. 1 και 2, 376 και 423 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή άλλων ειδικών διατάξεων που προβλέπουν αυτεπάγγελο διορισμό συνηγόρου, η νομική βοήθεια χορηγείται αποκλειστικά με βάση όσα ορίζουν οι οικείες διατάξεις, χωρίς τήρηση της διαδικασίας του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 43
Διορισμός δικηγόρου ή συνηγόρου νομικής
βοήθειας (άρθρο 7 παρ. 1-3 της Οδηγίας)

Το άρθρο 3 του ν. 3226/2004 (Α' 24), αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 3
Διορισμός δικηγόρου ή συνηγόρου
νομικής βοήθειας

1. Σε περίπτωση διορισμού δικηγόρου ή συνηγόρου νομικής βοήθειας, η επιλογή γίνεται βάσει αντίστοιχης καταστάσεως που καταρτίζει ο οικείος Δικηγορικός Σύλλογος, κατ' αλφαβητική σειρά. Το ποσό της αμοιβής προκύπτει από ειδικό γραμμάτιο, το οποίο εκδίδεται κάθε φορά από τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων. Με την επιφύλαξη της παρ. 3, η ετήσια αμοιβή δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ. Σε περίπτωση υπέρβασης του ανωτάτου ποσού αμοιβής, το επιπλέον ποσό δεν καταβάλλεται στον δικηγόρο, εκτός εάν πρόκειται για υπόλοιπο προηγούμενης παράστασής του ή για πολυήμερη δικαστική διαδικασία. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης το ποσό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται. Ο υπολογισμός της συνολικής ετήσιας αμοιβής γίνεται για το διάστημα από 16 Σεπτεμβρίου έως και τις 15 Σεπτεμβρίου του επομένου έτους.

2. Για υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, κάθε Δικηγορικός Σύλλογος συντάσσει μηνιαία κατάσταση των δικηγόρων νομικής βοήθειας του επόμενου μήνα και την αποστέλλει στο οικείο Δικαστήριο. Κάθε δικηγόρος μπορεί να οριστεί για μία μόνον υπόθεση. Ως μία υπόθεση θεωρείται και η συνεκδίκηση περισσότερων υποθέσεων του ίδιου προσώπου ή περισσότερων προσώπων λόγω ομοδικίας, συναιτιότητας ή συνάφειας. Σε περίπτωση παράλειψης αποστολής της μηνιαίας κατάστασης, η επιλογή γίνεται από τους δικηγόρους του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου. Κατ' εξαίρεση, εάν ζητηθεί, μπορεί να οριστεί ως δικηγόρος νομικής βοήθειας ο δικηγόρος που χειρίστηκε την ίδια υπόθεση, στο πλαί-

σιο του συστήματος νομικής βοήθειας, σε προηγούμενο στάδιο.

3. Για τις ποινικές υποθέσεις, δικαιούνται εγγραφής στην κατάσταση συνηγόρων νομικής βοήθειας οι δικηγόροι που έχουν τουλάχιστον πέντε (5) παραστάσεις ως συνήγοροι υπεράσπισης ή παράστασης για την υποστήριξη της κατηγορίας. Προκειμένου για άσκηση αίτησης αναίρεσης ή για παράσταση κατά τη συζήτηση αυτής, απαιτείται να συντρέχει στο πρόσωπο του συνηγόρου και η προϋπόθεση του δικαιώματος παράστασης ενώπιον του Αρείου Πάγου. Ο δικαιούμενος εγγραφής δηλώνει με την αίτηση συμμετοχής του αν επιθυμεί να οριστεί ως συνήγορος νομικής βοήθειας στην προανάκριση του άρθρου 245 παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και σε επείγουσες ανακριτικές πράξεις. Κάθε Δικηγορικός Σύλλογος, του οποίου τα μέλη υπερβαίνουν τα πενήντα (50), συντάσσει μηνιαία κατάσταση των συνηγόρων νομικής βοήθειας του επόμενου μήνα ξεχωριστά για υποθέσεις στις παραπάνω διαδικασίες και για υποθέσεις στο Πρωτοδικείο, στο Εφετείο και στον Άρειο Πάγο, με επισημείωση των συνηγόρων που δικαιούνται παράστασης στον Άρειο Πάγο. Οι δύο ανωτέρω καταστάσεις αναρτώνται ανά μήνα στην ιστοσελίδα της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας και στην ιστοσελίδα του κάθε Δικηγορικού Συλλόγου. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι, τα μέλη των οποίων είναι λιγότερα των πενήντα (50), συντάσσουν μία μηνιαία κατάσταση των συνηγόρων νομικής βοήθειας του επόμενου μήνα, χωρίς τις ανωτέρω κατηγοριοποιήσεις, την οποία αναρτούν κατά τα ως άνω. Για τους παραπάνω Δικηγορικούς Συλλόγους, εφόσον δεν υφίσταται επαρκής αριθμός συνηγόρων, δικαιούνται εγγραφής στην κατάσταση και δικηγόροι που δεν πληρούν την προϋπόθεση του εδαφίου α'. Κάθε δικηγόρος μπορεί να οριστεί ως συνήγορος για μία μόνον υπόθεση του δικαιούμενου νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις. Σε περίπτωση παράλειψης ανάρτησης των ανωτέρω καταστάσεων, η επιλογή γίνεται από τις αντίστοιχες καταστάσεις των Δικηγορικών Συλλόγων της Περιφέρειας του οικείου Εφετείου. Η ετήσια αμοιβή του συνηγόρου δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ. Το ποσό της αμοιβής του συνηγόρου προκύπτει από το ειδικό γραμμάτιο που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1. Το ποσό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Επιπλέον της αμοιβής καταβάλλονται οι δαπάνες λήψης αντιγράφων της δικογραφίας και μετακίνησης για τους σκοπούς της εντολής, με την προσκόμιση σχετικής απόδειξης. Σε περιπτώσεις δικών μακράς διάρκειας (πολυήμερης δικαστικής διαδικασίας), ο συνήγορος δικαιούται πρόσθετης αποζημίωσης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 14 παρ. 1 περ. β'.

4. Το εκάστοτε αρμόδιο όργανο για τον διορισμό δικηγόρου ή συνηγόρου νομικής βοήθειας συντάσσει μηνιαία έκθεση για τους δικηγόρους ή συνηγόρους νομικής βοήθειας που διορίστηκαν, καθώς και για εκείνους που αρνήθηκαν να αναλάβουν την υπόθεση ή παραιτήθηκαν του έργου τους. Η έκθεση αυτή αποστέλλεται στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο.

5. Ο διοριζόμενος δικηγόρος ή συνήγορος νομικής βοήθειας, ο συμβολαιογράφος ή ο δικαστικός επιμελητής υποχρεούται να δεχθεί και να εκτελέσει την εντολή δίχως αξίωση προκαταβολής αμοιβής ή δικαιωμάτων.

6. Οι διατάξεις των παρ. 1 και 3 σχετικά με το όριο της ετήσιας αμοιβής, εφαρμόζονται αναλόγως και στην περ. των άρθρων 200 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, 99, 200, 340, 376 και 423 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και 276Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

7. Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι διοργανώνουν ετήσια εκπαιδευτικά σεμινάρια για τους συνηγότερους νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις, με απόφαση του Διοικητικού τους Συμβουλίου.

8. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης μπορούν να οριστούν λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 44
Καταλογισμός δαπανών σε περίπτωση παροχής νομικής βοήθειας με αναληθή στοιχεία (άρθρο 4 παρ. 2, 3 και άρθρο 5 παρ. 3 της Οδηγίας)

Η παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 3226/2004 (Α' 24) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο αιτών που πέτυχε την παροχή νομικής βοήθειας με αναληθή αίτηση ή στοιχεία υποχρεούται σε απόδοση των δαπανών, από τις οποίες απαλλάχθηκε. Ο καταλογισμός των παραπάνω δαπανών γίνεται με απόφαση που εκδίδεται από τον ειδικώς ορισθέντα πρωτοδίκη της παρ. 1 του άρθρου 7. Η είσπραξη των σχετικών ποσών γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων».

Άρθρο 45
Διαδικασία παροχής νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις (άρθρα 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 και 9 της Οδηγίας)

Τα άρθρα 6 και 7 του ν. 3226/2004 (Α' 24) αντικαθίστανται ως εξής:

Άρθρο 6
Δικαιούχος νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις (άρθρα 2-5 της Οδηγίας)

1. Η παροχή νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις συνίσταται στον διορισμό συνηγότερου.

2. Δικαιούχος νομικής βοήθειας είναι κάθε ύποπτος ή κατηγορούμενος, ανεξαρτήτως της ιθαγένειας ή του τόπου κατοικίας ή συνήθους διαμονής του, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) με την επιφύλαξη της παρ. 4, το μέσο ετήσιο ατομικό ή οικογενειακό, κατά περίπτωση, φορολογητέο εισόδημα των τριών (3) τελευταίων ετών από κάθε πηγή δεν υπερβαίνει: (i) για άγαμο το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ, προσαυξανόμενου του ανωτέρου ποσού κατά χίλια (1.000) ευρώ για κάθε προστατευόμενο τέκνο και μέχρι τέσσερα (4) τέκνα, (ii) για έγγαμο ή μέρος συμφώνου συμβίωσης το ποσό των οκτώ χιλιάδων (8.000) ευρώ, προσαυξανόμενου του ανωτέρου ποσού κατά χίλια (1.000) ευρώ για κάθε προστατευόμενο τέκνο και μέχρι τέσσερα (4) τέκνα και

β) στο στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης, της προανάκρισης του άρθρου 245 παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, της προανάκρισης και της κυρίας ανάκρισης, ερευνάται αδίκημα για το οποίο προβλέπεται ποινή στέρησης της ελευθερίας με ανώτατο όριο τουλάχιστον δύο (2) ετών και καλείται για παροχή εξηγήσεων ή απολογία ή διενεργείται ανακριτική πράξη, κατά την οποία δικαιούται να παρίσταται ο ίδιος ή/και ο συνήγορος, όπως μεταξύ άλλων και κατά τη: i) διέλευση προσώπων για αναγνώριση, ii) κατ' αντιπαράσταση εξέταση ή iii) αναπαράσταση του εγκλήματος,

γ) στο στάδιο της κυρίας διαδικασίας σε πρώτο βαθμό, η εκδίκαση αφορά αδίκημα για το οποίο προβλέπεται ποινή στέρησης της ελευθερίας με ανώτατο όριο άνω των δύο (2) ετών,

δ) στις περιπτώσεις άσκησης προβλεπόμενου στο νόμο ενδίκου βοηθήματος ή ενδίκου μέσου ή παράστασης κατά τη συζήτηση τέτοιου ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, παραπέμπεται για αδίκημα, για το οποίο προβλέπεται ποινή στέρησης της ελευθερίας με ανώτατο όριο άνω των δύο (2) ετών ή έχει καταδικαστεί με στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον έξι (6) μηνών, καθώς και στην περίπτωση που έχει ασκηθεί ένδικο μέσο κατά αθωωτικής απόφασης και η εκδίκαση αφορά αδίκημα για το οποίο προβλέπεται ποινή στέρησης της ελευθερίας με ανώτατο όριο άνω των δύο (2) ετών.

Δικαιούχος νομικής βοήθειας είναι επίσης κάθε εκζητούμενος δυνάμει αίτησης εκδόσεως άλλου κράτους ή ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που εκδόθηκε ή εκτελείται από τις ελληνικές αρχές, ανεξαρτήτως της ιθαγένειας ή του τόπου κατοικίας ή συνήθους διαμονής του, εφόσον πληρούνται τα ανωτέρω οικονομικά κριτήρια. Στις περιπτώσεις εκζητούμενου δυνάμει αίτησης εκδόσεως άλλου κράτους ορίζεται συνήγορος νομικής βοήθειας από τη στιγμή της σύλληψης του εκζητούμενου και μέχρι αυτός να εκδοθεί ή μέχρι η απόφαση για τη μη έκδοσή του να καταστεί τελεσίδικη. Σε ό,τι αφορά τον εκζητούμενο δυνάμει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που εκτελείται ή εκδόθηκε από τις ελληνικές αρχές στο πλαίσιο της διαδικασίας του ν. 3251/2004 (Α' 127), ορίζεται συνήγορος νομικής βοήθειας: (α) σε περιπτώσεις εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης από τις ελληνικές αρχές, από τη στιγμή της σύλληψης του εκζητούμενου και μέχρι αυτός να παραδοθεί ή μέχρι η απόφαση για τη μη παράδοσή του καταστεί τελεσίδικη, (β) σε περιπτώσεις έκδοσης από τις ελληνικές αρχές ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης που εκτελείται σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τη στιγμή της σύλληψης του εκζητούμενου και μέχρι να παραδοθεί αυτός ή μέχρι η απόφαση για τη μη παράδοσή του καταστεί τελεσίδικη.

3. Στην περίπτωση που κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης, ο ύποπτος, κατηγορούμενος ή εκζητούμενος είναι άνεργος για περισσότερο από δώδεκα (12) μήνες, δικαιούται νομικής βοήθειας, ακόμα και αν το μέσο ετήσιο φορολογητέο εισόδημά του κατά τα τρία (3) τελευταία έτη υπερβαίνει τα ανωτέρω όρια της παρ. 2, εφόσον όμως το υπερβάλλον ποσό δεν ξεπερνά το 1/3 των ως άνω ορίων.

4. Κατά τον έλεγχο της πλήρωσης των χρηματικών ορίων των παρ. 2 και 4, δεν συνυπολογίζονται ποσά που προέρχονται από την καταβολή προνοιακών και κοινωνικών επιδομάτων. Αν υπάρχουν καταθέσεις του αιτούντος σε τράπεζες της Ελλάδας ή του εξωτερικού, τα οικεία ποσά συνυπολογίζονται για την πλήρωση των παραπάνω χρηματικών ορίων μαζί με το ατομικό ή οικογενειακό, κατά περίπτωση, φορολογητέο εισόδημα από κάθε πηγή του τελευταίου φορολογικού έτους πριν την κατάθεση της αίτησης.

5. Στις περ. των άρθρων 99 παρ. 3, 200 παρ. 1 δεύτερο εδάφιο, 340 παρ. 1 και 2, 376 και 423 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή άλλων ειδικών διατάξεων που προβλέπουν αυτεπάγγελτο διορισμό συνηγόρου, η νομική βοήθεια χορηγείται αποκλειστικά με βάση όσα ορίζουν οι οικείες διατάξεις, ανεξαρτήτως της συνδρομής των όρων του παρόντος άρθρου.

6. Δικαιούχος νομικής βοήθειας είναι επίσης ο δικαιούμενος σε παράσταση για την υποστήριξη της κατηγορίας, εφόσον: α) πληρούνται τα οικονομικά κριτήρια των παρ. 2, 4 και 5 και β) στο στάδιο της κυρίας διαδικασίας σε πρώτο βαθμό, η εκδίκαση αφορά αδίκημα για το οποίο προβλέπεται ποινή στέρησης της ελευθερίας με ανώτατο όριο τουλάχιστον δύο (2) ετών ή, στις περιπτώσεις άσκησης προβλεπόμενου στο νόμο ενδίκου βοηθήματος ή ενδίκου μέσου ή παράστασης κατά τη συζήτηση τέτοιου ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, ο κατηγορούμενος παραπέμπεται για αδίκημα, για το οποίο προβλέπεται ποινή στέρησης της ελευθερίας με ανώτατο όριο τουλάχιστον δύο (2) ετών ή έχει καταδικαστεί με στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον έξι (6) μηνών.

Άρθρο 7

Διαδικασία παροχής νομικής βοήθειας
σε ποινικές υποθέσεις - Διορισμός συνηγόρου
(άρθρα 6 - 9 της Οδηγίας)

1. Αρμόδια αρχή για την εξέταση της αίτησης παροχής νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις είναι ειδικώς ορισθείς πρωτοδικής του τόπου διενέργειας της προκαταρκτικής εξέτασης, της προανάκρισης ή της ανάκρισης ή του τόπου εκδίκασης της υπόθεσης ή άσκησης του ενδίκου βοηθήματος ή ενδίκου μέσου. Ο αιτών υποβάλλει την αίτηση και τα δικαιολογητικά των παρ. 2 πρώτο εδάφιο και 5 ή της παρ. 4, επί ποινή απαραδέκτου: α) εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών από την ενημέρωσή του για το δικαίωμα παροχής νομικής βοήθειας στις περιπτώσεις διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης, προανάκρισης ή ανάκρισης, β) στις περιπτώσεις ορισμού δικασίμου σε οιοδήποτε βαθμό δικαιοδοσίας έναν (1) μήνα πριν από την εκδίκαση της υπόθεσης ή επτά (7) εργάσιμες ημέρες στις περιπτώσεις σύντμησης προθεσμίας, γ) εντός του αναγκαίου χρόνου για την εμπρόθεσμη άσκηση του ενδίκου βοηθήματος ή ενδίκου μέσου. Η απόφαση του δικαστή κοινοποιείται στον αιτούντα με σύνταξη σχετικής έκθεσης, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών του αιτούντα, όταν αυτός είναι ευάλωτο πρόσωπο. Κατά της απορριπτικής αποφάσεως μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Προέδρου Πρωτοδικών του τόπου διενέρ-

γιας της προκαταρκτικής εξέτασης, της προανάκρισης ή της ανάκρισης ή του τόπου εκδίκασης της υπόθεσης ή άσκησης του ενδίκου βοηθήματος ή ενδίκου μέσου, εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών από την κοινοποίηση της απόφασης ή εντός του αναγκαίου χρόνου σε περίπτωση άσκησης ενδίκου βοηθήματος ή ενδίκου μέσου. Κατά της απόφασης που εκδίδεται επί της προσφυγής δεν επιτρέπεται ένδικο βοήθημα ή ένδικο μέσο.

2. Στην προανάκριση που διενεργείται κατ' άρθρο 245 παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ο αιτών, που στερείται της ελευθερίας του κατόπιν σύλληψης, υποβάλλει την αίτηση, αμέσως μετά την ενημέρωσή του για το δικαίωμα παροχής νομικής βοήθειας, ενώπιον του εκάστοτε αρμοδίου οργάνου, το οποίο ερευνά την τέλεση του αδικήματος. Σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας προσκόμισης των αναγκαίων δικαιολογητικών, αρκεί δήλωση του αιτούντος περί πλήρωσης των οικονομικών κριτηρίων της παρ. 2 εδάφιο πρώτο ή της παρ. 4 του άρθρου 6. Σε περίπτωση αναληθούς δήλωσης εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 6 του άρθρου 22 του ν. 1599/1986 (Α' 75). Εφόσον πληρούται και η προϋπόθεση του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 6, το αρμόδιο προανακριτικό όργανο ορίζει αμελλητί συνήγορο νομικής βοήθειας στον αιτούντα από την οικεία κατάσταση του Δικηγορικού Συλλόγου του τόπου διεξαγωγής της προανάκρισης. Ο διορισμός ισχύει μέχρι το πέρας της αυτόφωρης διαδικασίας, εκτός εάν ο δικαιούχος νομικής βοήθειας με αίτησή του, συνυποβάλλοντας και τα σχετικά δικαιολογητικά για την οικονομική του κατάσταση, ζητήσει τον επαναδιορισμό του ίδιου συνηγόρου νομικής βοήθειας.

3. Στη διαδικασία έκδοσης ή έκδοσης και εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ο αιτών, που στερείται της ελευθερίας του κατόπιν σύλληψης, υποβάλλει την αίτηση, αμέσως μετά την ενημέρωσή του για το δικαίωμα παροχής νομικής βοήθειας, ενώπιον του αρμοδίου Εισαγγελέως Εφετών. Σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας προσκόμισης των αναγκαίων δικαιολογητικών, αρκεί δήλωση του αιτούντος περί πλήρωσης των οικονομικών κριτηρίων του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 ή της παρ. 4 του άρθρου 6. Σε περίπτωση αναληθούς δήλωσης εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 6 του άρθρου 22 του ν. 1599/1986 (Α' 75). Ο αρμόδιος Εισαγγελέας ορίζει αμελλητί συνήγορο νομικής βοήθειας στον αιτούντα από την οικεία κατάσταση του Δικηγορικού Συλλόγου της έδρας του Εφετείου.

4. Με την επιφύλαξη της παρ. 2, ο διορισμός του συνηγόρου νομικής βοήθειας ισχύει μέχρι την αμετάκλητη περάτωση της ποινικής διαδικασίας ή της διαδικασίας έκδοσης ή της διαδικασίας εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

5. Ο δικαιούχος νομικής βοήθειας έχει δικαίωμα, με αιτιολογημένη δήλωσή του, να αρνηθεί τον συνήγορο που του διορίστηκε. Σε αυτήν την περίπτωση το αρμόδιο για τον διορισμό όργανο ανακαλεί την απόφαση διορισμού και με νέα απόφαση διορίζει σε αυτόν άλλο συνήγορο νομικής βοήθειας. Σε περίπτωση νέας άρνησης του δικαιούχου, δεν υφίσταται πλέον υποχρέωση διορισμού συνηγόρου νομικής βοήθειας σε αυτόν.

6. Στις περ. των άρθρων 99 παρ. 3, 200 παρ. 1 εδάφιο δεύτερο, 340 παρ. 1 και 2, 376 και 423 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή άλλων ειδικών διατάξεων που προβλέπουν αυτεπάγγελτο διορισμό συνηγόρου, η νομική βοήθεια χορηγείται αποκλειστικά με βάση όσα ορίζουν οι οικείες διατάξεις, ανεξαρτήτως της συνδρομής των όρων του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 46

Καταργούμενη διάταξη

Το δεύτερο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 3226/2004 (Α' 24) καταργείται.

Άρθρο 47

Στατιστικά δεδομένα

(άρθρο 10 παρ. 1 της Οδηγίας)

1. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης μεριμνά για την τήρηση στατιστικών δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων περί παροχής νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρούσας.

2. Μέχρι την 25η Μαΐου 2021 και ακολούθως ανά τριετία από την ως άνω ημερομηνία, διαβιβάζονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα διαθέσιμα δεδομένα που αποδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο έχουν τεθεί σε εφαρμογή τα δικαιώματα που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.

V. ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

Άρθρο 48

Συμπλήρωση της ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2014/57/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 173/12.6.2014)

Προστίθεται περ. Γ' στην παρ. 7 του άρθρου 37 του ν. 4443/2016 (Α' 232), ως εξής:

«Γ) Οι παραπάνω κυρώσεις επιβάλλονται επίσης στα νομικά πρόσωπα επ' ωφελεία των οποίων διαπράχθηκαν οι παραβάσεις των άρθρων 28 έως 31 του παρόντος νόμου, από πρόσωπα που υπόκεινται στην εξουσία τους, εφόσον η διάπραξη των παραβάσεων αυτών κατέστη δυνατή λόγω πλημμελούς εποπτείας ή ελέγχου οφειλόμενης σε πρόσωπο της παρ. 7Α.»

VI. ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

Άρθρο 49

Κύρωση του Μνημονίου Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ήδη Υπουργείου Δικαιοσύνης) της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας

Κυρώνεται και έχει την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, το Μνημόνιο Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ήδη Υπουργείου

Δικαιοσύνης) της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, που υπογράφηκε στη Λευκωσία, την 7η Ιουνίου 2018, του οποίου το κείμενο στο πρωτότυπο στην ελληνική γλώσσα έχει ως εξής:

«ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Ελληνικής Δημοκρατίας και το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Κυπριακής Δημοκρατίας, που εφεξής θα ονομάζονται τα «Μέρη»:

Έχοντας υπόψη τις άριστες φιλικές σχέσεις μεταξύ των δύο κρατών, καθώς και το εξαιρετικό πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των δύο Υπουργείων Δικαιοσύνης και επιδιώκοντας την αναβάθμιση και τη διεύρυνση της συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυπριακής Δημοκρατίας στον τομέα της δικαιοσύνης και διαπιστώνοντας το αμέριστο ενδιαφέρον και των δύο Μερών για την ανάπτυξη και ενδυνάμωση των μεταξύ τους επαφών στον τομέα της δικαιοσύνης και του δικαίου, συμφώνησαν τα εξής :

Άρθρο 1

Τα Μέρη συνεργάζονται στον τομέα της νομοθεσίας, της διοίκησης της Δικαιοσύνης, της λειτουργίας των δικαστηρίων και του σωφρονιστικού συστήματος της διεθνούς νομικής/δικαστικής συνεργασίας, της διαφάνειας και διαφθοράς και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανταλλάσσουν πληροφορίες της ειδικότητάς τους στους τομείς της νομικής επιστήμης και της εκπαίδευσης νομικών.

Άρθρο 2

Τα Μέρη, λαμβάνοντας υπόψη τις πραγματικές τους δυνατότητες, διευρύνουν τη συνεργασία στους ανωτέρω τομείς με τους ακόλουθους τρόπους:

1) Αμοιβαία αρωγή στην εκπόνηση σχεδίων νόμων και στη μελέτη σκοπιμότητας αυτών.

2) Ανταλλαγές εμπειρογνομόνων των Μερών με σκοπό την καλύτερη ενημέρωση για τη δομή και λειτουργία δικαστικών υπηρεσιών των δυο χωρών, όπως επίσης και των υπηρεσιών των Μερών.

3) Πραγματοποίηση ερευνών σε ζητήματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος.

4) Διοργάνωση και διεξαγωγή κοινών σεμιναρίων και διαλέξεων για την περαιτέρω βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης του διοικητικού τους προσωπικού, και εν γένει για ζητήματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος.

5) Ανταλλαγή εμπειρίας σε θέματα πληροφορικής των δικαστικών υπηρεσιών.

6) Ανταλλαγή νομοθεσίας, νομικών δημοσιευμάτων καθώς επίσης και σχετικών πληροφοριών.

Άρθρο 3

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Μνημονίου, τα Μέρη θα θεσπίζουν συγκεκριμένα προγράμματα συνεργασίας μετά από διαβουλεύσεις σε ετήσια

βάση. Προς το σκοπό αυτό θα συσταθεί Μικτή Επιτροπή που θα αποτελείται από εκπροσώπους των Μερών.

Άρθρο 4

Τα Μέρη ανακοινώνουν τα συμπεράσματα των διεθνών συνεδρίων που διοργανώνουν για νομικά και δικαστικά θέματα.

Άρθρο 5

Τα Μέρη δικαιούνται να συνάψουν και άλλες συμφωνίες που θα διευκολύνουν την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ τους στον τομέα της δικαιοσύνης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και στο μέτρο που τα διαθέσιμα μέσα το επιτρέπουν.

Άρθρο 6

Η χρηματοδότηση των εκδηλώσεων που θα διοργανώνονται, κατ' εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας, θα εξετάζεται κατά περίπτωση.

Άρθρο 7

Το παρόν Μνημόνιο τίθεται σε ισχύ κατά την ημερομηνία της τελευταίας γνωστοποίησης με την οποία το ένα Μέρος γνωστοποιεί στο άλλο την ολοκλήρωση των σχετικών εσωτερικών του διαδικασιών.

Θα παραμείνει σε ισχύ για αόριστο χρονικό διάστημα. Κάθε Μέρος δύναται να το καταγγείλει μετά από τριών μηνών προηγούμενη γραπτή ειδοποίηση προς το άλλο Μέρος.

Έγινε στη Λευκωσία, την 7η Ιουνίου 2018, σε δύο πρωτότυπα, στην ελληνική γλώσσα.

Για το Υπουργείο
Δικαιοσύνης, Διαφάνειας
και Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων
της Ελληνικής Δημοκρατίας

Για το Υπουργείο
Δικαιοσύνης και
Δημοσίας Τάξεως
της Κυπριακής
Δημοκρατίας

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΝΤΟΝΗΣ

ΙΩΝΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

VII. ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 3663/2008 (Α' 99)
ΠΡΟΣ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ (ΕΕ)
2018/1727 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ 14ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Άρθρο 50

Εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας περί σύστασης Γραφείου Ευρωπαϊκής Δικαστικής Συνεργασίας με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1727 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τον οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης (EUROJUST) και την αντικατάσταση και την κατάργηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 295/21.11.2018)

Το άρθρο 1 του ν. 3663/2008 (Α' 99) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1 Εθνικό Μέλος

1. Στην Ευρωπαϊκή Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας (EUROJUST), η οποία ιδρύθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2002/187/ΔΕΥ της 28ης.2.2002 ΕΕ (ΕΕ L 63/6.3.2002), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2009/426/ΔΕΥ της 16ης.12.2008 (ΕΕ L 138/ 4.6.2009) και ανασυγκροτήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1727 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης (EUROJUST) και την κατάργηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 295/21.11.2018), ορίζονται, με διάταγμα που εκδίδεται κατόπιν προτάσεως των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εξωτερικών ύστερα από απόφαση του οικείου Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, Εθνικό Μέλος, αναπληρωτής και βοηθός αυτού, εισαγγελικοί λειτουργοί.

Το Εθνικό Μέλος θα πρέπει να κατέχει τον βαθμό του Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή του Αντεισαγγελέα Εφετών. Ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών που επιλέγεται ως εθνικό μέλος θα πρέπει να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον πέντε (5) έτη υπηρεσίας στον βαθμό αυτό. Ο αναπληρωτής αυτού θα πρέπει να κατέχει τουλάχιστον τον βαθμό του Αντεισαγγελέα πρωτοδικών, εφόσον έχει συμπληρώσει τουλάχιστον πέντε (5) χρόνια υπηρεσίας στον βαθμό αυτό και σε κάθε περίπτωση να είναι νεότερος κατ' αρχαιότητα του Εθνικού Μέλους. Ο βοηθός θα πρέπει να κατέχει τον βαθμό του Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών, να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον δύο (2) έτη υπηρεσίας στον βαθμό αυτό και σε κάθε περίπτωση να είναι νεότερος κατ' αρχαιότητα του Εθνικού μέλους και του αναπληρωτή. Στην περίπτωση προαγωγής του Εθνικού Μέλους, του αναπληρωτή του ή του βοηθού στον επόμενο βαθμό, ενώ διαρκεί η θητεία τους στη EUROJUST, αυτή εξακολουθεί κανονικά έως τη λήξη της. Ο αναπληρωτής και ο βοηθός δύνανται να ενεργούν εξ ονόματος του Εθνικού Μέλους ή να αντικαθιστούν το Εθνικό Μέλος κατά την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων του, όταν κωλύεται και υπό τις οδηγίες του. Ο ορισμός του Εθνικού Μέλους, του αναπληρωτή του και του βοηθού, ανακοινώνεται από τον Υπουργό Εξωτερικών στη EUROJUST και στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με επίσημο ταχυδρομείο.

2. Η θητεία του Εθνικού Μέλους και του αναπληρωτή, οι οποίοι αποσπώνται, με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση, στην έδρα της EUROJUST, είναι πενταετής. Η θητεία τους δύναται να ανανεωθεί άπαξ για μία ακόμη πενταετία. Η θητεία του βοηθού προσδιορίζεται από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο και είναι ανανεώσιμη, δεν δύναται όμως να υπερβεί συνολικά την πενταετία. Ασκείται, κατά κανόνα, με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση στην έδρα της EUROJUST.

Σε περίπτωση που το Εθνικό Μέλος της Ελλάδας εκλεγεί στην θέση του προέδρου ή του αντιπροέδρου της EUROJUST, τότε η θητεία του Εθνικού Μέλους παρατείνεται έως τη λήξη της θητείας του ως προέδρου ή αντιπροέδρου. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο συγκα-

λείται, τέσσερις (4) μήνες πριν την λήξη της θητείας του Εθνικού Μέλους, του αναπληρωτή και του βοηθού, μετά από σχετικό ερώτημα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, για να κρίνει επί της ανανέωσης της θητείας τους, αξιολογώντας το έργο αυτών, λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική έκθεση που υποβάλλει το Εθνικό Μέλος.

Σε περίπτωση μη ανανέωσης της θητείας κάποιου εκ των ανωτέρω, ακολουθείται η διαδικασία πλήρωσης της θέσης της παρ. 1, μετά από ερώτημα του Υπουργείου Δικαιοσύνης που υποβάλλεται αμέσως μετά την κοινοποίηση της απόφασης του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο συγκαλείται εντός ενός (1) μηνός από τη λήψη του ερωτήματος, προκειμένου να αποφασίσει σχετικά.

3. Α. Οι υποψήφιοι για τη θέση του Εθνικού Μέλους της Eurojust και του αναπληρωτή του κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης πρέπει να διαθέτουν τα ακόλουθα προσόντα:

α. Να υπολείπονται τουλάχιστον πέντε (5) έτη υπηρεσίας στην εισαγγελική αρχή έως την αποχώρησή τους.

β. Να διαθέτουν μακροχρόνια ανάλογη της αρχαιότητας, υψηλού επιπέδου πρακτική εμπειρία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης, η οποία θα αξιολογείται ως τέτοια από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο που αποφασίζει για την επιλογή.

γ. Να διαθέτουν πολύ καλή γνώση μίας από τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά προτίμηση της αγγλικής, γαλλικής ή γερμανικής, η οποία αποδεικνύεται κατά τους γενικώς ισχύοντες στην εθνική νομοθεσία κανόνες απόδειξης γλωσσομάθειας.

δ. Να είναι κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμου τίτλου Πανεπιστημίου της αλλοδαπής, αναγνωρισμένου από επίσημο φορέα αναγνώρισης τίτλων σπουδών της ημεδαπής, με εξειδίκευση στις ποινικές επιστήμες, την εγκληματολογία ή το Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

Β. Οι υποψήφιοι για τη θέση του βοηθού του Εθνικού Μέλους της EUROJUST κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης πρέπει να διαθέτουν τα ακόλουθα προσόντα:

α. Να διαθέτουν πρακτική εμπειρία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης, ανάλογη του βαθμού και της αρχαιότητάς τους, η οποία αξιολογείται από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο.

β. Να διαθέτουν πολύ καλή γνώση μίας από τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά προτίμηση της αγγλικής, γαλλικής ή γερμανικής, η οποία αποδεικνύεται κατά τους γενικώς ισχύοντες στην εθνική νομοθεσία κανόνες απόδειξης γλωσσομάθειας.

γ. Να είναι κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμου τίτλου Πανεπιστημίου της αλλοδαπής αναγνωρισμένου από επίσημο φορέα αναγνώρισης τίτλων σπουδών, με εξειδίκευση στις ποινικές επιστήμες, την εγκληματολογία ή το Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

Γ. Για την εκτίμηση της επιστημονικής κατάρτισης και εμπειρίας του Εθνικού Μέλους, του αναπληρωτή και του βοηθού, λαμβάνονται υπόψη και α) η συμμετοχή σε διεθνείς συναντήσεις, διεθνή συνέδρια, διεθνείς επιστημονικές ομάδες εργασίας, β) η εκπόνηση συναφούς επιστημο-

νικού έργου και γ) η συμμετοχή σε όργανα, οργανισμούς, Μονάδες και Επιτροπές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ή άλλων διεθνών οργανισμών και φορέων.»

Άρθρο 51 **Εθνικός Ανταποκριτής**

Το άρθρο 2 του ν. 3663/2008 (Α' 99) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 2 **Εθνικός Ανταποκριτής**

1. Εθνικοί ανταποκριτές ορίζονται:

α. Ως Εθνικός Ανταποκριτής της EUROJUST, αρμόδιος για θέματα τρομοκρατίας, ο Εισαγγελέας ο οποίος έχει οριστεί Πρόεδρος του Συμβουλίου Συντονισμού Ανάλυσης και Ερευνών, ειδικά για τρομοκρατικές πράξεις (άρθρο 187Α Π.Κ.), που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 2265/1994 (Α' 209), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 2622/1998 (Α' 138) και με το άρθρο 12 του ν. 3424/2005 (Α' 305).

β. Ως Εθνικοί Ανταποκριτές της EUROJUST, αρμόδιοι για θέματα διεθνούς δικαστικής συνδρομής, εκτέλεσης του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης, των Κοινών Ομάδων Έρευνας, ορίζονται με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση και τριετή θητεία, ένας Αντεισαγγελέας Εφετών που υπηρετεί στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών, με αρμοδιότητα στις εφετειακές περιφέρειες Αθηνών, Πειραιώς, Πατρών, Ναυπλίου, Αιγαίου, Καλαμάτας, Εύβοιας, Ανατολικής Κρήτης, Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, Δωδεκανήσου, Κρήτης, Λαμίας και ένας Αντεισαγγελέας Εφετών που υπηρετεί στην Εισαγγελία Εφετών Θεσσαλονίκης, με αρμοδιότητα στις εφετειακές περιφέρειες Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Θράκης, Ιωαννίνων, Δυτικής Μακεδονίας, Κέρκυρας, Βορείου Αιγαίου.

2. Οι Εθνικοί Ανταποκριτές συνεπικουρούν το Εθνικό Μέλος κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του και συνεργάζονται με τους Εισαγγελείς Εφετών των περιφερειών της αρμοδιότητάς τους για θέματα διεθνούς δικαστικής συνδρομής, εκτέλεσης του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης, των Κοινών Ομάδων Έρευνας και θέματα τρομοκρατίας.

3. Θεσπίζεται Εθνικό Σύστημα Συντονισμού της EUROJUST, βάσει του άρθρου 20 του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727, για τη λειτουργία του οποίου αρμόδιος είναι ο αρχαιότερος Εθνικός Ανταποκριτής.

4. Οι Εθνικοί Ανταποκριτές της EUROJUST που αναφέρονται στην περ. β' της παρ. 1, πρέπει να διαθέτουν την ανάλογη εμπειρία για την εκτέλεση των καθηκόντων τους και ορίζονται με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ρυθμίζονται η έδρα, η στελέχωση, το υπηρεσιακό καθεστώς, η συστέγαση και η από κοινού δράση των Εθνικών Ανταποκριτών και του Εθνικού Συστήματος Συντονισμού της EUROJUST.»

Άρθρο 52 **Μεταβατική διάταξη**

Η θητεία του Εθνικού Μέλους της EUROJUST, του αναπληρωτή και του βοηθού, οι οποίοι υπηρετούν στην

EUROJUST κατά την έναρξη ισχύος του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Νοεμβρίου 2018, καθίσταται αυτοδικαίως πενταετής από της έναρξης της θητείας του Εθνικού Μέλους.

Άρθρο 53 **Τελική διάταξη**

Κατά τα λοιπά, οι διατάξεις του ν. 3663/2008 (Α' 99) εξακολουθούν να ισχύουν, στο μέτρο που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τον οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης (EUROJUST) και την αντικατάσταση και την κατάργηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 295/21.11.2018).

VIII. ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΩ

ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' **ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ** **ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**

Άρθρο 54 **Ρυθμίσεις για την αποζημίωση** **των θυμάτων εγκλημάτων βίας**

1. Η παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3811/2009 (Α' 231) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Συστήνεται αρχή με την ονομασία «Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης Θυμάτων Εγκληματικών Πράξεων», η οποία λειτουργεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και αποφαινεται, σύμφωνα με το άρθρο 3, επί των αιτήσεων αποζημίωσης των θυμάτων εγκλημάτων βίας από πρόθεση ή των εγκλημάτων των άρθρων 323Α, 336 σε βάρος ανηλίκου, 339 παρ. 1 και 3, 342 παρ. 1, 348Α, 348Β, 348Γ, 349 και 351Α Π.Κ., που έχουν τελεστεί στην ημεδαπή, τα οποία έχουν την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή τους στην Ελλάδα ή στο έδαφος άλλου κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή και τρίτου κράτους στις περιπτώσεις του άρθρου 323 Α Π.Κ.»

2. Η παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3811/2009 (Α' 231) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Θύματα εγκλημάτων βίας από πρόθεση ή εγκλημάτων των άρθρων 323Α, 336 σε βάρος ανηλίκου, 339 παρ. 1 και 3, 342 παρ. 1, 348Α, 348Β, 348Γ, 349 και 351 Α Π.Κ., που έχουν τελεστεί στην ημεδαπή, τα οποία έχουν την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή τους στην Ελλάδα ή στο έδαφος άλλου κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή και τρίτου κράτους στις περιπτώσεις του άρθρου 323Α Π.Κ., δικαιούνται, κατόπιν αιτήσεώς τους, εύλογης και προσήκουσας αποζημίωσης από το Ελληνικό Δημόσιο.»

3. Η περ. β) του άρθρου 9 του ν. 3811/2009 (Α' 231) αντικαθίσταται ως εξής:

«β) Αν υπαίτια παρέλειψε ή καθυστέρησε να καταγγείλει εντός τριών (3) μηνών τη σε βάρος του τελεσθείσα αξιόποινη πράξη, με αποτέλεσμα να δυσχεραθεί η δι-

ακρίβωση της ταυτότητας του δράστη. Αν εμποδίστηκε από λόγο ανωτέρας βίας να καταγγείλει τη σε βάρος του τελεσθείσα αξιόποινη πράξη, η προθεσμία των τριών (3) μηνών αρχίζει από την άρση του λόγου αυτού.»

4. Το άρθρο 13 του ν. 3811/2009 (Α' 231) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 13 **Έξοδα**

Η αίτηση αποζημίωσης απορρίπτεται εάν μέχρι την εξέτασή της από την Αρχή Αποζημίωσης δεν προσκομιστεί αποδεικτικό καταβολής παραβόλου. Το παράβολο ορίζεται σε πενήντα (50) ευρώ και το ύψος του δύναται να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Σε περίπτωση που η αίτηση αποζημίωσης γίνει δεκτή, το παράβολο επιστρέφεται στον αιτούντα, ενώ αν η αίτηση απορριφθεί, το παράβολο καταπίπτει υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.). Ο αιτών απαλλάσσεται από κάθε άλλη επιβάρυνση που προκαλείται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση απόφασης από την Αρχή Αποζημίωσης.»

Άρθρο 55 **Πόροι για την παροχή νομικής βοήθειας**

Το άρθρο 13 του ν. 3226/2004 (Α' 24) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 13 **Πόροι για την παροχή νομικής βοήθειας**

1. Εγγράφεται κατ' έτος ειδική πίστωση στον προϋπολογισμό του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. για την κάλυψη της αποζημίωσης των δικηγόρων και άλλων προσώπων που προσφέρουν υπηρεσίες στο πλαίσιο του συστήματος νομικής βοήθειας.

2. Τα δικαστικά έξοδα σε ποσοστό 20%, καθώς και η αποζημίωση του δικηγόρου και κάθε άλλου προσώπου της παρ. 2 του άρθρου 12, τα οποία επιδικάζονται υπέρ του Δημοσίου και εισπράττονται από αυτό, αποδίδονται στο ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. και αποτελούν πόρο αυτού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες για την ανωτέρω απόδοση στο ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.».

Άρθρο 56 **Ομοδικία**

Η παρ. 6 του άρθρου 45 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Περισσότεροι μπορούν, με το ίδιο δικόγραφο, να ασκήσουν κοινή αίτηση ακυρώσεως κατά των ίδιων πράξεων ή παραλείψεων προβάλλοντας με κοινό έννομο συμφέρον κοινούς λόγους ακυρώσεως ερειδόμενους επί της αυτής νομικής και πραγματικής βάσεως. Ο αριθμός των ομοδικών σε κάθε δικόγραφο που κατατίθεται από 1ης.6.2020 δεν μπορεί να υπερβαίνει τους πενήντα (50). Σε περίπτωση έλλειψης ομοδικίας, η αίτηση ακυρώσεως κρατείται ως προς τον πρώτο αιτούντα και τους ομοδικούς με αυτόν και διατάσσεται ο χωρισμός ως προς τους υπόλοιπους. Σε περίπτωση έλλειψης συνάφειας, η αίτηση ακυρώσεως κρατείται ως προς την πρώτη προσβαλ-

λόγηση πράξη και τις συναφείς με αυτήν και διατάσσεται ο χωρισμός ως προς τις υπόλοιπες.»

Άρθρο 57 **Καθεστώς αλλοδαπών**

1. Το άρθρο 15 του ν. 3068/2002 (Α' 274) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 15 **Καθεστώς αλλοδαπών**

1. Στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου υπάγονται οι ακυρωτικές διαφορές, οι οποίες γεννώνται από την προσβολή ατομικών διοικητικών πράξεων: α) που εκδίδονται, κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας περί αλλοδαπών εν γένει, με την επιφύλαξη της παρ. 9 και β) που αφορούν την αναγνώριση αλλοδαπού ως πρόσφυγα, υπό την έννοια της Σύμβασης της Γενεύης, που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του ν.δ. 3989/1959 (Α'201) και του συναφούς πρωτοκόλλου της Νέας Υόρκης του 1967, που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του α.ν. 389/1968 (Α' 125).

2. Η παρ. 1 δεν καταλαμβάνει τις διαφορές, οι οποίες γεννώνται από την προσβολή πράξεων που αφορούν στην άρνηση χορήγησης σε αλλοδαπό άδειας άσκησης εξαρτημένης ή ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας, την άρνηση ανανέωσης ή την ανάκληση τέτοιας άδειας, όταν οι πράξεις αυτές δεν εκδίδονται κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας περί αλλοδαπών αλλά κατ' εφαρμογή ειδικής νομοθεσίας, εφαρμοζόμενης και επί ημεδαπών, με την οποία η άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας έχει υπαχθεί σε καθεστώς προηγούμενης άδειας.

3. Για την εκδίκαση των διαφορών της περ. α' της παρ. 1 αρμόδιο κατά τόπο είναι το διοικητικό πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει η διοικητική αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη. Κατ' εξαίρεση, αν πρόκειται για διαφορές που αφορούν είτε απόρριψη αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης ή ανάκλησης ισχύοντος τίτλου διαμονής και εργασίας, είτε απόφαση επιστροφής που ενσωματώνεται σε πράξη απόρριψης του αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης τίτλου διαμονής, καθώς και σε απόφαση ανάκλησης ισχύοντος τίτλου διαμονής, αρμόδιο είναι το διοικητικό πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει η αρμόδια υπηρεσία της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στην οποία τηρείται ο διοικητικός φάκελος του αλλοδαπού, δηλαδή το ανά περιφερειακή ενότητα Τμήμα Αλλοδαπών και Μετανάστευσης.

4. Για την εκδίκαση των διαφορών της περ. β' της παρ. 1, αρμόδιο κατά τόπο δικαστήριο είναι το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, για αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από την Υπηρεσία Ασύλου, τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου και τα Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου, που εδρεύουν εντός των Περιφερειών Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας, Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου, Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου, Κρήτης και Αττικής. Για τις αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου και τα Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου, που εδρεύουν εντός των Περιφερειών Ιονίων Νήσων, Ηπείρου, Δυτικής Μακεδο-

νίας, Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, αρμόδιο είναι το Διοικητικό Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης.

5. Για την εκδίκαση των διαφορών της παρ. 1 εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 2 έως και 4 του ν. 702/1977 (Α' 268). Οι αποφάσεις των διοικητικών πρωτοδικείων επί των διαφορών αυτών υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των διατάξεων του άρθρου 5 του ν. 702/1977.

6. Στις ακυρωτικές διαφορές της περ. α' της παρ. 1, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να ζητηθεί η αναστολή της εκτέλεσης της διοικητικής πράξης με την υποβολή σχετικής αίτησης και πριν από την άσκηση αίτησης ακυρώσεως. Στην περίπτωση αυτή, ο διάδικος υποχρεούται να ασκήσει την αίτηση ακυρώσεως μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κατάθεση της αίτησης αναστολής και πάντως όχι πέραν της προθεσμίας του άρθρου 46 του π.δ. 18/1989 (Α' 8). Πριν από την άσκηση της αίτησης ακυρώσεως μπορεί να διαταχθεί η αναστολή της εκτέλεσης της διοικητικής πράξης με προσωρινή διαταγή, η οποία ανακαλείται αυτεπαγγέλτως μετά την πάροδο άπρακτης της κατά το δεύτερο εδάφιο τριακονθήμερης προθεσμίας. Μετά την ανάκληση της προσωρινής διαταγής, η αίτηση αναστολής τίθεται στο αρχείο με πράξη του αρμοδίου προέδρου. Με τον ίδιο τρόπο, τίθενται στο αρχείο μετά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής εκκρεμείς αιτήσεις αναστολής, για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί κατά τα ανωτέρω προσωρινή διαταγή. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 18/1989.

7. Στις ακυρωτικές διαφορές της περ. β' της παρ. 1, μετά από αίτηση αναστολής εκτέλεσης, παρέχεται σε ένα στάδιο προσωρινή δικαστική προστασία, από τον αρμόδιο εισηγητή δικαστή, με την έκδοση συνοπτικά αιτιολογημένης απόφασης. Εντός δύο (2) εργάσιμων ημερών από την κατάθεσή της, η αίτηση κοινοποιείται με επιμέλεια του αιτούντος προς τον αρμόδιο Υπουργό, ο οποίος οφείλει, στην περίπτωση αυτή, να διαβιβάσει στο δικαστήριο το φάκελο της υπόθεσης μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την κοινοποίηση. Μέσα στην ίδια προθεσμία, ο Υπουργός μπορεί να διατυπώσει τις απόψεις του και ο αιτών να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία, στα οποία στηρίζει τους ισχυρισμούς του. Η απόφαση του εισηγητή δικαστή, επί της αίτησης, εκδίδεται μέσα σε προθεσμία επτά (7) ημερών, από την πάροδο των ανωτέρω προθεσμιών, εφόσον έχει προσκομιστεί στο δικαστήριο το οικείο αποδεικτικό κοινοποίησης. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 18/1989. Κατ' εξαίρεση, εφόσον υπάρχει ειδικώς καθορισμένη ημεροχρονολογία εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης από τη Διοίκηση, η οποία είναι μικρότερη των επτά (7) ημερών από την κατάθεση της αίτησης αναστολής εκτέλεσης, ο αρμόδιος δικαστής μπορεί να εκδώσει προσωρινή διαταγή αναστολής εκτέλεσης που καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση. Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση της απόφασης του δικαστηρίου επί της αίτησης αναστολής σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια. Η προσωρινή διαταγή ανακαλείται υποχρεωτικώς αυτεπαγγέλτως από

τον δικαστή σε περίπτωση παράλειψης του αιτούντος να καταβάλλει το νόμιμο παράβολο, καθώς και να προβεί, εντός των κατά τα προηγούμενα εδάφια προθεσμιών, στις προβλεπόμενες κοινοποιήσεις. Στις διαφορές αυτές κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος, ο πρόεδρος του συμβουλίου διεύθυνσης του δικαστηρίου ή ο οριζόμενος από αυτόν πρόεδρος, με πράξη του, η οποία εκδίδεται το συντομότερο δυνατό, απαλλάσσει τον αιτούντα από την υποχρέωση καταβολής τελών και παραβόλου. Η υποβολή του αιτήματος δεν διακόπτει την προθεσμία για την άσκηση του οικείου ενδίκου βοηθήματος. Το αίτημα υποβάλλεται αυτοτελώς και μπορεί να αφορά στην απαλλαγή από τα τέλη και το παράβολο της αιτήσεως ακυρώσεως ή/και της αιτήσεως αναστολής, πρέπει δε, σε κάθε περίπτωση, να συνοδεύεται από τα σχετικά έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία. Σε περίπτωση απόρριψης του αιτήματος, ο αιτών υποχρεούται, επί ποινή απαραδέκτου, να καταβάλει τα τέλη και το παράβολο που δεν έχουν καταβληθεί, εάν μεν πρόκειται για αίτηση αναστολής, μέσα σε προθεσμία τριών (3) ημερών από την έκδοση της σχετικής απορριπτικής πράξης, εάν δε πρόκειται για αίτηση ακυρώσεως, έως την προτεραιότητα της συζήτησης της αιτήσεως ακυρώσεως.

8. Οι διατάξεις της περ. β' της παρ. 1 εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς ενώπιον των διοικητικών εφετείων υποθέσεις, για τις οποίες δεν έχει ορισθεί δικάσιμος, οι οποίες διαβιβάζονται στα κατά τόπο αρμόδια διοικητικά πρωτοδικεία της παρ. 4 με πράξεις των Προέδρων των Τριμελών Συμβουλίων Διεύθυνσης ή των Προέδρων που διευθύνουν τα δικαστήρια. Για τις υποθέσεις αυτές δεν εφαρμόζονται οι προθεσμίες του άρθρου 110 του ν. 4636/2019 (Α' 169).

9. Οι ακυρωτικές διαφορές που γεννώνται από την προσβολή ατομικών διοικητικών πράξεων που αφορούν στην κτήση και απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας, υπάγονται στην αρμοδιότητα των κατά τόπον αρμόδιων τριμελών διοικητικών εφετείων εφαρμοζομένων αναλογικά των διατάξεων των άρθρων 2 έως 4 του ν. 702/1977. Οι σχετικές αποφάσεις των διοικητικών εφετείων υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του άρθρου 5 του ανωτέρω νόμου. Η διάταξη της παραγράφου αυτής καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς ενώπιον των διοικητικών πρωτοδικείων υποθέσεις, που ασκήθηκαν από την 1η.1.2020 έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι οποίες διαβιβάζονται στα κατά τόπο αρμόδια διοικητικά εφετεία με πράξεις των Προέδρων των Τριμελών Συμβουλίων Διεύθυνσης ή των Προέδρων που διευθύνουν τα δικαστήρια.»

2. Η διάταξη του άρθρου 54 του ν. 3900/2010 (Α' 213) καταργείται.

3. Η παρ. 1 του άρθρου 108 του ν. 4636/2019 (Α' 169) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι αιτούντες διεθνή προστασία έχουν δικαίωμα άσκησης αίτησης ακυρώσεως ενώπιον του αρμόδιου κατά τόπο διοικητικού πρωτοδικείου, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 3068/2002 (Α' 274), κατά των αποφάσεων που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος μέρους.»

Άρθρο 58

Αρμοδιότητα τριμελούς συμβουλίου

1. Η παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 3068/2002 (Α' 274) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το τριμελές συμβούλιο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του οικείου δικαστηρίου και δύο μέλη του. Ειδικώς: α) Για το Συμβούλιο της Επικρατείας, το τριμελές συμβούλιο αποτελείται από τον Πρόεδρο του αρμόδιου καθ' ύλην Τμήματος, ένα σύμβουλο και τον εισηγητή. Ο πρόεδρος ορίζει ως εισηγητή τον εισηγητή της ακυρωτικής απόφασης, επί αδυναμίας δε αυτού, άλλο σύμβουλο ή πάρεδρο. Οι πάρεδροι συμμετέχουν στα συμβούλια της διάταξης αυτής με αποφασιστική ψήφο. β) Για το Ελεγκτικό Συνέδριο, το τριμελές συμβούλιο αποτελείται από τον Πρόεδρο του αρμόδιου καθ' ύλην Τμήματος, έναν σύμβουλο και τον εισηγητή. Ο Πρόεδρος ορίζει ως εισηγητή τον εισηγητή δικαστή της απόφασης, επί αδυναμίας δε αυτού, άλλον σύμβουλο ή πάρεδρο. Οι πάρεδροι συμμετέχουν στο συμβούλιο της διάταξης αυτής με αποφασιστική ψήφο. Εάν πρόκειται για συμμόρφωση σε απόφαση της Ολομέλειας, το τριμελές συμβούλιο αποτελείται από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, έναν αντιπρόεδρο και τον εισηγητή δικαστή της απόφασης, επί αδυναμίας δε αυτού από άλλον σύμβουλο. γ) Για τα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια, το τριμελές συμβούλιο αποτελείται από τον Πρόεδρο του οικείου Δικαστηρίου ή του αρμόδιου Τμήματος και δύο μέλη τους, μεταξύ των οποίων και ο εισηγητής της απόφασης ή επί μονομελούς σχηματισμού ο δικαστής που εξέδωσε την απόφαση, οι οποίοι ορίζονται ως εισηγητές, επί αδυναμίας δε αυτών από άλλα μέλη του Δικαστηρίου.»

2. Η παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 3068/2002 καταργείται.

Άρθρο 59

Εξαίρεση της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων από την εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 4512/2018 (Α' 5)

Η δυνατότητα που προβλέπεται στη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 4512/2018 (Α' 5), για τη μετάταξη, μετά από αίτηση, σε κενή ή προσωποπαγή θέση κλάδου δικαστικών υπαλλήλων ή υπαλλήλων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης ή υπηρεσίας αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης ή Ν.Π.Δ.Δ. που εποπτεύονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, δεν καταλαμβάνει και τη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων. Υπάλληλοι που έχουν υποβάλει αίτηση για μία από τις κενές θέσεις της Υπηρεσίας αυτής, μπορούν να επανυποβάλουν την αίτησή τους για μετάταξη, μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Άρθρο 60

Τροποποίηση της περ. α' της παρ. 6 του άρθρου 2 και της περ. α' του άρθρου 272Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας

Στην περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 6 και στην περ. α' του άρθρου 272Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας,

που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999 (Α' 97), η λέξη «διοικητικές» αντικαθίσταται από τη λέξη «δημόσιες».

Άρθρο 61

Καταβολή των μισθολογικών ωριμάνσεων και προαγωγών των δικαστικών λειτουργιών και του κυρίου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για τα έτη 2017-2018

1. Οι διατάξεις του άρθρου 236 του ν. 4389/2016 (Α' 94), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου ένατου του ν. 4393/2016 (Α' 106), καταργούνται από τότε που ίσχυσαν. Οι διαφορές αποδοχών που προκύπτουν από την επαναφορά σε ισχύ των ανασταλεισών μισθολογικών ωριμάνσεων και των μισθολογικών προαγωγών των δικαστικών λειτουργιών και του κυρίου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, για το χρονικό διάστημα από 1ης.1.2017 έως και 31.12.2018, καταβάλλονται εφάπαξ μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του έτους 2021.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, η οποία εκδίδεται μέχρι την 31η.03.2021, καθορίζονται ο χρόνος, η διαδικασία και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα σχετικά με την καταβολή των διαφορών αποδοχών που απορρέει από τις διατάξεις της παρ. 1 προς τους δικαστικούς λειτουργούς και το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που ήταν εν ενεργεία κατά το χρονικό διάστημα από 1ης.1.2017 έως και 31.12.2018.

Άρθρο 62

Οργανικές θέσεις δικαστικών λειτουργιών

Οι οργανικές θέσεις των δικαστικών λειτουργιών της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης διαμορφώνονται ως εξής:

1. Από 1ης Απριλίου 2020:

α) των εισαγγελέων εφετών αυξάνονται κατά είκοσι τρεις (23), οριζομένων αυτών σε εβδομήντα πέντε (75),
β) των αντεισαγγελέων εφετών μειώνονται κατά είκοσι τρεις (23), οριζομένων αυτών σε εκατόν δεκαέξι (116).

2. Από 1ης Ιουλίου 2020:

α) των εφετών αυξάνονται κατά είκοσι τρεις (23), οριζομένων αυτών σε τριακόσιες ενενήντα επτά (397),
β) των αντεισαγγελέων εφετών αυξάνονται κατά πέντε (5), οριζομένων αυτών σε εκατόν είκοσι μία (121),
γ) των προέδρων πρωτοδικών αυξάνονται κατά μία (1), οριζομένων αυτών σε τριακόσιες μία (301),
δ) των πρωτοδικών αυξάνονται κατά είκοσι έξι (26), οριζομένων αυτών και των οργανικών θέσεων των παρόδρων πρωτοδικείου σε οκτακόσιες εξήντα έξι (866),
ε) των αντεισαγγελέων πρωτοδικών αυξάνονται κατά δέκα (10), οριζομένων αυτών και των οργανικών θέσεων των παρόδρων εισαγγελίας σε διακόσιες εξήντα μία (261).

3. Οι νέες οργανικές θέσεις της παρ. 2 θα πληρωθούν την 1η Ιουλίου 2022 μετά την αποφοίτηση των σπουδαστών της 27ης σειράς της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών.

Άρθρο 63

Παραγραφή και παύση ποινικής δίωξης

1. Παραγράφεται το αξιόποινο και παύει η δίωξη των πλημμελημάτων, που έχουν τελεσθεί μέχρι και την 30η.04.2020, κατά των οποίων ο νόμος, ως κύρια ποινή, απειλεί ποινή φυλάκισης μέχρι ένα (1) έτος ή χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας ή σωρευτικά κάποιες από τις παραπάνω ποινές. Το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται σε πλημμελήματα για τα οποία η χρηματική ποινή ή η παροχή κοινωφελούς εργασίας προβλέπονται διαζευκτικά με ποινή φυλάκισης άνω του ενός (1) έτους.

2. Εάν, στην περίπτωση των πλημμελημάτων της παρ. 1, ο υπαίτιος υποπέσει μέσα σε δύο (2) έτη από τη δημοσίευση του παρόντος σε νέα από δόλο αξιόποινη πράξη κακουργήματος ή πλημμελήματος και καταδικαστεί αμετάκλητα οποτεδήποτε σε ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη των έξι (6) μηνών, συνεχίζεται η κατ' αυτού παυθείσα ποινική δίωξη και δεν υπολογίζεται στον χρόνο παραγραφής του αξιόποινου της πρώτης πράξης ο διανυθείς χρόνος από την παύση της δίωξης μέχρι την αμετάκλητη καταδίκη για τη νέα πράξη.

3. Οι δικογραφίες που αφορούν στις παραπάνω αξιόποινες πράξεις, τίθενται στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα. Για την τύχη των πειστηρίων αποφαίνεται, με διάταξη του, ο αρμόδιος εισαγγελέας.

4. Οι αστικές αξιώσεις που απορρέουν από τις πράξεις που αναφέρονται στις παρ. 1 έως 3, δεν θίγονται με οποιονδήποτε τρόπο. Η παραγραφή του αξιόποινου και η παύση της δίωξης δεν κωλύει την επιβολή των κατά νόμο προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων στις υποθέσεις αυτές.

5. Η κατά τα ανωτέρω παραγραφή του αξιόποινου και η παύση της ποινικής δίωξης, δεν ισχύει για τα πλημμελήματα, που προβλέπονται και τιμωρούνται από τις εξής διατάξεις:

α) των άρθρων 82Α, 142, 155, 158 παρ. 2, 160, 163, 166 παρ. 1, 168 παρ. 3, 169 Α, 173 παρ. 1, 175, 178, 183, 184 παρ. 1, 221 παρ. 2 εδάφιο πρώτο, 230, 285 παρ. 4 περ. α', 304Α παρ. 1 εδάφιο δεύτερο, 337 παρ. 1, 358 του Π.Κ. και 377 Π.Κ. για τις περιπτώσεις αγοράς εμπορευμάτων με πίστωση,

β) του άρθρου πέμπτου του ν. 2803/2000 (Α' 48),
γ) του άρθρου 6 παρ. 4 του ν. 3213/2003 (Α' 309),
δ) του άρθρου μόνου παρ. 1 του ν. 690/1945 (Α' 292),
ε) του άρθρου 29 παρ. 1 εδάφιο πρώτο του ν. 703/1977 (Α' 278) και του άρθρου 44 παρ. 1 εδάφια πρώτο και δεύτερο και 2 του ν. 3959/2011 (Α' 93),

στ) του άρθρου 6 παρ. 2 και 3 του ν. 456/1976 (Α' 277),
ζ) του άρθρου 41 ΣΤ του ν. 2725/1999 (Α' 121),
η) του άρθρου 10 του ν. 4637/2019 (Α' 180).

6. Η θέση στο αρχείο, σύμφωνα με την παρ. 3, δικογραφίας, η οποία αφορά σε ποινική δίωξη που ασκήθηκε για γεγονός για το οποίο εξετάσθηκε ο διάδικος ή ο μάρτυρας ή έγινε η αναφορά στην αρχή ή η καταμήνυση ή ισχυρίστηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος, δεν αποτελεί το τέλος της ποινικής δίωξης κατά την διάταξη του άρθρου 59 παρ. 2 Κ.Π.Δ.. Στην περίπτωση αυτή το τέλος της ποινικής δίωξης επέρχεται μετά τη συνέχιση της παυθείσας

ποινικής δίωξης, σύμφωνα με την παρ. 2, και την έκδοση αμετάκλητης απόφασης ή αμετάκλητου βουλεύματος.

7. Στις περ. των άρθρων 224, 229, 362 εδάφιο δεύτερο και 363 Π.Κ., αν για το γεγονός για το οποίο εξετάστηκε ο διάδικος ή ο μάρτυρας ή έγινε η αναφορά στην αρχή ή η καταμίνυση ή ισχυρίστηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος, πριν την άσκηση ποινικής δίωξης, τέθηκε η δικογραφία στο αρχείο, σύμφωνα με την παρ. 3, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, μετά την προκαταρκτική εξέταση (άρθρα 243, 43 παρ. 1 εδάφιο δεύτερο Κ.Π.Δ.), κατόπιν σύμφωνης γνώμης του εισαγγελέα εφετών, αναβάλλει, με πράξη του, κάθε περαιτέρω ενέργεια έως το τέλος της ποινικής διαδικασίας της υπόθεσης που τέθηκε στο αρχείο.

Άρθρο 64

Παραγραφή και μη εκτέλεση ποινών υπό όρο

1. Κύριες ποινές: α) φυλάκισης διάρκειας μέχρι έξι (6) μηνών ή β) χρηματικές ποινές ή γ) ποινές παροχής κοινωφελούς εργασίας, που έχουν επιβληθεί με αποφάσεις, οι οποίες έχουν εκδοθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, εφόσον οι αποφάσεις δεν έχουν καταστεί αμετάκλητες και οι ποινές αυτές δεν έχουν εκτιθεί με οποιονδήποτε τρόπο μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, παραγράφονται και δεν εκτελούνται, υπό τον όρο ότι ο καταδικασθείς δεν θα τελήσει μέσα σε δύο (2) έτη από τη δημοσίευση του παρόντος νέα αξιόποινη πράξη από δόλο, για την οποία θα καταδικαστεί αμετάκλητα οποτεδήποτε σε ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη των έξι (6) μηνών. Σε περίπτωση νέας καταδίκης, ο καταδικασθείς εκτίει αθροιστικά, μετά την έκτιση της νέας ποινής και τη μη εκτιθείσα και δεν υπολογίζεται στον χρόνο παραγραφής της μη εκτιθείσας ποινής, ο διανυθείς χρόνος από τη δημοσίευση του νόμου αυτού μέχρι την αμετάκλητη καταδίκη για τη νέα πράξη. Το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται για χρηματικές ποινές που έχουν επιβληθεί σωρευτικά με ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη των έξι (6) μηνών.

2. Οι μη εκτελεσθείσες κατά την παρ. 1 αποφάσεις τίθενται στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα. Η παραγραφή των ποινών δεν κωλύει την επιβολή των προβλεπόμενων από το νόμο διοικητικών κυρώσεων στις υποθέσεις αυτές.

3. Εξαιρούνται των ως άνω ρυθμίσεων αποφάσεις που αφορούν παραβάσεις των άρθρων 82Α, 235, 236, 237, 242, 259, 285, 358 και 390 του Π.Κ., καθώς και των νόμων 927/1979 (Α' 139), 3304/2005 (Α' 16), του άρθρου 11 του ν. 4443/2016 (Α' 232) και της παρ. 6 του άρθρου πρώτου της από 25.02.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 42), όπως κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4682/2020 (Α' 76).

4. Η θέση στο αρχείο, σύμφωνα με την παρ. 2, απόφασης η οποία αφορά σε ποινική δίωξη που ασκήθηκε για γεγονός για το οποίο εξετάστηκε ο διάδικος ή ο μάρτυρας ή έγινε η αναφορά στην αρχή ή η καταμίνυση ή ισχυρίστηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος, δεν αποτελεί το τέλος της ποινικής δίωξης κατά τη διάταξη του άρθρου 59 παρ. 2 ΚΠΔ. Στην περίπτωση αυτή το τέλος της ποινικής δίωξης επέρχεται όταν η απόφαση που τέθηκε στο αρχείο καταστεί αμετάκλητη.

Άρθρο 65

Παύση των εργασιών της πτωχεύσεως

1. Η παρ. 3 του άρθρου 166 του ν. 3588/2007 (Α' 153) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Μετά παρέλευση δέκα (10) ετών από την έναρξη της ένωσης των πιστωτών ή την παρέλευση δεκαπέντε (15) ετών από την κήρυξη της πτώχευσης, επέρχονται τα αποτελέσματα της παρ. 2.

Η περάτωση της πτώχευσης επέρχεται, κατά τη συμπλήρωση της μακρότερης των άνω προθεσμιών, όταν αποδεικνύεται ότι η διαδικασία της πτωχεύσεως είναι ενεργή, υπάρχουν ή αναμένονται καρποί ή/και εκκρεμούν δίκες.»

2. Στο άρθρο 166 του ν. 3588/2007 προστίθενται παρ. 4 και 5, ως εξής:

«4. Κατ'εξαίρεση και μόνο, εάν μέχρι τη συμπλήρωση της μακρότερης των άνω προθεσμιών έχει συνταχθεί πίνακας διανομής, κατά του οποίου εκκρεμεί ανακοπή, το αρμόδιο πτωχευτικό δικαστήριο, έχει τη δυνατότητα, να παρατείνει, περαιτέρω, την πτωχευτική διαδικασία, μέχρι την έκδοση αμετακλήτου αποφάσεως, επί της ανακοπής και την, χωρίς καθυστέρηση, ολοκλήρωση της διανομής. Η αίτηση παράτασης υποβάλλεται, το αργότερο, τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν την εκπνοή της μακροτέρας των άνω προθεσμιών. Μέχρι τη συζήτηση της αίτησης προσκομίζεται έκθεση του Εισηγητή Πτωχεύσεων. Η αίτηση παράτασης, η έκθεση του Εισηγητή και η απόφαση του Πτωχευτικού Δικαστηρίου κοινοποιούνται υποχρεωτικά στη Φορολογική Διοίκηση (Διεύθυνση Εισπράξεων της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων) αμελλητί.

5. Τα πτωχευτικά όργανα συνεχίζουν να ασκούν τις αρμοδιότητές τους και η πτωχευτική διαδικασία δεν διακόπτεται, μέχρι την έκδοση απόφασης του πτωχευτικού δικαστηρίου κατά την παρ. 4. Η απόφαση του Δικαστηρίου δεν υπόκειται σε τακτικά ή έκτακτα ένδικα μέσα.»

Άρθρο 66

Μεταβατική διάταξη

Πτωχευτικές διαδικασίες, που έχουν περατωθεί, κατά τη δημοσίευση του παρόντος λόγω παρέλευσης δεκαετίας, από την ένωση των πιστωτών, θεωρούνται μη περατωθείσες, πριν παρέλθουν δύο (2) μήνες, από τη δημοσίευση του παρόντος και, υπό την προϋπόθεση, ότι δεν παρήλθαν δεκαπέντε (15) έτη, από την κήρυξη της πτώχευσης. Ο σύνδικος, με αίτησή του, προς τον Εισηγητή της πτώχευσης, εντός δύο (2) μηνών, από τη δημοσίευση του παρόντος μπορεί να αιτηθεί τη συνέχιση της πτωχευτικής διαδικασίας, εφόσον η πτώχευση περιλαμβάνει ακίνητα, ή διαθέτει χρήματα ή ευρίσκεται στο στάδιο σύνταξης πίνακα διανομής ή εκκρεμεί ανακοπή κατά του πίνακα διανομής. Ο Εισηγητής, με έκθεσή του, δύναται να παρατείνει το πέρας τιαύτης πτώχευσης, μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης, επί εκκρεμούσης ανακοπής και την ολοκλήρωση της διανομής ή τη συμπλήρωση δεκαπέντε (15) ετών, από την κήρυξη της πτώχευσης. Η αίτηση παράτασης και η έκθεση του Εισηγητή κοινοποιούνται υποχρεωτικά στη Φορολογική Διοίκηση (στη Διεύθυνση Εισπράξεων της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων), αμελλητί. Σε

περίπτωση διαφωνίας μεταξύ συνδίκου και Εισηγητή, τη διαφορά επιλύει το πτωχευτικό Δικαστήριο.

Άρθρο 67

Επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα

Προστίθεται νέο άρθρο 122 Α' στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α'182) ως εξής:

«Άρθρο 122Α

Επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα

1. Επίδοση εγγράφου είναι δυνατόν να διενεργείται και με ηλεκτρονικά μέσα από πιστοποιημένο για τον σκοπό αυτόν δικαστικό επιμελητή, διορισμένο στο δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου έχει την κατοικία ή τη διαμονή του ή την έδρα του, κατά τον χρόνο διενέργειας της επίδοσης, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο προς το οποίο αυτή απευθύνεται.

2. Η επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται συντελεσμένη μόνο εφόσον επιστραφεί στον διενεργούντα την επίδοση δικαστικό επιμελητή, ηλεκτρονική απόδειξη παραλαβής του εγγράφου, η οποία φέρει εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (ΕΕ L 257/28.8.2014), του προσώπου προς το οποίο γίνεται η επίδοση. Επί ποινή ακυρότητας, η ηλεκτρονική απόδειξη περιέχεται στην έκθεση επίδοσης την οποία συντάσσει ο δικαστικός επιμελητής σύμφωνα με το άρθρο 139 Κ.Πολ.Δ.. Η επίδοση θεωρείται ανυπόστατη αν η ηλεκτρονική απόδειξη δεν περιέλθει στον διενεργούντα την επίδοση μέσα σε εικοσιτέσσερις (24) ώρες από την αποστολή. Συνέπεια του ανυπόστατου της ηλεκτρονικής επίδοσης είναι η αυτοδίκαιη διενέργειά της με φυσικό τρόπο επίδοσης, όπως ορίζουν τα άρθρα 122 επ..

3. Με την επιφύλαξη της παρ. 4, φυσικό πρόσωπο ή, στην περίπτωση νομικού προσώπου, ο νόμιμος εκπρόσωπός αυτού, που επιθυμεί να αποστέλλει ή να λαμβάνει έγγραφα με ηλεκτρονικά μέσα υποχρεούται να δηλώσει μία μοναδική ηλεκτρονική διεύθυνση στην κεντρική βάση μοναδικής καταχώρισης των στοιχείων επικοινωνίας της παρ. 5 του άρθρου 48 του ν. 4623/2019 (Α' 134). Αν πρόκειται για κάτοικο εξωτερικού ή νομικό πρόσωπο με έδρα στην αλλοδαπή, η δήλωση υποβάλλεται στην ανωτέρω κεντρική βάση. Η σχετική δήλωση υποβάλλεται είτε από τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο είτε από τρίτο με ειδικό πληρεξούσιο.

4. Η επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα, όπως ορίζεται στις παρ. 1 έως 3, με παραλήπτη το Δημόσιο, πιστωτικό ίδρυμα, ίδρυμα πληρωμών, κατάσταση ηλεκτρονικού χρήματος ή ασφαλιστική εταιρεία διενεργείται στην εκάστοτε αρμόδια αποκεντρωμένη υπηρεσία ή κεντρικό υποκατάστημα της περιφέρειας, όπου κατά τον χρόνο επίδοσης, έχει την έδρα του, ο διενεργών την επίδοση δικαστικός επιμελητής. Σε περίπτωση μη ύπαρξης αρμόδιας αποκεντρωμένης υπηρεσίας ή κεντρικού υποκαταστήματος

της περιφέρειας, η επίδοση διενεργείται στην κεντρική έδρα των φορέων του πρώτου εδάφιου. Για τον σκοπό αυτόν, οι νόμιμοι εκπρόσωποι των νομικών προσώπων υποχρεούνται να δηλώνουν την ηλεκτρονική τους διεύθυνση στην ανωτέρω κεντρική βάση, όπως επίσης και το όνομα του αντιπροσώπου, εκπροσώπου ή υπαλλήλου που είναι εξουσιοδοτημένος να παραλαμβάνει ηλεκτρονικά το έγγραφο που επιδίδεται.

5. Για την υποβολή της δήλωσης των παρ. 3 και 4, συντάσσεται έκθεση που υπογράφεται από τον αρμόδιο υπάλληλο της γραμματείας του πρωτοδικείου και εκείνον που κάνει τη δήλωση, η οποία καταχωρίζεται σε ευρετήριο με την αλφαβητική σειρά του επωνύμου ή της επωνυμίας του φυσικού ή νομικού προσώπου. Οι δηλώσεις τηρούνται και σε ηλεκτρονικό αρχείο, το οποίο αποστέλλεται από τον αρμόδιο υπάλληλο της γραμματείας του πρωτοδικείου ηλεκτρονικά στην Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδας.

6. Αντικατάσταση ή κατάργηση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης που έχει καταχωριστεί γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 48 του ν. 4623/2019 (Α'134).

7. Η επίδοση στον αντίκλητο πληρεξούσιο δικηγόρο, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 3 του άρθρου 143, μπορεί να γίνεται και στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που περιέχεται σε δικόγραφο, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 119 Κ.Πολ.Δ..

8. Στις περιπτώσεις ηλεκτρονικής επίδοσης οι δικονομικές προθεσμίες παρατείνονται κατά μία (1) ημέρα.

9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, εξειδικεύονται οι όροι δημιουργίας και λειτουργίας της ηλεκτρονικής εφαρμογής για την επίδοση εγγράφων με ηλεκτρονικά μέσα.»

Άρθρο 68

Υπόχρεοι σε δήλωση

Η περ. 1' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 (Α'309) αντικαθίσταται, ως εξής:

«1. Οι Γενικοί Διευθυντές των Υπουργείων, οι Πρόεδροι, οι Αντιπρόεδροι, οι Διοικητές, οι Υποδιοικητές, τα εκτελεστικά μέλη, οι διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι και οι Γενικοί Διευθυντές νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δημοσίων επιχειρήσεων, δημοσίων οργανισμών και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι όλα τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται, τακτικώς, από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους ή τη διοίκησή τους ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος.»

Άρθρο 69

Κοινοποίηση διορισμού και ανάληψη υπηρεσίας δικαστικών υπαλλήλων

Η παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 2812/2000 (Α'67) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Στο έγγραφο αυτό ορίζεται και εύλογη προθεσμία, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) ημέρες, για την ορκωμοσία του διοριζομένου και την ανάληψη υπηρεσίας. Αν δεν ορίζεται προθεσμία, θεωρείται ότι έχει

ταχθεί προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. Η ανωτέρω προθεσμία ισχύει για τους επιτυχόντες μέσω διαγωνισμού ΑΣΕΠ οι οποίοι δεν έχουν κληθεί να αναλάβουν υπηρεσία.»

Άρθρο 70

Αποσπάσεις δικαστικών λειτουργών

1. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 51 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (ν. 1756/1988, Α' 35) αντικαθίσταται ως εξής:

«Η απόσπαση αυτή γίνεται για την εκτέλεση νομοπαρασκευαστικών έργων, καθώς και καθηκόντων σχετικών με την εκπαίδευση των δικαστικών λειτουργών, με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση, και διαρκεί για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους, με δυνατότητα ισόχρονων παρατάσεων.»

2. Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 10 του ν. 2331/1995 (Α' 173) η φράση «Για τη στελέχωση της Ειδικής Νομικής Υπηρεσίας συνιστώνται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων πέντε (5) θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, οι οποίες καλύπτονται ως εξής:» αντικαθίσταται από την φράση: «Η Ειδική Νομική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης στελεχώνεται ως εξής:»

3. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 10 του ν. 2331/1995 (Α' 173) που έχει ως εξής: «Η απόσπαση των προσώπων που αναφέρονται στις περ. α' και β' γίνεται για χρονικό διάστημα δύο (2) ετών, που μπορεί να παραταθεί για ένα (1) ακόμη έτος, σύμφωνα με όσα προβλέπονται παραπάνω.» αντικαθίσταται ως εξής: «Όσον αφορά στη χρονική διάρκεια της απόσπασης των προσώπων που αναφέρονται στην περ. α' εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 51 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών. Η απόσπαση των προσώπων που αναφέρονται στην περ. β' γίνεται για χρονικό διάστημα δύο (2) ετών, που μπορεί να παραταθεί για ένα (1) ακόμη έτος.»

4. Η απόσπαση δικαστικών λειτουργών, οι οποίοι έχουν ήδη αποσπαστεί, με βάση τις διατάξεις της παρ. 10 του άρθρου 10 του ν. 2331/1995 (Α' 173), και στελεχώνουν την Ειδική Νομική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η οποία έχει συγχωνευθεί στο Γραφείο Νομοθετικής Πρωτοβουλίας του ως άνω Υπουργείου κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 22 του π.δ. 96/2017 (Α' 136), λήγει την 1η Ιουλίου 2020, εκτός αν, κατά την ανωτέρω ημερομηνία, δεν έχει παρέλθει ένα (1) έτος από την έναρξη της απόσπασης, οπότε αυτή λήγει με την πάροδο του έτους αυτού.

Άρθρο 71

Παράταση ισχύος του Πίνακα Επιτυχόντων του διαγωνισμού για την πρόσληψη δόκιμων Ειρηνοδικών Δ' τάξης

Η ισχύς του Πίνακα Επιτυχόντων του Διαγωνισμού για την πρόσληψη δόκιμων Ειρηνοδικών Δ' τάξης, που δημοσιεύθηκε στις 9.2.2016 (Γ' 81), παρατείνεται έως την 31η Δεκεμβρίου 2021 και οι κενές θέσεις Ειρηνοδικών που ανακύψουν μέχρι την ως άνω ημερομηνία πληρούνται από τον πίνακα αυτόν.

Άρθρο 72

Παράταση απόσπασης

Κατ' εξαίρεση των οικείων διατάξεων, η απόσπαση υπαλλήλων στα Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων - «Σπίτι του Παιδιού», σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 76 του ν. 4478/2017 (Α' 91), η οποία λήγει κατά τη διάρκεια ισχύος των έκτακτων μέτρων για την αντιμετώπιση και τον περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, δύναται να παρατείνεται για έξι (6) ακόμη μήνες και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν της 31ης.12.2020.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Άρθρο 73

Θητεία Προϊσταμένων της Αρχής

Η θητεία των Προϊσταμένων Διευθύνσεων και Αυτοτελών Τμημάτων της Α.Δ.Α.Ε. του άρθρου 14 του π.δ. 40/2005 (Α' 59), η οποία λήγει μέχρι τις 31 Μαΐου 2020, δύναται να παρατείνεται για ένα (1) ακόμη έτος.

Η ως άνω παράταση αποφασίζεται με απόφαση της Ολομέλειας της Αρχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ

Άρθρο 74

Ίδρυση Κατεύθυνσης Ειρηνοδικών στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών

Ίδρύεται Κατεύθυνση Ειρηνοδικών στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών.

Άρθρο 75

Διοικητικό Συμβούλιο

1. Η υποπερ. ζζ' της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«ζζ. Δύο Καθηγητές των Τμημάτων Νομικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης που ορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Τμημάτων, μαζί με τους αναπληρωτές τους, εκ περιτροπής, για θητεία δύο (2) ετών.»

2. Η παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3689/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το ανώτατο όργανο διοίκησης της Σχολής. Χαράσσει τις γενικές κατευθύνσεις της Κατάρτισης και της Επιμόρφωσης και εποπτεύει την εφαρμογή τους. Εγκρίνει τον ετήσιο προϋπολογισμό, ισολογισμό και απολογισμό της Σχολής και τα προγράμματα Κατάρτισης των Συμβούλιων Σπουδών. Η μη έγκριση των καταρτισθέντων ή τροποποιηθέντων από τα Συμβούλια Σπουδών προγραμμάτων Κατάρτισης

πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη. Στο τέλος κάθε ημερολογιακού έτους, υποβάλλει αναλυτική έκθεση για τις δραστηριότητες και τις προοπτικές της Σχολής στον Υπουργό Δικαιοσύνης, ο οποίος την καταθέτει στη Βουλή.»

Άρθρο 76 **Διευθυντές κατάρτισης και επιμόρφωσης**

Το άρθρο 6 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 6 **Διευθυντές Κατάρτισης και Επιμόρφωσης**

1. Στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών τοποθετούνται τρεις Διευθυντές Κατάρτισης και Επιμόρφωσης, ένας για τις κατευθύνσεις της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης και των Ειρηνοδικών, ένας για την κατεύθυνση της Διοικητικής Δικαιοσύνης και ένας για την κατεύθυνση των Εισαγγελέων.

2. Ως Διευθυντές Κατάρτισης και Επιμόρφωσης τοποθετούνται, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του οικείου δικαστικού συμβουλίου, κατά τις κείμενες διατάξεις: (α) για τις κατευθύνσεις της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης και των Ειρηνοδικών, ένας Πρόεδρος Εφετών που υπηρετεί στα πολιτικά δικαστήρια, (β) για την κατεύθυνση της Διοικητικής Δικαιοσύνης, ένας Πρόεδρος Εφετών που υπηρετεί στα διοικητικά δικαστήρια και (γ) για την κατεύθυνση των Εισαγγελέων, ένας Εισαγγελέας Εφετών. Παύουν αυτοδικαίως να κατέχουν τις θέσεις αυτές, αν στερηθούν με οποιονδήποτε τρόπο τη δικαστική ιδιότητα. Ορίζονται με μερική απασχόληση, όχι πάντως μικρότερη των δύο (2) ημερών κάθε εβδομάδα, και μειωμένη άσκηση των καθηκόντων της κύριας θέσης για μία μόνο θητεία τριών (3) ετών, η οποία παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι την ανάληψη καθηκόντων από τον αντικαταστάτη τους. Εφόσον ελλείπουν, απουσιάζουν ή κωλύονται, αναπληρώνεται ο Διευθυντής Κατάρτισης και Επιμόρφωσης των Κατευθύνσεων της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης και των Ειρηνοδικών από τον Διευθυντή Κατάρτισης και Επιμόρφωσης της Κατεύθυνσης των Εισαγγελέων και αντιστρόφως και ο Διευθυντής Κατάρτισης και Επιμόρφωσης της Κατεύθυνσης της Διοικητικής Δικαιοσύνης από τον Διευθυντή Κατάρτισης και Επιμόρφωσης των Κατευθύνσεων της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης και των Ειρηνοδικών.

3. Οι Διευθυντές Κατάρτισης και Επιμόρφωσης συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, στο Διοικητικό Συμβούλιο και εισηγούνται τα θέματα της αρμοδιότητάς τους. Κατανέμουν και συντονίζουν το διοικητικό προσωπικό που έχει σχέση με τις αρμοδιότητές τους και συνεπικουρούν τον Γενικό Διευθυντή στην προώθηση των διεθνών σχέσεων της Σχολής.

4. Οι Διευθυντές Κατάρτισης και Επιμόρφωσης της οικείας κατεύθυνσης, υπό την εποπτεία του Γενικού Διευθυντή, είναι αρμόδιοι για την εγγραφή, την παρεχόμενη προεισαγωγική, θεωρητική και πρακτική Κατάρτιση και την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων. Μεριμνούν για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή του προγράμματος

Κατάρτισης και συντονίζουν τις συναφείς εκπαιδευτικές διαδικασίες. Είναι επίσης αρμόδιοι για την παρεχόμενη, στο πλαίσιο της Σχολής, Επιμόρφωση των υπηρετούντων δικαστικών λειτουργών. Μεριμνούν για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή του προγράμματος Επιμόρφωσης και συντονίζουν τις συναφείς εκπαιδευτικές διαδικασίες. Ο Διευθυντής Κατάρτισης και Επιμόρφωσης των Εισαγγελέων συνεπικουρεί επιπλέον τον Διευθυντή Κατάρτισης και Επιμόρφωσης των κατευθύνσεων της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης και των Ειρηνοδικών σε θέματα διδασκαλίας ή επιμόρφωσης που αφορούν το ουσιαστικό και δικονομικό ποινικό δίκαιο.»

Άρθρο 77 **Συμβούλια Σπουδών και Διδασκόντων**

1. Η παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών λειτουργούν δύο Συμβούλια Σπουδών, ένα για τις κατευθύνσεις Πολιτικής – Ποινικής Δικαιοσύνης, Ειρηνοδικών και Εισαγγελέων και ένα για την κατεύθυνση Διοικητικής Δικαιοσύνης.»

2. Η υποπερ. Α' της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 3689/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

«Α) Το Συμβούλιο για τις κατευθύνσεις της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης, των Ειρηνοδικών και των Εισαγγελέων από: αα. Τον Γενικό Διευθυντή. ββ. Τον Διευθυντή Κατάρτισης και Επιμόρφωσης των κατευθύνσεων της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης και των Ειρηνοδικών. γγ. Τον Διευθυντή Κατάρτισης και Επιμόρφωσης της κατεύθυνσης των Εισαγγελέων. δδ. Δύο Καθηγητές από τα Τμήματα Νομικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, που ορίζονται εκ περιτροπής με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Τμημάτων μαζί με τους αναπληρωτές τους για θητεία δύο (2) ετών. εε. Έναν δικηγόρο με εικοσαετή τουλάχιστον δικηγορία, που ορίζεται, μαζί με τον αναπληρωτή του από την Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων για θητεία τριών (3) ετών. σστ. Έναν εκπρόσωπο των εκπαιδευομένων, ο οποίος εκλέγεται, με τον αναπληρωτή του από όλους τους εκπαιδευόμενους στις κατευθύνσεις της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης, των Ειρηνοδικών, καθώς και των Εισαγγελικών Λειτουργιών, τον μήνα Φεβρουάριο κάθε έτους.»

3. Η περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 3689/2008 (Α' 164) τροποποιείται ως εξής:

«ε. Τα Συμβούλια Σπουδών έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες: (αα) Καταρτίζουν και τροποποιούν το Πρόγραμμα Σπουδών και τον Πίνακα των Διδασκόντων. (ββ) Καταρτίζουν και τροποποιούν το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης και ορίζουν την Οργανωτική Επιτροπή που επιμελείται την υλοποίησή του.»

4. Η περ. α' της παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 3689/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

«3.α. Στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών λειτουργούν τρία Συμβούλια Διδασκόντων, ένα για την κατεύθυνση της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης

και των Ειρηνοδικών, ένα για την κατεύθυνση της Διοικητικής Δικαιοσύνης και ένα για την κατεύθυνση των Εισαγγελιών. Έργο τους είναι η υποβολή προς τα Συμβούλια Σπουδών γραπτών εισηγήσεων και προτάσεων για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου της Σχολής. Αποτελούνται από όλους τους διδάσκοντες, οι οποίοι κάθε φορά παρέχουν τις υπηρεσίες τους στη Σχολή σε κάθε Κατεύθυνση.»

Άρθρο 78

Προκήρυξη εισαγωγικού διαγωνισμού

Η παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως έως το τέλος Ιανουαρίου κάθε έτους, προκηρύσσεται εισαγωγικός διαγωνισμός στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών για τις ακόλουθες Κατευθύνσεις: α) Διοικητικής Δικαιοσύνης. β) Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης. γ) Ειρηνοδικών και δ) Εισαγγελιών.»

Άρθρο 79

Δικαίωμα και αιτήσεις συμμετοχής

Το άρθρο 10 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 10

Δικαίωμα και Αιτήσεις Συμμετοχής

1. α. Στον διαγωνισμό γίνονται δεκτοί όσοι:

αα. Έχουν ή είχαν διετή άσκηση δικηγορίας ή είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος νομικού τμήματος, με μονοετή άσκηση δικηγορίας, ή είναι δικαστικοί υπάλληλοι με πτυχίο νομικού τμήματος νομικής σχολής και πενταετή υπηρεσία στη θέση αυτή. Ειδικά για τις κατευθύνσεις Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης, Διοικητικής Δικαιοσύνης και Εισαγγελιών, στο διαγωνισμό γίνονται δεκτοί και όσοι έχουν την ιδιότητα του Ειρηνοδίκη.

ββ. Έχουν συμπληρώσει το εικοστό όγδοο (28ο) και δεν έχουν υπερβεί το τεσσαρακοστό πέμπτο (45ο) έτος της ηλικίας τους την 31η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο προκηρύσσεται ο διαγωνισμός. Η ηλικία του υποψηφίου αποδεικνύεται σύμφωνα με τις κείμενες κάθε φορά διατάξεις του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών.

γγ. Έχουν τα προσόντα, που ορίζονται στις παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 36, και δεν έχουν τα κωλύματα, που προβλέπονται στα άρθρα 37 και 38 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών, όπως ισχύουν, για τον διορισμό τους ως δικαστικών λειτουργιών.

β. Τα απαιτούμενα προσόντα, εκτός από το όριο ηλικίας, πρέπει να συντρέχουν κατά τον χρόνο έναρξης του διαγωνισμού. Τα κωλύματα πρέπει να μην υπάρχουν τόσο κατά τον χρόνο έναρξης του διαγωνισμού όσο και κατά τον χρόνο εγγραφής στη Σχολή.

2.α. Ο υποψήφιος υποβάλλει την αίτηση συμμετοχής του στον διαγωνισμό στη γραμματεία της Σχολής ή στη γραμματεία οποιουδήποτε δικαστηρίου της χώρας. Στην τελευταία περίπτωση, οι αιτήσεις διαβιβάζονται αμελλητί στη γραμματεία της Σχολής.

β. Με την αίτηση δηλώνει υποχρεωτικώς μία από τις τρεις ξένες γλώσσες, οι οποίες προβλέπονται στην περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 12 του παρόντος νόμου. Συμποβάλλει τα δικαιολογητικά, τα οποία αποδεικνύουν τη συνδρομή των προσόντων και την έλλειψη κωλυμάτων, εκτός των πιστοποιητικών σωματικής και ψυχικής υγείας, τα οποία υποβάλλονται στη γραμματεία της Σχολής το βραδύτερο μέχρι την 30ή Απριλίου του έτους προκήρυξης. Τα πιστοποιητικά αυτά εκδίδονται, το μεν της σωματικής υγείας από παθολόγο ή γενικό ιατρό κατά τα ισχύοντα για τους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους, το δε της ψυχικής υγείας από διευθυντή ψυχιατρικής κλινικής κρατικού ή πανεπιστημιακού νοσοκομείου.

γ. Σε περίπτωση διαπίστωσης έλλειψης φυσικών σωματικών δεξιοτήτων κάποιου υποψηφίου, εξετάζεται από τον ως άνω παθολόγο ή γενικό ιατρό κατά πόσο η έλλειψη αυτή εμποδίζει ή όχι την άσκηση των δικαστικών του καθηκόντων. Εφόσον πιστοποιηθεί από τον ιατρό η υγεία και η σωματική καταλληλότητά του για την άσκηση των ανωτέρω καθηκόντων, λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διευκόλυνση της συμμετοχής του υποψηφίου στον εισαγωγικό διαγωνισμό. Στα μέτρα διευκόλυνσης μπορεί να περιλαμβάνεται και η παροχή παράτασης για την ολοκλήρωση της εξέτασης. Η παράταση αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα δεύτερο του προβλεπόμενου χρόνου για την ολοκλήρωση της εξέτασης.

δ. Οι Διευθυντές Κατάρτισης και Επιμόρφωσης κάθε κατεύθυνσης, συνεπικουρούμενοι από υπαλλήλους της Σχολής, ελέγχουν την πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλει κάθε υποψήφιος, και καταρτίζουν για κάθε κατεύθυνση πίνακες, οι οποίοι αναρτώνται στο κατάστημα της Σχολής, τόσο των υποψηφίων, που μπορούν να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό, όσο και εκείνων, που αποκλείονται από αυτόν. Ο Γενικός Διευθυντής εγκρίνει τους πίνακες αυτούς, οι οποίοι υποβάλλονται στον πρόεδρο της οικείας επιτροπής διαγωνισμού το βραδύτερο το δεύτερο δεκαήμερο του μηνός Μαΐου και αναρτώνται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και στο κατάστημα της Σχολής.»

Άρθρο 80

Επιτροπή διαγωνισμού

Το άρθρο 11 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 11

Επιτροπή Διαγωνισμού

1. Ο εισαγωγικός διαγωνισμός διενεργείται από επιτροπή, η οποία συγκροτείται για κάθε κατεύθυνση χωριστά, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης που εκδίδεται μέχρι το τέλος του μηνός Απριλίου.

2. Η επιτροπή για την κατεύθυνση της Διοικητικής Δικαιοσύνης αποτελείται από: α) έναν Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, β) έναν Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, γ) έναν Πρόεδρο Εφετών των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, δ) έναν Καθηγητή Τμήματος Νομικής από τη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή και ε) έναν δικηγόρο με εικοσαετή τουλάχιστον δικηγορική υπηρεσία.

3. Η επιτροπή για την κατεύθυνση της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης αποτελείται από: α) έναν Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, β) έναν Αρεοπαγίτη, γ) έναν Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, δ) έναν Καθηγητή Τμήματος Νομικής από τη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή και ε) έναν δικηγόρο με εικοσαετή τουλάχιστον δικηγορική υπηρεσία.

4. Η επιτροπή για την κατεύθυνση των Εισαγγελέων αποτελείται από: α) έναν Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, β) έναν Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, γ) έναν Εισαγγελέα Εφετών, δ) έναν Καθηγητή Τμήματος Νομικής από τη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή και ε) έναν δικηγόρο με εικοσαετή τουλάχιστον δικηγορική υπηρεσία.

5. Η επιτροπή για την κατεύθυνση των Ειρηνοδικών αποτελείται από: α) έναν Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, β) έναν Αρεοπαγίτη, γ) έναν Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, δ) έναν Καθηγητή Τμήματος Νομικής από τη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή και ε) έναν δικηγόρο με εικοσαετή τουλάχιστον δικηγορική υπηρεσία.

6. Τα μέλη των πιο πάνω επιτροπών, με στοιχεία α', β' και γ' ορίζονται, με τους αναπληρωτές τους, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 41 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών. Τα μέλη με στοιχείο δ' ορίζονται, με τους αναπληρωτές τους, ύστερα από κλήρωση που διενεργείται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, με την παρουσία του Γενικού Διευθυντή της Σχολής, μεταξύ όλων των καθηγητών των Τμημάτων Νομικής της Χώρας από τη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, το γνωστικό αντικείμενο των οποίων είναι σχετικό με τα εξεταζόμενα μαθήματα. Το μέλος των ως άνω επιτροπών με στοιχείο ε' ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της Χώρας.

7. Εκτός των μελών της Επιτροπής, διορίζονται επίσης από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, έξι (6) εξεταστές ξένων γλωσσών, μαζί με τους αναπληρωτές τους, για την εξέταση των τριών (3) ξένων γλωσσών που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 12. Ως εξεταστές διορίζονται διδάσκαλοι ξένων γλωσσών των Τμημάτων Νομικής της Χώρας και Καθηγητές από τη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή και άνω, στους οποίους έχουν ανατεθεί καθήκοντα εξέτασης των ξένων γλωσσών κατά τις εισαγωγικές εξετάσεις στα μεταπτυχιακά προγράμματα των ίδιων Τμημάτων, μετά από κλήρωση, από κατάλογο τον οποίο αποστέλλουν τα τρία Νομικά Τμήματα και ισχύει για τρία (3) έτη, εφόσον δεν τροποποιηθεί με νεότερη απόφαση των Τμημάτων. Ο διορισμός γίνεται για την εξέταση κάθε ξένης γλώσσας ξεχωριστά.

8. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο γραμματέας κάθε επιτροπής και ο αναπληρωτής του. Καθήκοντα γραμματέα ανατίθενται σε υπάλληλο της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών, εφόσον ο διαγωνισμός διενεργείται στην έδρα της Σχολής. Σε περίπτωση που ο διαγωνισμός διενεργείται εκτός της έδρας της, ανατίθενται σε υπάλληλο της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης ή σε δικαστικό υπάλληλο, ο οποίος υπηρετεί σε μια από τις δικαστικές υπηρεσίες του τόπου όπου διενεργείται ο διαγωνισμός.»

Άρθρο 81

Διεξαγωγή - Στάδια διαγωνισμού

1. Το άρθρο 12 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 12

Διεξαγωγή - Στάδια Διαγωνισμού

1. Ο εισαγωγικός διαγωνισμός περιλαμβάνει δύο στάδια, προκριματικό και τελικό. Το προκριματικό διεξάγεται το τελευταίο δεκαήμερο του Μαΐου και το τελικό κατά τους μήνες Σεπτέμβριο έως και Νοέμβριο.

2. Κατά το προκριματικό στάδιο: α) Οι υποψήφιοι εξετάζονται γραπτά, για μεν την κατεύθυνση της Διοικητικής Δικαιοσύνης σε θέματα: αα. γενικής παιδείας, ββ. συνταγματικού δικαίου, γενικού διοικητικού δικαίου και δικαίου διοικητικών διαφορών και γγ. δημοσιονομικού δικαίου, για δε τις κατευθύνσεις της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης, των Ειρηνοδικών και των Εισαγγελέων σε θέματα: αα. γενικής παιδείας, ββ. αστικού δικαίου, εμπορικού δικαίου και πολιτικής δικονομίας και γγ. ποινικού δικαίου και ποινικής δικονομίας. β) Η εξέταση στα θέματα γενικής παιδείας περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός θέματος σχετικά με σύγχρονα νομικά, κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά και πολιτιστικά ζητήματα ή συνδυασμό ανάπτυξης θέματος και ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής. Επί των ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής το ειδικό βάρος κάθε ερώτησης προσδιορίζεται ανάλογα με τη δυσκολία της και αναγράφεται στο ερωτηματολόγιο. Το μέρος, που αντιστοιχεί στις ερωτήσεις αντιπροσωπεύει το 25% του συνόλου της βαθμολογίας. γ) Η εξέταση στα νομικά μαθήματα διενεργείται με συνθετική παρουσίαση πρακτικού θέματος στον αντίστοιχο θεματικό κύκλο και περιλαμβάνει μία, επιπλέον των ανωτέρω, γραπτή δοκιμασία των υποψηφίων για την κατεύθυνση της Διοικητικής Δικαιοσύνης στον θεματικό κύκλο του συνταγματικού δικαίου, του γενικού διοικητικού δικαίου και του δικαίου διοικητικών διαφορών, για τις κατευθύνσεις της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης και των Ειρηνοδικών στο θεματικό κύκλο του αστικού δικαίου, του εμπορικού δικαίου και της πολιτικής δικονομίας και για την κατεύθυνση των Εισαγγελέων στον θεματικό κύκλο του ποινικού δικαίου, της ποινικής δικονομίας και του Ευρωπαϊκού Ποινικού Δικαίου. δ) Τα μέλη της επιτροπής κατανέμουν μεταξύ τους την εξέταση των μαθημάτων, έτσι ώστε σε κάθε μάθημα να αντιστοιχούν δύο εξεταστές. Οι εξεταστές οφείλουν να προετοιμάσουν ο καθένας από δύο θέματα για το προς εξέταση μάθημα. Την ημέρα των εξετάσεων συνέρχεται η εξεταστική επιτροπή, εγκρίνει με πλειοψηφία δύο από τα θέματα αυτά και με κλήρωση, η οποία διενεργείται ενώπιον όλων των μελών της επιτροπής, επιλέγει το ένα θέμα που θα τεθεί στις εξετάσεις. Η διαδικασία αυτή ακολουθείται και κατά την εξέταση της ξένης γλώσσας. ε) Οι υποψήφιοι και των τεσσάρων (4) κατευθύνσεων εξετάζονται υποχρεωτικώς σε μία από τις ακόλουθες τρεις (3) ξένες γλώσσες: αγγλική, γαλλική και γερμανική. Η εξέταση στην ξένη γλώσσα είναι γραπτή, διενεργείται από τους διορισθέντες για το σκοπό αυτόν σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 7 του άρθρου 11

και συνίσταται σε μετάφραση νομικού κειμένου από την ξένη στην ελληνική γλώσσα και αντιστρόφως. Το νομικό κείμενο που επιλέγεται προς μετάφραση είναι το ίδιο για όλες τις εξεταζόμενες ξένες γλώσσες.

3. Κατά το τελικό στάδιο, στο οποίο μετέχουν μόνον όσοι έχουν επιτύχει στο προκριματικό, οι υποψήφιοι κάθε κατεύθυνσης εξετάζονται προφορικά και δημοσίως στην ύλη που προβλέπεται για τις εξετάσεις του προκριματικού σταδίου της ίδιας κατεύθυνσης και σε θέματα ευρωπαϊκού δικαίου.

4. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου της Σχολής, μπορεί να μεταβάλλονται τα μαθήματα και οι ξένες γλώσσες του εισαγωγικού διαγωνισμού.»

Άρθρο 82

Βαθμολόγηση υποψηφίων

1. Οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 13 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Η βαθμολογική κλίμακα των εισαγωγικών εξετάσεων για όλες τις δοκιμασίες (προκριματικού και τελικού σταδίου) εκτείνεται από μηδέν (0) έως δεκαπέντε (15).

2.α. Η βαθμολόγηση των γραπτών δοκιμών του προκριματικού σταδίου, εκτός της ξένης γλώσσας, διενεργείται από δύο βαθμολογητές, μέλη της επιτροπής, τακτικά ή αναπληρωματικά. Η βαθμολόγηση της επίδοσης στην ξένη γλώσσα διενεργείται από τους διορισθέντες κατά το άρθρο 11 παρ. 7 εξεταστές, τακτικούς ή αναπληρωματικούς. Οι ενδείξεις των ατομικών στοιχείων των διαγωνιζομένων στα γραπτά δοκίμια και η βαθμολογία του πρώτου εξεταστή καλύπτονται με αδιαφανές χαρτί, το οποίο αφαιρείται ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής μετά την ολοκλήρωση της βαθμολόγησης σε όλες τις θεματικές ενότητες. Απαγορεύονται οποιεσδήποτε σημειώσεις των βαθμολογητών επάνω στο γραπτό.

β. Ο μέσος όρος των βαθμών των δύο βαθμολογητών αποτελεί τον βαθμό του υποψηφίου στο γραπτό δοκίμιο, εφόσον η διαφορά τους δεν είναι μεγαλύτερη των τριών (3) μονάδων. Σε αντίθετη περίπτωση, τα γραπτά δοκίμια βαθμολογούνται από άλλους δύο βαθμολογητές, οι οποίοι ορίζονται από την επιτροπή μεταξύ των μελών της, τακτικών ή αναπληρωματικών, που δεν συμμετείχαν στην πρώτη διόρθωση και οι οποίοι διορθώνουν με καλυμμένους τους βαθμούς των δύο πρώτων εξεταστών. Την εξέταση της ξένης γλώσσας αναλαμβάνουν οι δύο από τους ορισθέντες κατά το άρθρο 11 παρ. 7 εξεταστές, τακτικοί ή αναπληρωματικοί, οι οποίοι δεν συμμετείχαν στην πρώτη διόρθωση. Στην περίπτωση αυτή, βαθμός του γραπτού δοκιμίου είναι ο μέσος όρος των βαθμών των τεσσάρων βαθμολογητών.

γ. Θεωρούνται επιτυχόντες στο προκριματικό στάδιο όσοι υποψήφιοι έλαβαν μέσο όρο βαθμολογίας στις γραπτές δοκιμασίες οκτώ (8) και σε καμία κάτω από έξι (6). Ο τελικός βαθμός κάθε υποψηφίου στο προκριματικό στάδιο, ο οποίος αποτελεί τον βαθμό του υποψηφίου στην προκριματική δοκιμασία, εξευρίσκεται με τον συνολογισμό των βαθμών που έλαβε στις πέντε (5) γραπτές δοκιμασίες του σταδίου αυτού για όλες τις κατευθύνσεις, με συντελεστή βαρύτητας για κάθε κατεύθυνση: α) για

το γραπτό δοκίμιο του θέματος γενικής παιδείας πέντε δέκατα (0,5), β) για το γραπτό δοκίμιο της ξένης γλώσσας πέντε δέκατα (0,5) και γ) για το καθένα από τα υπόλοιπα τρία (3) γραπτά δοκίμια των νομικών μαθημάτων ένα (1). Κάθε βαθμός πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο συντελεστή βαρύτητας και το άθροισμα των βαθμών που προκύπτει διαιρείται με το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας. Το πηλίκο που προκύπτει αποτελεί τον τελικό βαθμό του υποψηφίου, στην προκριματική δοκιμασία.»

2. Η περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«β. Ο τελικός βαθμός προσαυξάνεται κατά ένα δέκατο (1/10) της μονάδας για κάθε μεταπτυχιακό δίπλωμα σε τομείς της νομικής επιστήμης συναφείς με την κατεύθυνση που έχει επιλέξει ο υποψήφιος και κατά τρία δέκατα (3/10) της μονάδας για διδακτορικό δίπλωμα Νομικού Τμήματος ημεδαπού ή αλλοδαπού πανεπιστημίου, ομοίως σε τομείς της νομικής επιστήμης συναφείς με την κατεύθυνση που έχει επιλέξει ο υποψήφιος, στα οποία δεν προστίθεται η προσαύξηση του αντίστοιχου μεταπτυχιακού διπλώματος.»

Άρθρο 83

Δικαιώματα και υποχρεώσεις εκπαιδευομένων

Το άρθρο 15 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 15

Δικαιώματα και Υποχρεώσεις Εκπαιδευομένων

1. Οι εκπαιδευόμενοι όλων των κατευθύνσεων, ήτοι των κατευθύνσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης, Διοικητικής Δικαιοσύνης, Εισαγγελέων και Ειρηνοδικών, κατά τη διάρκεια της Κατάρτισής τους στη Σχολή λαμβάνουν μηνιαίως αποδοχές ίσες με το ήμισυ των εκάστοτε συνολικών αποδοχών του παρέδρου πρωτοδικείου, όπως αυτές προσδιορίζονται με τον ν. 2521/1997 (Α' 174). Οι δαπάνες μετακίνησής τους για εκπαιδευτικούς λόγους βαρύνουν τη Σχολή. Στους εκπαιδευόμενους παρέχεται ιατροφαρμακευτική περίθαλψη από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.).

2. Οι εκπαιδευόμενοι υποχρεούνται να επιστρέψουν τις αποδοχές, που έχουν λάβει, αν με υπαιτιότητα τους διακοπεί η Κατάρτισή τους στη Σχολή. Ο καταλογισμός γίνεται με πράξη του Γενικού Διευθυντή.

3. Όσοι εκπαιδευόμενοι έχουν την ιδιότητα του δικηγόρου τελούν, από την εγγραφή τους στη Σχολή, σε αναστολή της ιδιότητας αυτής και οι εισφορές, που οφείλουν προς τους οικείους ασφαλιστικούς φορείς, υπολογίζονται επί των αποδοχών που λαμβάνουν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Όσοι έχουν την ιδιότητα του δικαστικού λειτουργού, του δημοσίου υπαλλήλου ή του υπαλλήλου νομικού προσώπου του δημόσιου τομέα ή δημόσιας επιχείρησης ή του Καθηγητή Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, θεωρείται αυτοδικαίως ότι τελούν σε απόσπαση από την ημερομηνία εγγραφής τους και καθ' όλη τη διάρκεια της Κατάρτισής τους στη Σχολή. Οι εκπαιδευόμενοι αυτοί λαμβάνουν τις αποδοχές, που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου.»

Άρθρο 84 **Κατάρτιση**

Η παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η Κατάρτιση των εκπαιδευομένων είναι θεωρητική και πρακτική, κατανέμεται σε τρία διαδοχικά στάδια και παρέχεται ξεχωριστά για την κατεύθυνση της Διοικητικής Δικαιοσύνης, της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης, των Ειρηνοδικών και των Εισαγγελέων. Η διάρκεια της Κατάρτισης είναι δεκαέξι (16) μήνες για όλες τις Κατευθύνσεις, αρχίζει δε την 1η Φεβρουαρίου του έτους εγγραφής στη Σχολή και περατώνεται την 31η Μαΐου του επόμενου έτους. Η Κατάρτιση στη Σχολή διακόπτεται κατά τον μήνα Αύγουστο, την 26η και 28η Οκτωβρίου, τη 17η Νοεμβρίου, από 24 Δεκεμβρίου έως 2 Ιανουαρίου, την 6η Ιανουαρίου, την Καθαρά Δευτέρα, την 25η Μαρτίου, από τη Μεγάλη Πέμπτη έως και τη Δευτέρα μετά το Πάσχα, την 1η Μαΐου και του Αγίου Πνεύματος.»

Άρθρο 85 **Εξετάσεις αποφοίτησης**

1. Η παρ. 1 του άρθρου 22 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το δεύτερο δεκαπενθήμερο του μηνός Δεκεμβρίου, οι εκπαιδευόμενοι, οι οποίοι έλαβαν κατά το δεύτερο στάδιο Κατάρτισης βαθμό προόδου τουλάχιστον οκτώ (8), προσέρχονται ενώπιον τριμελούς επιτροπής, σε Εξετάσεις Αποφοίτησης, οι οποίες περιλαμβάνουν γραπτή δοκιμασία. Η γραπτή δοκιμασία περιλαμβάνει τρεις εξετάσεις επί πρακτικών ζητημάτων, κατά προτίμηση με τη διανομή αντιγράφου δικογραφίας και με τη σύνταξη από τους εκπαιδευόμενους σχεδίου εισήγησης ή απόφασης ή εισαγγελικής πρότασης ή βουλεύματος. Για τους εκπαιδευόμενους της κατεύθυνσης της Διοικητικής Δικαιοσύνης, κυρίως στις ενότητες: α) Σύνταγμα - ατομικές ελευθερίες, β) Ευρωπαϊκό ενωσιακό δίκαιο - Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, γ) Διοίκηση, διοικητική δράση, διοικητική δίκη και δ) Γενικές αρχές δημοσιονομικού δικαίου, ένδικα βοηθήματα, ένδικα μέσα και διαδικασίες ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή σε σύνθεση των ανωτέρω. Για τους εκπαιδευόμενους των κατευθύνσεων της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης και των Ειρηνοδικών, κυρίως στις ενότητες: α) Διαφορές αστικού δικαίου και θέματα πολιτικής δικονομίας, β) Διαφορές εμπορικού δικαίου, γ) Υποθέσεις ποινικού δικαίου και θέματα ποινικής δικονομίας και δ) Ευρωπαϊκό δίκαιο - Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου - Διεθνής Σύμβαση για τα άτομα με αναπηρία ή σε σύνθεση των ανωτέρω. Για τους εκπαιδευόμενους της κατεύθυνσης των Εισαγγελέων κυρίως στις ενότητες: α) Ουσιαστικό Ποινικό Δίκαιο, β) Θέματα Ποινικής Δικονομίας, γ) Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο και δ) Ειδικό Ποινικό Νόμοι ή σε σύνθεση των ανωτέρω.»

2. Η παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 3689/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η εξεταστική επιτροπή συγκροτείται για κάθε κατεύθυνση χωριστά με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Η επιτροπή για την κατεύθυνση της Διοικητικής Δικαιοσύνης αποτελείται από: α) έναν Αντιπρόεδρο του

Συμβουλίου της Επικρατείας, β) έναν Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και γ) έναν Πρόεδρο Εφετών των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων. Η επιτροπή για την κατεύθυνση της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης αποτελείται από: α) έναν Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, β) έναν Αρεοπαγίτη και γ) έναν Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Η επιτροπή για την κατεύθυνση των Ειρηνοδικών αποτελείται από: α) έναν Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, β) έναν Αρεοπαγίτη και γ) έναν Εισαγγελέα Εφετών. Η επιτροπή για την κατεύθυνση των Εισαγγελέων αποτελείται από: α) έναν Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, β) έναν Αρεοπαγίτη και γ) έναν Εισαγγελέα Εφετών.»

Άρθρο 86 **Κατανομή σε τμήματα**

Η παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι εκπαιδευόμενοι από την κατεύθυνση της Διοικητικής Δικαιοσύνης, οι οποίοι περιλαμβάνονται στους Πίνακες Επιτυχόντων της παρ. 1 του άρθρου 23: α. Γνωστοποιούν, μέσα σε τέσσερις (4) εργάσιμες ημέρες μετά την ανάρτηση των πινάκων, με δήλωσή τους στη γραμματεία της Σχολής, το τμήμα ή, κατά σειρά προτίμησης, τα τμήματα που επιθυμούν να ακολουθήσουν και β. Κατατάσσονται σε τμήματα, ανάλογα με τους κλάδους δικαστικών λειτουργιών, για τους οποίους είχε προκηρυχθεί ο εισαγωγικός διαγωνισμός, και τις αντίστοιχες οργανικές θέσεις, οι οποίες πρόκειται να πληρωθούν, ως εξής: α. Υποψηφίων δοκίμων Εισηγητών του Συμβουλίου της Επικρατείας, β. Υποψηφίων δοκίμων Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, γ. Υποψηφίων δοκίμων Εισηγητών της Υπηρεσίας Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο και δ. Υποψηφίων Παρέδρων Διοικητικού Πρωτοδικείου.»

Άρθρο 87 **Τρίτο Στάδιο Κατάρτισης – Πρακτική άσκηση**

Η παρ. 1 του άρθρου 25 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το τρίτο στάδιο της Κατάρτισης περιλαμβάνει την πρακτική άσκηση στα δικαστικά καταστήματα και δι-αρκεί από την 1η Ιανουαρίου έως την 31η Μαΐου του έτους που ακολουθεί το έτος εγγραφής στη Σχολή. Πραγματοποιείται, για όσους μεν επέλεξαν σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 24 τα τμήματα υποψηφίων δοκίμων εισηγητών του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της Υπηρεσίας του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, στα δικαστήρια αυτά, αντιστοίχως, για δε τους λοιπούς στη Θεσσαλονίκη και την Αθήνα, σε δικαστήρια όλων των κλάδων και βαθμών και σε εισαγγελίες.»

Άρθρο 88 **Παράταση πρακτικής άσκησης**

Το άρθρο 29 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 29
Παράταση πρακτικής άσκησης

Μετά την ολοκλήρωση της Κατάρτισης και τη διαμόρφωση του πίνακα αρχαιότητας κάθε κλάδου, η πρακτική

άσκηση των εκπαιδευομένων παρατείνεται στα ίδια δικαστήρια ή εισαγγελίες, μέχρι τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος διορισμού τους σε οργανική θέση δικαστικού λειτουργού του οικείου δικαστικού κλάδου. Κατά τη διάρκεια της παράτασης, οι εκπαιδευόμενοι ασχολούνται με τις ίδιες δραστηριότητες, υφίστανται την αυτή εποπτεία και λαμβάνουν από τη Σχολή τις ίδιες αποδοχές, που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 15.»

Άρθρο 89 **Διορισμός - δοκιμαστική υπηρεσία**

Το άρθρο 31 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 31 **Διορισμός - δοκιμαστική υπηρεσία**

1. Οι εκπαιδευόμενοι, οι οποίοι περατώνουν επιτυχώς την Κατάρτιση, διορίζονται, εντός δύο (2) μηνών από τη σύνταξη των πινάκων επιτυχόντων, σε θέσεις δόκιμων, είτε Ειρηνοδικών είτε λοιπών δικαστικών λειτουργών, στον κλάδο, στον οποίο αντιστοιχεί το τμήμα φοίτησής τους στη Σχολή ή το τμήμα κατάταξής τους μετά το πέρας του δεύτερου σταδίου κατάρτισης, προκειμένου για εκπαιδευομένους της κατεύθυνσης Διοικητικής Δικαιοσύνης.

2. Όποιος δεν αποδέχεται τον διορισμό του, υποχρεώνεται να επιστρέψει τις αποδοχές που εισέπραξε κατά τη διάρκεια της Κατάρτισης στη Σχολή. Ο διοριζόμενος έχει την υποχρέωση να υπηρετήσει στο δικαστικό σώμα διπλάσιο χρόνο από εκείνο της Κατάρτισης στη Σχολή. Αν ο διοριζόμενος παραιτηθεί νωρίτερα, επιστρέφει ποσοστό των αποδοχών, που εισέπραξε κατά τη διάρκεια της Κατάρτισής του, ανάλογο προς τον υπολειπόμενο χρόνο υποχρεωτικής υπηρεσίας στο δικαστικό σώμα. Οι εγγυφόμενοι εκ νέου στη Σχολή λόγω αλλαγής κατεύθυνσης δεν δικαιούνται των αποδοχών του άρθρου 15 του παρόντος.

3. Για όσους διορίζονται σε θέσεις δικαστικών λειτουργών ο χρόνος Κατάρτισης στη Σχολή θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας ως προς τον καθορισμό της σειράς αρχιότητας και ως προς όλα τα λοιπά θέματα της υπηρεσιακής και μισθολογικής κατάστασής τους, εκτός του δικαιώματος λήψης αναδρομικών αποδοχών.

4. Οι διοριζόμενοι δικαστικοί λειτουργοί διανύουν δοκιμαστική υπηρεσία δέκα (10) μηνών.»

Άρθρο 90 **Πρόγραμμα επιμόρφωσης**

Η παρ. 1 του άρθρου 33 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το Συμβούλιο Σπουδών κάθε κατεύθυνσης, ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή Κατάρτισης και Επιμόρφωσης της κατεύθυνσης, καταρτίζει τον μήνα Σεπτέμβριο κάθε έτους πρόγραμμα Επιμόρφωσης, το οποίο μπορεί να συμπληρώνεται ή να τροποποιείται με τον ίδιο τρόπο. Για τη διαμόρφωση του προγράμματος λαμβάνονται, ιδίως, υπόψη οι προτάσεις των δικαστικών λειτουργών, των Προέδρων των Δικαστηρίων και των τριμελών συμβουλίων που διευθύνουν τα δικαστήρια ή των προϊσταμένων

των εισαγγελιών, οι οποίες ζητούνται ειδικώς για τον σκοπό αυτόν. Το πρόγραμμα αναρτάται στο κατάστημα της Σχολής και δημοσιεύεται σε ειδικό τεύχος, που εκδίδεται από αυτήν. Για προγράμματα Επιμόρφωσης των Εισαγγελέων εισήγηση καταθέτει ο Διευθυντής Κατάρτισης και Επιμόρφωσης Εισαγγελέων. Στα σεμινάρια επιμόρφωσης που διοργανώνονται από την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών, μπορεί να συμμετέχουν και δικαστικοί λειτουργοί του Δικαστικού Σώματος Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και μέλη του κυρίου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Στα σεμινάρια επιμόρφωσης που αφορούν σε ελεγκτικά θέματα, μπορεί να συμμετέχουν και δικαστικοί υπάλληλοι που υπηρετούν στο Ελεγκτικό Συνέδριο.»

Άρθρο 91 **Εκπαιδευτικό προσωπικό**

Η υποπερ. α' της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 43 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«α. Εν ενεργεία δικαστικούς λειτουργούς με βαθμό τουλάχιστον: i) Εισηγητή του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος έχει συμπληρώσει επτά (7) έτη παραμονής στον βαθμό, ii) Προέδρου Πρωτοδικών των Πολιτικών και Ποινικών Δικαστηρίων και των τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, iii) Εισαγγελέα Πρωτοδικών, iv) Ειρηνοδική Α' τάξης, ο οποίος έχει συμπληρώσει είκοσι (20) έτη παραμονής στην υπηρεσία.»

Άρθρο 92 **Διοικητικό προσωπικό - διάρθρωση υπηρεσιών**

1. Η περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 44 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«γ. Μία θέση Διευθυντή Κατάρτισης και Επιμόρφωσης για τις Κατευθύνσεις της Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης και των Ειρηνοδικών.»

2. Η περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 44 του ν. 3689/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

«2.α. Οι θέσεις των υπαλλήλων της Σχολής ορίζονται σε δεκαοκτώ (18). Διακρίνονται σε κατηγορίες και κατανέμονται ανά κλάδο: αα. Επτά (7) θέσεις ΠΕ Γραμματέων. ββ. έξι (6) θέσεις ΠΕ Οικονομολόγων. γγ. Μία (1) θέση ΠΕ Πληροφορικής. δδ. Δύο (2) θέσεις ΔΕ Γραμματέων. εε. Μία (1) θέση ΤΕ Βιβλιοθηκονόμου. στ. Μία (1) θέση Οδηγού ή Οδηγού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου.»

3. Η περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 44 του ν. 3689/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

«β. Οι οργανικές μονάδες της Σχολής συγκροτούν τη Διεύθυνση Διοίκησης και Οικονομικού, η οποία διαρθρώνεται ως εξής: αα. Τμήμα Προεισαγωγικής Εκπαίδευσης. ββ. Τμήμα Οικονομικού Προγραμματισμού. γγ. Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων Επιμόρφωσης. δδ. Τμήμα Εφαρμογής Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. εε. Αυτοτελές Γραφείο Διεθνών Σχέσεων.»

4. Το τρίτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 5 του άρθρου 44 του ν. 3689/2008 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η απόσπαση διαρκεί για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών, το οποίο μπορεί να παρατείνεται για μία τουλάχιστον ακόμη τριετία, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που δεν υπάρχουν άλλοι ενδιαφερόμενοι.»

Άρθρο 93**Καταργούμενες διατάξεις**

Καταργείται η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 45 του ν. 3689/2008 (Α' 164) και οι παρ. 2, 3, 4 αναριθμούνται σε 1, 2, 3.

Άρθρο 94**Εισαγγελείς ειδικών καθηκόντων**

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 33 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας Κ.Π.Δ. (ν. 4620/2019 Α'96) αντικαθίσταται ως εξής:

«Εισαγγελέας οικονομικού εγκλήματος ορίζεται εισαγγελικός λειτουργός με βαθμό εισαγγελέα εφετών, ο οποίος, σε περίπτωση που δεν υπηρετεί στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών, μετατίθεται και τοποθετείται σε αυτήν.»

2. Η παρ. 2 του άρθρου 33 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το έργο των αρμόδιων για τα οικονομικά εγκλήματα εισαγγελέων εποπτεύει και συντονίζει αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου που ορίζεται με πλήρη ή μερική απασχόληση από το οικείο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο.»

3. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 33 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν η καταγγελία, πληροφορία ή είδηση δεν στηρίζεται στον νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, τη θέτει στο αρχείο.»

4. Το τρίτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 33 του Κ.Π.Δ. καταργείται.

5. Το έβδομο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 33 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ο εισαγγελέας οικονομικού εγκλήματος ή ο αναπληρωτής του κρίνει ότι δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για την κίνηση της ποινικής δίωξης, θέτει την υπόθεση στο αρχείο.»

6. Το όγδοο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 33 του Κ.Π.Δ. καταργείται.

7. Η παρ. 1 του άρθρου 36 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο εισαγγελέας εγκλημάτων διαφθοράς, όταν λάβει τη μήνυση ή την αναφορά για την τέλεση πράξης που ανήκει στην αρμοδιότητά του, ενεργεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 43 και, εφόσον, μετά το πέρας της προκαταρκτικής εξέτασης, κρίνει ότι συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις για την κίνηση ποινικής δίωξης, παραγγέλλει στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελειοδικών την άσκηση ποινικής δίωξης.»

Άρθρο 95**Πρόσβαση στις υπηρεσίες της ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφων**

1. Η πρόσβαση στις υπηρεσίες της ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφων ενώπιον του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου, του Συμβουλίου της Επικράτειας, του Ελεγκτικού Συνεδρίου, των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων για τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ), κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, γίνεται κατόπιν αυθεντικοποίησής τους μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) του ΝΣΚ, με την εισαγωγή στο ΟΠΣ των διαπιστευτηρίων που τους έχουν

χορηγηθεί για την επαλήθευση της ταυτότητάς τους. Για την ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων από τα μέλη του ΝΣΚ απαιτείται η χρήση προηγμένης ή εγκεκριμένης ηλεκτρονικής υπογραφής. Το ΟΠΣ του ΝΣΚ διαμορφώνεται κατά τρόπο που επιτρέπει τη διαλειτουργικότητά του με τα πληροφοριακά συστήματα των δικαστηρίων της Χώρας και σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θέτουν τα συστήματα των δικαστηρίων.

2. Η διαδικασία της παρ. 1 ολοκληρώνεται με την αποστολή από το Πληροφοριακό Σύστημα του οικείου δικαστηρίου, στην ηλεκτρονική διεύθυνση που ο καταθέτων έχει δηλώσει ή στην ηλεκτρονική θυρίδα που έχει δημιουργηθεί στο Πληροφοριακό Σύστημα του δικαστηρίου, του αποδεικτικού κατάθεσης, το οποίο φέρει προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή. Με απόφαση του Προέδρου του ΝΣΚ που αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΝΣΚ, ορίζεται ο χρόνος έναρξης της σχετικής διαδικασίας πρόσβασης στις υπηρεσίες της ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφων.

Άρθρο 96**Παράταση της θητείας των μελών της Κεντρικής Επιτροπής Διαμεσολάβησης**

1. Η θητεία των μελών της Κεντρικής Επιτροπής Διαμεσολάβησης (Κ.Ε.Δ.) που είχε ήδη παραταθεί με την παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4640/2019 (Α' 190), παρατείνεται εκ νέου μέχρι να συγκροτηθεί η νέα Κ.Ε.Δ., το αργότερο έως τις 30.6.2020.

2. Η διάταξη της παρ. 1 εφαρμόζεται αναδρομικά από τη λήξη της τετράμηνης παράτασης που προβλεπόταν στην παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4640/2019.

Άρθρο 97**Πνευματική λύση θρησκευτικού γάμου**

Η παρ. 4 του άρθρου 22 του ν. 4509/2017 (Α' 201) αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Σε περίπτωση θρησκευτικού γάμου, ο έχων έννομο συμφέρον αιτείται την πνευματική λύση του από την Ιερά Μητρόπολη, στην οποία ανήκει ο Ιερός Ναός όπου τελέστηκε ο γάμος. Η σχετική αίτηση συνοδεύεται από αντίγραφο της συμβολαιογραφικής πράξης που βεβαιώνει τη λύση του γάμου, με επιμέλεια του αιτούντος. Η πνευματική λύση του γάμου είναι υποχρεωτική.»

Άρθρο 98**Αυτοδίκαιη παράταση θητείας Διευθυντή Οικονομικού Προγραμματισμού και Εποπτείας Οικονομικών Υποθέσεων Εθνικής Σχολής Δικαστών**

Η παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 3689/2008 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών συνιστάται θέση Διευθυντή Οικονομικού Προγραμματισμού και Εποπτείας Οικονομικών Υποθέσεων. Διευθυντής Οικονομικού Προγραμματισμού και Εποπτείας Οικονομικών Υποθέσεων τοποθετείται, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του οικείου Δικαστικού Συμβουλίου, κατά τις κείμενες διατάξεις, σύμβουλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος έχει

τουλάχιστον διετή ενεργό υπηρεσία. Παύει αυτοδικαίως να κατέχει τη θέση αυτή αν στερηθεί με οποιονδήποτε τρόπο τη δικαστική ιδιότητα. Ορίζεται με μερική απασχόληση και μειωμένη άσκηση των καθηκόντων της κύριας θέσης για μία μόνο θητεία τριών (3) ετών, η οποία παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι την ανάληψη καθηκόντων από τον αντικαταστάτη του και πάντως όχι πέραν των σαράντα (40) ημερών, σε περίπτωση δε αποχώρησής του από την υπηρεσία λόγω ορίου ηλικίας, συνεχίζει να κατέχει τη θέση μέχρι τη συμπλήρωση της θητείας του. Εφόσον ελλείπει, απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνεται από τον Διευθυντή Κατάρτισης και Επιμόρφωσης της κατεύθυνσης της Διοικητικής Δικαιοσύνης. Η περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 5 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτήν.»

Άρθρο 99

Παράταση ισχύος μεταβατικής διάταξης ως προς τη σύνθεση των ποινικών δικαστηρίων

Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του Μέρους Β' του άρθρου 17 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων (ν. 1756/1988, Α' 35), οι λέξεις «μέχρι την 30ή.6.2020» αντικαθίστανται με τις λέξεις «μέχρι τη 15η.9.2020».

Άρθρο 100

Η παρ. 3 του άρθρου 23 του ν. 1264/1982 (ΦΕΚ Α' 79) τροποποιείται ως εξής:

«3. Οποιοσδήποτε παραποιεί ή νοθεύει το αποτέλεσμα εκλογών για την ανάδειξη συλλογικών οργάνων ή αντιπροσώπων οποιασδήποτε συνδικαλιστικής οργάνωσης τιμωρείται με φυλάκιση μέχρις ενός (1) έτους και εάν πρόκειται για μέλος εφορευτικής επιτροπής με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών.»

Άρθρο 101

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους διατάξεις του.

Η ισχύς του Μνημονίου Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ήδη Υπουργείου Δικαιοσύνης) της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας που κυρώνεται αρχίζει από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 7 του ως άνω Μνημονίου.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 26 Μαΐου 2020

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οι Υπουργοί

Οικονομικών

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

Προστασίας
του Πολίτη

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

Υγείας

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

Μετανάστευσης
και Ασύλου

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ

Ανάπτυξης και Επενδύσεων

**ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ**

Παιδείας και
Θρησκευμάτων

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Δικαιοσύνης

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

Επικρατείας

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Εξωτερικών

**ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΔΕΝΔΙΑΣ**

Εργασίας και
Κοινωνικών Υποθέσεων

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

Εσωτερικών

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 27 Μαΐου 2020

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

